八十卷本：第三十三卷至第三十六卷

大方广佛华严经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年五月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -
香赞 ..... - 1 -
开经偈 ..... - 1 -
大方广佛华严经卷第三十三 ..... - 2 -
十回向品第二十五之十一 ..... - 2 -
补阙真言 ..... - 21 -
举赞 ..... - 21 -
举字母赞 ..... - 21 -
华严字母 ..... - 22 -
回向偈 ..... - 23 -
大方广佛华严经卷第三十四 ..... - 24 -
十地品第二十六之一 ..... - 24 -
补阙真言 ..... - 55 -
举赞 ..... - 55 -
举字母赞 ..... - 55 -
华严字母 ..... - 56 -
回向偈 ..... - 57 -
大方广佛华严经卷第三十五 ..... - 58 -
十地品第二十六之二 ..... - 58 -
补阙真言 ..... - 80 -
举赞 ..... - 80 -
举字母赞 ..... - 80 -
华严字母 ..... - 81 -
回向偈 ..... - 82 -
大方广佛华严经卷第三十六 ..... - 83 -
十地品第二十六之三 ..... - 83 -
补阙真言 ..... - 102 -
举赞 ..... - 102 -
举字母赞 ..... - 102 -
华严字母 ..... - 103 -
回向偈 ..... - 104 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò　fǎ jiè méngxūn　zhū fó hǎi huì xī yáowén　suí chù
炉香乍爇. 法界蒙薰. 诸佛海会悉遥闻. 随处
jié xiángyún　chéng yì fāng yīn　zhū fó xiànquánshēn
结祥云. 诚意方殷. 诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì

开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ　bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法　百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí　yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持　愿解如来真实义

ná mó dà fāngguǎng fó huāyánjīng
南无大方 广 佛华严经（合掌三称）

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí sān

大方广佛华严经卷第三十三

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[1]

shí huí xiàng pǐn dì èr shí wǔ zhī shí yī

十回向品第二十五之十一

fó zǐ pú sà mó hē sà fù yǐ fǎ shī suǒ xiū shàngēn rú

“佛子！菩萨摩诃萨复以法施所修善根如

shì huí xiàng yuàn yī qiè fó chà jiē xī qīngjìng yǐ bù kě shuō bù

是回向：‘愿一切佛刹皆悉清净，以不可说不

kě shuōzhuāngyán jù ér zhuāngyán zhī yī yī fó chà qí liàngguǎng

可说庄严具而庄严之。一一佛刹，其量广

dà tóng yú fǎ jiè chúnshàn wú ài qīngjìng guāngmíng zhū fó

大，同于法界，纯善无碍，清净光明，诸佛

yú zhōngxiànchéngzhèng jué yī fó chàzhōngqīngjìng jìng jiè xī néng

于中现成正觉。一佛刹中清净境界，悉能

xiǎnxiàn yī qiè fó chà rú yī fó chà yī qiè fó chà yì fù rú shì

显现一切佛刹；如一佛刹，一切佛刹亦复如是。

qí yī yī chà xī yǐ děng fǎ jiè wú liàng wú biānqīngjìng miàobǎo

其一一刹，悉以等法界无量无边清净妙宝

zhuāngyán zhī jù ér wéiyán shì suǒ wèi ē sēng qí qīngjìng bǎozuò fū

庄严之具而为严饰。所谓阿僧祇清净宝座，敷

zhòngbǎo yī ē sēng qí bǎozhàng bǎowǎngchuí bù ē sēng qí bǎo

众宝衣；阿僧祇宝帐，宝网垂布；阿僧祇宝

gài yī qiè miàobǎo hù xiāngyìngchè ē sēng qí bǎoyún pǔ yù zhòng

盖，一切妙宝互相映彻；阿僧祇宝云，普雨众

bǎo ē sēng qí bǎohuā zhōubiànqīngjìng ē sēng qí zhòngbǎosuǒ

宝；阿僧祇宝华，周遍清净；阿僧祇众宝所

chénglán shǔn xuān jiàn qīngjìngzhuāngyán ē sēng qí bǎolíng

成栏、楯、轩、槛，清净庄严；阿僧祇宝铃，

chángyǎnzhū fó wēimiào yīn shēng zhōu liú fǎ jiè ē sēng qí bǎolián

常演诸佛微妙音声，周流法界；阿僧祇宝莲

[1] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

huā zhǒngzhǒngbǎo sè kāi fū róngyào ē sēng qí bǎoshù zhōu zā
华，种种宝色开敷荣耀；阿僧祇宝树，周匝

háng liè wú liàngmiàobǎo yǐ wéihuāguǒ ē sēng qí bǎogōngdiàn
行列，无量妙宝以为华果；阿僧祇宝宫殿，

wú liàng pú sà zhǐ zhù qí zhōng ē sēng qí bǎo lóu gé guǎng bó chóng
无量菩萨止住其中，阿僧祇宝楼阁，广博崇

lì yánmàoyuǎn jìn ē sēng qí bǎoquè dí dà bǎosuǒ chéng
丽，延袤远近；阿僧祇宝却敌，大宝所成，

zhuāngyánmiàohǎo ē sēng qí bǎomén tà miàobǎoyīng luò zhōu zā
庄严妙好；阿僧祇宝门闼，妙宝璎珞周匝

chuí bù ē sēng qí bǎochuāngyǒu bù sī yì bǎoqīngjìngzhuāngyán
垂布；阿僧祇宝窗牖，不思议宝清净庄严；

ē sēng qí bǎoduō luó xíng rú bànyuè zhòngbǎo jí chéng rú shì
阿僧祇宝多罗，形如半月，众宝集成。如是

yī qiè xī yǐ zhòngbǎo ér wéiyán shì lí gòuqīngjìng bù kě sī
一切，悉以众宝而为严饰，离垢清净，不可思

yì wú fēi rú lái shàngēnsuǒ qǐ jù zú wú shù bǎozàngzhuāngyán
议，无非如来善根所起，具足无数宝藏庄严。

fù yǒu ē sēng qí bǎo hé liú chū yī qiè qīngjìngshàn fǎ ē sēng qí
复有阿僧祇宝河，流出一切清净善法；阿僧祇

bǎo hǎi fǎ shuǐyíngmǎn ē sēng qí bǎo fēn tuó lì huā chángchūmiào
宝海，法水盈满；阿僧祇宝芬陀利华，常出妙

fǎ fēn tuó lì shēng ē sēng qí bǎo xū mí shān zhì huì shānwáng xiù
法芬陀利声；阿僧祇宝须弥山，智慧山王秀

chūqīngjìng ē sēng qí bā léngmiàobǎo bǎoxiànguànchuān yánjìng
出清净；阿僧祇八楞妙宝，宝线贯穿，严净

wú bǐ ē sēng qí jìngguāngbǎo chángfàng wú ài dà zhì guāngmíng
无比；阿僧祇净光宝，常放无碍大智光明，

pǔ zhào fǎ jiè ē sēng qí bǎo líng duó gèngxiāngkòu jī chūmiào
普照法界；阿僧祇宝铃铎，更相扣击，出妙

yīn shēng ē sēng qí qīngjìngbǎo zhū pú sà bǎo jù zú chōngmǎn
音声；阿僧祇清净宝，诸菩萨宝具足充满；

ē sēng qí bǎozēng cǎi chùchùchuí xià sè xiàngguāng jié ē sēng
阿僧祇宝缯彩，处处垂下，色相光洁；阿僧

qí miàobǎochuáng yǐ bǎobànyuè ér wéiyán shì ē sēng qí bǎofān
祇妙宝幢，以宝半月而为严饰；阿僧祇宝幡，

xī néng pǔ yù wú liàngbǎofān ē sēng qí bǎo dài chuí bù kōngzhōng
悉能普雨无量宝幡；阿僧祇宝带，垂布空中，

zhuāngyán shū miào ē sēng qí bǎo fū jù néngshēngzhǒngzhǒng wēi xì
庄 严殊 妙；阿僧祇宝敷具，能 生 种 种微细

lè chù ē sēng qí miàobǎoxuán shì xiàn pú sà yī qiè zhì yǎn ē
乐触；阿僧祇妙宝旋，示现菩萨一切智眼；阿

sēng qí bǎoyīng luò yī yī yīng luò bǎi qiān pú sà shàngmiàozhuāngyán
僧祇宝璎珞，一一璎珞百千菩萨 上 妙 庄 严；

ē sēng qí bǎogōngdiàn chāoguò yī qiè miào jué wú bǐ ē sēng qí
阿僧祇宝宫殿，超过一切妙绝无比；阿僧祇

bǎozhuāngyán jù jīn gāng mó ní yǐ wéiyán shì ē sēng qí zhǒngzhǒng
宝 庄 严具，金刚摩尼以为严饰；阿僧祇种 种

miàobǎozhuāngyán jù chángxiàn yī qiè qīngjìng miào sè ē sēng qí
妙宝 庄 严具，常 现一切清净妙色；阿僧祇

qīngjìng bǎo shū xíng yì cǎi guāngjiànyìngchè ē sēng qí bǎoshān
清净宝，殊形异彩，光 鉴映彻；阿僧祇宝山，

yǐ wéiyuánqiáng zhōu zā wéi rào qīngjìng wú ài ē sēng qí bǎoxiāng
以为垣 墙，周匝围绕，清净无碍；阿僧祇宝香，

qí xiāng pǔ xūn yī qiè shì jiè ē sēng qí bǎohuà shì yī yī huà shì
其香普熏一切世界；阿僧祇宝化事，一一化事

zhōubiàn fǎ jiè ē sēng qí bǎoguāngmíng yī yī guāngmíngxiàn yī qiè
周遍法界；阿僧祇宝 光 明，一一 光 明现一切

guāng fù yǒu ē sēng qí bǎoguāngmíng qīngjìng zhì guāngzhàoliǎo zhū
光。复有阿僧祇宝 光 明，清净智 光 照了诸

fǎ fù yǒu ē sēng qí wú ài bǎoguāngmíng yī yī guāngmíngzhōubiàn
法。复有阿僧祇无碍宝 光 明，一一 光 明周遍

fǎ jiè yǒu ē sēng qí bǎochù yī qiè zhū bǎo jiē xī jù zú ē sēng
法界。有阿僧祇宝处，一切诸宝皆悉具足。阿僧

qí bǎozàng kāi shì yī qiè zhèng fǎ zàngbǎo ē sēng qí bǎochuáng
祇宝藏，开示一切 正 法藏宝。阿僧祇宝 幢 ，

rú lái chuángxiàngjiǒng rán gāochū ē sēng qí bǎoxián dà zhì xiánxiàng
如来 幢 相 迥然高出。阿僧祇宝贤，大智贤 像，

jù zú qīngjìng ē sēng qí bǎoyuán shēngzhū pú sà sān mèikuài lè
具足清净。阿僧祇宝 园，生 诸菩萨三昧快乐。

ē sēng qí bǎo yīn rú lái miào yīn pǔ shì shì jiān ē sēng qí bǎo
阿僧祇宝音，如来妙音，普示世间。阿僧祇宝

xíng qí yī yī xíng jiē fàng wú liàngmiào fǎ guāngmíng ē sēng qí bǎo
形，其一一形皆放无量 妙法 光 明。阿僧祇宝

xiàng qí yī yī xiàng xī chāozhòngxiàng ē sēng qí bǎowēi yí jiàn
相，其一一 相悉超 众 相。阿僧祇宝威仪，见

zhě jiē shēng pú sà xǐ yào ē sēng qí bǎo jù jiàn zhě jiē shēng zhì huì
者皆生菩萨喜乐。阿僧祇宝聚，见者皆生智慧
bǎo jù ē sēng qí bǎo ān zhù jiàn zhě jiē shēng shàn zhù bǎo xīn ē
宝聚。阿僧祇宝安住，见者皆生善住宝心。阿
sēng qí bǎo yī fú qí yǒu zhuó zhě shēng zhū pú sà wú bǐ sān mèi
僧祇宝衣服，其有著者，生诸菩萨无比三昧。
ē sēng qí bǎo jiā shā qí yǒu zhuó zhě cái shǐ fā xīn zé dé shàn jiàn
阿僧祇宝袈裟，其有著者，才始发心则得善见
tuó luó ní mén ē sēng qí bǎo xiū xí qí yǒu jiàn zhě zhī yī qiè bǎo
陀罗尼门。阿僧祇宝修习，其有见者，知一切宝
jiē shì yè guǒ jué dìng qīng jìng ē sēng qí bǎo wú ài zhī jiàn qí yǒu
皆是业果，决定清净。阿僧祇宝无碍知见，其有
jiàn zhě dé liǎo yī qiè qīng jìng fǎ yǎn ē sēng qí bǎo guāng zàng qí
见者，得了一切清净法眼。阿僧祇宝光藏，其
yǒu jiàn zhě zé dé chéng jiù dà zhì huì zàng ē sēng qí bǎo zuò fó
有见者，则得成就大智慧藏。阿僧祇宝座，佛
zuò qí shàng dà shī zǐ hǒu ē sēng qí bǎo dēng cháng fàng qīng jìng zhì
坐其上大师子吼。阿僧祇宝灯，常放清净智
huì guāng míng ē sēng qí bǎo duō luó shù cì dì háng liè liáo yǐ bǎo
慧光明。阿僧祇宝多罗树，次第行列，缭以宝
shéng zhuāng yán qīng jìng qí shù fù yǒu ē sēng qí bǎo gàn cóng shēn
绳，庄严清净。其树复有阿僧祇宝干，从身
sǒng zhuó duān zhí yuán jié ē sēng qí bǎo zhī zhǒng zhǒng zhòng bǎo
耸擢，端直圆洁；阿僧祇宝枝，种种众宝
zhuāng yán chóu mì bù sī yì niǎo xiáng jí qí zhōng cháng tǔ miào yīn
庄严稠密，不思议鸟翔集其中，常吐妙音
xuān yáng zhèng fǎ ē sēng qí bǎo yè fàng dà zhì guāng biàn yī qiè
宣扬正法；阿僧祇宝叶，放大智光，遍一切
chù ē sēng qí bǎo huā yī yī huā shàng wú liàng pú sà jié jiā fū
处；阿僧祇宝华，一一华上，无量菩萨结跏趺
zuò biàn yóu fǎ jiè ē sēng qí bǎo guǒ jiàn zhě dāng dé yī qiè zhì zhì
坐遍游法界；阿僧祇宝果，见者当得一切智智
bú tuì zhuǎn guǒ ē sēng qí bǎo jù luò jiàn zhě shě lí shì jù luò fǎ
不退转果。阿僧祇宝聚落，见者舍离世聚落法。
ē sēng qí bǎo dū yì wú ài zhòng shēng yú zhōng yíng mǎn ē sēng qí
阿僧祇宝都邑，无碍众生于中盈满。阿僧祇
bǎo gōng diàn wáng chǔ qí zhōng jù zú pú sà nà luó yán shēn yǒng
宝宫殿，王处其中，具足菩萨那罗延身，勇

měngjiān gù pī fǎ jiǎ zhòu xīn wú tuì zhuǎn ē sēng qí bǎoshè
猛坚固，被法甲胄，心无退转。阿僧祇宝舍，

rù zhěnéngchúliànshèzhái xīn ē sēng qí bǎo yī zhuózhěnénglìng jiě
入者能除恋舍宅心。阿僧祇宝衣，著者能令解

liǎo wú zhuó ē sēng qí bǎogōngdiàn chū jiā pú sà chōngmǎn qí zhōng
了无著。阿僧祇宝宫殿，出家菩萨充满其中。

ē sēng qí bǎozhēnwán jiànzhěxiánshēng wú liànghuān xǐ ē sēng qí
阿僧祇宝珍玩，见者咸生无量欢喜。阿僧祇

bǎo lún fàng bù sī yì zhì huì guāngmíngzhuàn bú tuì lún ē sēng qí
宝轮，放不思议智慧光明转不退轮。阿僧祇

bǎo bá tuó shù yīn tuó luó wǎngzhuāngyánqīngjìng ē sēng qí bǎo dì
宝跋陀树，因陀罗网庄严清净。阿僧祇宝地，

bù sī yì bǎojiàncuòzhuāngyán ē sēng qí bǎochuī qí yīn qīngliàng
不思议宝间错庄严。阿僧祇宝吹，其音清亮

chōngmǎn fǎ jiè ē sēng qí bǎo gǔ miào yīn kè xié qióng jié bù
充满法界。阿僧祇宝鼓，妙音克谐，穷劫不

jué ē sēng qí bǎozhòngshēng jìn néngshè chí wú shàng fǎ bǎo ē
绝。阿僧祇宝众生，尽能摄持无上法宝。阿

sēng qí bǎoshēn jù zú wú lianggōng dé miàobǎo ē sēng qí bǎokǒu
僧祇宝身，具足无量功德妙宝。阿僧祇宝口，

chángyǎn yī qiè miào fǎ bǎo yīn ē sēng qí bǎo xīn jù qīngjìng yì dà
常演一切妙法宝音。阿僧祇宝心，具清净意大

zhì yuànbǎo ē sēng qí bǎoniàn duànzhū yú huò jiū jìngjiān gù yī
智愿宝。阿僧祇宝念，断诸愚惑，究竟坚固一

qiè zhì bǎo ē sēng qí bǎomíng sòng chí yī qiè zhū fó fǎ bǎo ē
切智宝。阿僧祇宝明，诵持一切诸佛法宝。阿

sēng qí bǎo huì jué liǎo yī qiè zhū fó fǎ zàng ē sēng qí bǎo zhì
僧祇宝慧，决了一切诸佛法藏。阿僧祇宝智，

dé dà yuánmǎn yī qiè zhì bǎo ē sēng qí bǎoyǎn jiàn shí lì bǎo
得大圆满一切智宝。阿僧祇宝眼，鉴十力宝，

wú suǒzhàng ài ē sēng qí bǎo ěr tīngwén wú liàng jìn fǎ jiè shēng
无所障碍。阿僧祇宝耳，听闻无量，尽法界声，

qīngjìng wú ài ē sēng qí bǎo bí cháng xiù suí shùnqīngjìng bǎoxiāng
清净无碍。阿僧祇宝鼻，常嗅随顺清净宝香。

ē sēng qí bǎoshé néngshuō wú liàngzhū yǔ yán fǎ ē sēng qí bǎoshēn
阿僧祇宝舌，能说无量诸语言法。阿僧祇宝身，

biànyóu shí fāng ér wú guà ài ē sēng qí bǎo yì cháng qín xiū xí pǔ
遍游十方而无罣碍。阿僧祇宝意，常勤修习普

xiánxíngyuàn ē sēng qí bǎo yīn jìng miào yīn shēngbiàn shí fāng jiè
贤行愿。阿僧祇宝音，净妙音声遍十方界。

ē sēng qí bǎoshēn yè yī qiè suǒ zuò yǐ zhì wéishǒu ē sēng qí bǎo
阿僧祇宝身业，一切所作以智为首。阿僧祇宝

yǔ yè chángshuō xiū xíng wú ài zhì bǎo ē sēng qí bǎo yì yè dé
语业，常说修行无碍智宝。阿僧祇宝意业，得

wú zhàng ài guǎng dà zhì bǎo jiū jìng yuánmǎn
无障碍广大智宝，究竟圆满。’

fó zǐ pú sà mó hē sà yú bǐ yī qiè zhū fó chàzhōng
“佛子！菩萨摩诃萨于彼一切诸佛刹中，

yú yī fó chà yī fāng yī chù yī máoduānliàng yǒu wú liàng wú
于一佛刹、一方、一处、一毛端量，有无量无

biān bù kě shuō shù zhū dà pú sà jiē xī chéng jiù qīngjìng zhì huì
边不可说数诸大菩萨，皆悉成就清净智慧，

chōngmǎn ér zhù rú yī fó chà yī fāng yī chù yī máoduān
充满而住。如一佛刹、一方、一处、一毛端

liàng rú shì jìn xū kōngbiàn fǎ jiè yī yī fó chà yī yī fāng yī
量，如是尽虚空遍法界一一佛刹、一一方、一

yī chù yī yī máoduānliàng xī yì rú shì shì wéi pú sà mó hē
一处、一一毛端量，悉亦如是。是为菩萨摩诃

sà yǐ zhū shàngēn ér wéi huí xiàng pǔ yuàn yī qiè zhū fó guó tǔ xī jù
萨以诸善根而为回向，普愿一切诸佛国土悉具

zhǒngzhǒngmiàobǎozhuāngyán rú bǎozhuāngyán rú shì guǎngshuō
种种妙宝庄严。如宝庄严，如是广说；

rú shì xiāngzhuāngyán huāzhuāngyán mánzhuāngyán tú xiāngzhuāng
如是香庄严、华庄严、鬘庄严、涂香庄

yán shāoxiāngzhuāngyán mòxiāngzhuāngyán yī zhuāngyán gài
严、烧香庄严、末香庄严、衣庄严、盖

zhuāngyán chuángzhuāngyán fān zhuāngyán mó ní bǎozhuāngyán
庄严、幢庄严、幡庄严、摩尼宝庄严，

cì dì nǎi zhì guò cǐ bǎi bèi jiē rú bǎozhuāngyán rú shì guǎngshuō
次第乃至过此百倍皆如宝庄严，如是广说。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ fǎ shī děngsuǒ jí shàngēn
“佛子！菩萨摩诃萨以法施等所集善根，

wèizhǎngyǎng yī qiè shàngēn gù huí xiàng wèiyán jìng yī qiè fó chà gù
为长养一切善根故回向；为严净一切佛刹故

huí xiàng wèi chéng jiù yī qiè zhòngshēng gù huí xiàng wèi lìng yī qiè
回向；为成就一切众生故回向；为令一切

zhòngshēng jiē xīn jìng bú dòng gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē
众 生 皆心净不动故回向；为令一切 众 生 皆

rù shènshēn fó fǎ gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé wú
入甚深佛法故回向；为令一切 众 生 皆得无

néngguòqīngjìng gōng dé gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé
能过清净功德故回向；为令一切 众 生 皆得

bù kě huàiqīngjìng fú lì gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé
不可坏清净福力故回向；为令一切 众 生 皆得

wú jìn zhì lì dù zhūzhòngshēng lìng rù fó fǎ gù huí xiàng wèi lìng yī
无尽智力，度诸 众 生 令入佛法故回向；为令一

qiè zhòngshēng jiē dé píngděng wú liàngqīngjìng yán yīn gù huí xiàng wèi
切 众 生 皆得平等无量清净言音故回向；为

lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé píngděng wú ài yǎn chéng jiù jìn xū kōng
令一切 众 生 皆得平等无碍眼，成就尽虚空

biàn fǎ jiè děng zhì huì gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé qīng
遍法界等智慧故回向；为令一切 众 生 皆得清

jìngniàn zhī qián jì jié yī qiè shì jiè gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòng
净念，知前际劫一切世界故回向；为令一切 众

shēng jiē dé wú ài dà zhì huì xī néngjué liǎo yī qiè fǎ zàng gù huí
生 皆得无碍大智慧，悉能决了一切法藏故回

xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé wú xiànliàng dà pú tí zhōubiàn
向；为令一切 众 生 皆得无限量大菩提，周遍

fǎ jiè wú suǒzhàng ài gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé
法界无所障碍故回向；为令一切 众 生 皆得

píngděng wú fēn bié tóng tǐ shàngēn gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòng
平等无分别同体善根故回向；为令一切 众

shēng jiē dé yī qiè gōng dé jù zú zhuāngyánqīngjìng shēn yǔ yì yè
生 皆得一切功德具足 庄 严清净身、语、意业

gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé tóng yú pǔ xiánxíng gù huí
故回向；为令一切 众 生 皆得同于普贤行故回

xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé rù yī qiè tóng tǐ qīngjìng fó chà
向；为令一切 众 生 皆得入一切同体清净佛刹

gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng xī guānchá yī qiè zhì jiē qù
故回向；为令一切 众 生 悉观察一切智，皆趣

rù yuánmǎn gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé yuǎn lí bù
入圆满故回向；为令一切 众 生 皆得远离不

píngděngshàngēn gù huí xiàng wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé píngděng
平等善根故回向；为令一切 众 生 皆得平等

wú yì xiàng shēn xīn cì dì yuánmǎn yī qiè zhì gù huí xiàng wèi lìng yī
无异相，深心次第圆满一切智故回向；为令一
qiè zhòngshēng jiē dé ān zhù yī qiè bái fǎ gù huí xiàng wèi lìng yī qiè
切众生皆得安住一切白法故回向；为令一切
zhòngshēng jiē yú yī niànzhōngzhèng yī qiè zhì dé jiū jìng gù huí xiàng
众生皆于一念中证一切智得究竟故回向；
wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé chéngmǎnqīngjìng yī qiè zhì dào gù huí
为令一切众生皆得[2]成满清净一切智道故回
xiàng
向。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhūshàngēn pǔ wèi yī qiè
“佛子！菩萨摩诃萨以诸善根普为一切
zhòngshēng rú shì huí xiàng yǐ fù yǐ cǐ shàngēn yù pǔ yuánmǎnyǎn
众生如是回向已，复以此善根，欲普圆满演
shuō yī qiè qīngjìng xíng fǎ lì gù huí xiàng yù chéng jiù qīngjìng xíngwēi
说一切清净行法力故回向；欲成就清净行威
lì dé bù kě shuō bù kě shuō fǎ hǎi gù huí xiàng yù yú yī yī fǎ
力，得不可说不可说法海故回向；欲于一一法
hǎi jù zú wú liàngděng fǎ jiè qīngjìng zhì guāngmíng gù huí xiàng yù
海，具足无量等法界清净智光明故回向；欲
kāi shì yǎnshuō yī qiè fǎ chā bié jù yì gù huí xiàng yù chéng jiù wú
开示演说一切法差别句义故回向；欲成就无
biānguǎng dà yī qiè fǎ guāngmíngsān mèi gù huí xiàng yù suí shùnsān
边广大一切法光明三昧故回向；欲随顺三
shì zhū fó biàn cái gù huí xiàng yù chéng jiù qù lái xiàn zài yī qiè
世诸佛辩才故回向；欲成就去、来、现在一切
fó zì zài shēn gù huí xiàng wèi zūnzhòng yī qiè fó kě ài yào wú zhàng
佛自在身故回向；为尊重一切佛可爱乐无障
ài fǎ gù huí xiàng wèimǎn zú dà bēi xīn jiù hù yī qiè zhòngshēng
碍法故回向；为满足大悲心，救护一切众生
cháng wú tuì zhuǎn gù huí xiàng yù chéng jiù bù sī yì chā bié fǎ wú
常无退转故回向；欲成就不思议差别法、无
zhàng ài zhì xīn wú gòu rǎn zhū gēnqīngjìng pǔ rù yī qiè zhòng huì dào
障碍智心、无垢染诸根清净，普入一切众会道
chǎng gù huí xiàng yù yú yī qiè ruò fù ruò yǎng ruò cū ruò xì ruò
场故回向；欲于一切若覆若仰、若粗若细、若

[2] 丽本：皆；永乐北藏本及龙藏本：皆得

guǎng ruò xiá xiǎo dà rǎn jìng rú shì děng zhū fó guó tǔ cháng zhuàn
广 若狭、小大染净，如是等诸佛国土， 常 转
píng děng bú tuì fǎ lún gù huí xiàng yù yú niàn niàn zhōng dé wú suǒ wèi
平 等不退法轮故回 向；欲于念 念 中 得无所畏、
wú yǒu qióng jìn zhǒng zhǒng biàn cái miào fǎ guāng míng kāi shì yǎn shuō gù
无有 穷 尽 种 种 辩才 妙 法 光 明开示演 说故
huí xiàng wèi yào qiú zhòng shàn fā xīn xiū xí zhū gēn zhuǎn shèng ，
回 向；为乐求 众 善，发心修习，诸根 转 胜，
huò yī qiè fǎ dà shén tōng zhì jìn néng liǎo zhī yī qiè zhū fǎ gù huí
获一切法大 神 通 智，尽 能 了知一切诸法故回
xiàng yù yú yī qiè zhòng huì dào chǎng qīn jìn gòng yǎng wèi yī qiè
向；欲于一切 众 会道 场 亲近供 养，为一切
zhòng shēng yǎn yī qiè fǎ xián lìng huān xǐ gù huí xiàng
众 生 演一切法咸令 欢 喜故回 向。

fó zǐ pú sà mó hē sà yòu yǐ cǐ shàn gēn rú shì huí
“佛子！菩萨摩诃萨又以此 善 根如是回
xiàng suǒ wèi yǐ zhù fǎ jiè wú liàng zhù huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè
向，所谓：‘以住法界无 量 住回 向，以住法界
wú liàng shēn yè huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng yǔ yè huí xiàng yǐ zhù
无 量 身 业回 向，以住法界无 量 语业回 向，以住
fǎ jiè wú liàng yì yè huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng sè píng děng huí
法界无 量 意业回 向，以住法界无 量 色平 等 回
xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng shòu xiǎng xíng shí píng děng huí xiàng
向，以住法界无 量 受、想、行、识平 等 回 向，
yǐ zhù fǎ jiè wú liàng yùn píng děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng jiè
以住法界无 量 蕴平 等 回 向，以住法界无 量 界
píng děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng chù píng děng huí xiàng yǐ zhù
平 等 回 向，以住法界无 量 处平 等 回 向，以住
fǎ jiè wú liàng nèi píng děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng wài píng děng
法界无 量 内平 等 回 向，以住法界无 量 外平 等
huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fā qǐ píng děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè
回 向，以住法界无 量 发起平 等 回 向，以住法界
wú liàng shēn xīn píng děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fāng biàn píng
无 量 深心平 等 回 向，以住法界无 量 方 便 平
děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng xìn jiě píng děng huí xiàng yǐ zhù
等 回 向，以住法界无 量 信解平 等 回 向，以住
fǎ jiè wú liàng zhū gēn píng děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng chū、

zhōng hòu jì píngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng yè bàopíngděng
中、后际平等回向，以住法界无量业报平等
huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàngrǎn jìng píngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè
回向，以住法界无量染净平等回向，以住法界
wú liàngzhòngshēngpíngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fó chàpíng
无量众生平等回向，以住法界无量佛刹平
děng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng fǎ píngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ
等回向，以住法界无量法平等回向，以住法
jiè wú liàng shì jiānguāngmíngpíngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng
界无量世间光明平等回向，以住法界无量
zhū fó pú sà píngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng pú sà xíngyuàn
诸佛菩萨平等回向，以住法界无量菩萨行愿
píngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng pú sà chū lí píngděng huí xiàng
平等回向，以住法界无量菩萨出离平等回向，
yǐ zhù fǎ jiè wú liàng pú sà jiàohuàtiáo fú píngděng huí xiàng yǐ zhù
以住法界无量菩萨教化调伏平等回向，以住
fǎ jiè wú liàng fǎ jiè wú èr píngděng huí xiàng yǐ zhù fǎ jiè wú liàng
法界无量法界无二平等回向，以住法界无量
rú lái zhòng huì dàochǎngpíngděng huí xiàng
如来众会道场平等回向。’

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì huí xiàng shí ān zhù fǎ
“佛子！菩萨摩诃萨如是回向时，安住法
jiè wú liàngpíngděngqīng jìng shēn ān zhù fǎ jiè wú liàngpíngděngqīng jìng
界无量平等清净身，安住法界无量平等清净
yǔ ān zhù fǎ jiè wú liàngpíngděngqīng jìng xīn ān zhù fǎ jiè wú liàng
语，安住法界无量平等清净心，安住法界无量
píngděngzhū pú sà qīng jìng xíngyuàn ān zhù fǎ jiè wú liàngpíngděngqīng
平等诸菩萨清净行愿，安住法界无量平等清
jìng zhòng huì dàochǎng ān zhù fǎ jiè wú liàngpíngděngwèi yī qiè pú sà
净众会道场，安住法界无量平等为一切菩萨
guǎngshuōzhū fǎ qīng jìng zhì ān zhù fǎ jiè wú liàngpíngděngnéng rù jìn
广说诸法清净智，安住法界无量平等能入尽
fǎ jiè yī qiè shì jiè shēn ān zhù fǎ jiè wú liàngpíngděng yī qiè fǎ
法界一切世界身，安住法界无量平等一切法
guāngmíngqīng jìng wú wèi néng yǐ yī yīn jìn duàn yī qiè zhòngshēng yí
光明清净无畏；能以一音尽断一切众生疑
wǎng suí qí gēn yù jiē lìng huān xǐ zhù yú wú shàng yī qiè zhǒng zhì
网，随其根欲皆令欢喜，住于无上一切种智、

lì wú suǒ wèi zì zài shéntōng guǎng dà gōng dé chū lí fǎ
力、无所畏、自在神通、广大功德、出离法
zhōng
中。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì shí zhù děng fǎ jiè wú
“佛子！是为菩萨摩诃萨第十住等法界无
liàng huí xiàng pú sà mó hē sà yǐ fǎ shī děng yī qiè shàngēn rú shì
量回向。菩萨摩诃萨以法施等一切善根如是
huí xiàng shí chéngmǎn pǔ xián wú liàng wú biān pú sà xíngyuàn xī néng
回向时，成满普贤无量无边菩萨行愿，悉能
yán jìng jìn xū kōngděng fǎ jiè yī qiè fó chà lìng yī qiè zhòngshēng yì
严净尽虚空等法界一切佛刹，令一切众生亦
dé rú shì jù zú chéng jiù wú biān zhì huì liǎo yī qiè fǎ yú niàn
得如是，具足成就无边智慧，了一切法，于念
niànzhōngjiàn yī qiè fó chūxīng yú shì yú niànniànzhōngjiàn yī qiè fó
念中见一切佛出兴于世，于念念中见一切佛
wú liàng wú biān zì zài lì suǒ wèiguǎng dà zì zài lì wú zhuó zì zài
无量无边自在力，所谓广大自在力、无著自在
lì wú ài zì zài lì bù sī yì zì zài lì jìng yī qiè zhòngshēng
力、无碍自在力、不思议自在力、净一切众生
zì zài lì lì yī qiè shì jiè zì zài lì xiàn bù kě shuō yǔ yán zì zài
自在力、立一切世界自在力、现不可说语言自在
lì suí shí yìngxiàn zì zài lì zhù bú tuì zhuǎnshéntōng zhì zì zài lì
力、随时应现自在力、住不退转神通智自在力、
yǎnshuō yī qiè wú biān fǎ jiè bǐ[3] wú yǒu yú zì zài lì chūshēng pǔ
演说一切无边法界俾无有余自在力、出生普
xián pú sà wú biān jì yǎn zì zài lì yǐ wú ài ěr shí wén chí wú liàng
贤菩萨无边际眼自在力、以无碍耳识闻持无量
zhū fó zhèng fǎ zì zài lì yī shēn jié jiā fū zuòzhōubiàn shí fāng wú
诸佛正法自在力、一身结跏趺坐周遍十方无
liàng fǎ jiè yú zhūzhòngshēng wú suǒ pò ài zì zài lì yǐ yuánmǎn zhì
量法界于诸众生无所迫隘自在力、以圆满智
pǔ rù sān shì wú liàng fǎ zì zài lì yòu dé wú liàngqīngjìng suǒ wèi yī
普入三世无量法自在力。又得无量清净，所谓一
qiè zhòngshēngqīngjìng yī qiè fó chàqīngjìng yī qiè fǎ qīngjìng yī
切众生清净、一切佛刹清净、一切法清净、一

[3] 丽本：俾；永乐北藏本及龙藏本：俾

qiè chùbiàn zhī zhì qīngjìng biàn xū kōng jiè wú biān zhì qīngjìng dé yī
切处遍知智清净、遍虚空界无边智清净、得一
qiè chā bié yán yīn zhì yǐ zhǒngzhǒngyán yīn pǔ yìngzhòngshēngqīngjìng
切差别言音智以种 种 言音普应 众 生 清净、
fàng wú liàngyuánmǎnguāng pǔ zhào yī qiè wú biān shì jiè qīngjìng chū
放无量 圆 满 光 普 照一切无边世界清净、出
shēng yī qiè sān shì pú sà xíng zhì qīngjìng yī niànzhōng pǔ rù sān shì
生 一切三世菩萨行智清净、一念 中 普入三世
yī qiè zhū fó zhòng huì dàochǎng zhì qīngjìng rù wú biān yī qiè shì jiān
一切诸佛 众 会道 场 智清净、入无边一切世间
lìng yī qiè zhòngshēng jiē zuò suǒ yīngzuò qīngjìng rú shì děng jiē dé jù
令一切 众 生 皆作所应作清净。如是 等 皆得具
zú jiē dé chéng jiù jiē yǐ xiū zhì jiē dé píngděng jiē xī xiàn
足，皆得 成 就，皆已修治，皆得平 等，皆悉现
qián jiē xī zhī jiàn jiē xī wù rù jiē yǐ guānchá jiē dé qīng
前，皆悉知见，皆悉悟入，皆已 观 察，皆得清
jìng dào yú bǐ àn
净，到于彼岸。”

ěr shí fó shén lì gù shí fāng gè bǎiwàn fó chàwēichénshù
尔时，佛神力故，十方各百万佛刹微 尘 数
shì jiè liù zhǒngzhèndòng suǒ wèidòng biàndòng děngbiàndòng
世界六 种 震 动，所谓动、遍 动、等 遍 动，
qǐ biàn qǐ děngbiàn qǐ yǒng[4] biànyǒng[5] děngbiànyǒng[6]
起、遍起、等 遍起，踊[4]、遍 踊[5]、等 遍 踊[6]，
zhèn biànzhèn děngbiànzhèn hǒu biànhǒu děngbiànhǒu jī
震、遍 震、等 遍 震，吼、遍吼、等 遍吼，击、
biàn jī děngbiàn jī fó shén lì gù fǎ rú shì gù yù zhòngtiān
遍击、等 遍击。佛神力故，法如是故，雨 众 天
huā tiānmán tiān mò xiāng tiānzhū zá xiāng tiān yī fú tiānzhēn
华、天鬘、天末 香 、天诸杂 香 、天衣服、天珍
bǎo tiānzhuāngyán jù tiān mó ní bǎo tiānchénshuǐxiāng tiānzhān
宝、天 庄 严具、天摩尼宝、天沉 水 香 、天梅
tán xiāng tiānshàngmiào gài tiānzhǒngzhǒngchuáng tiān zá sè fān
檀 香 、天 上 妙 盖、天 种 种 幢 、天杂色幡、

[4] 丽本：涌；永乐北藏本及龙藏本：踊
[5] 丽本：涌；永乐北藏本及龙藏本：踊
[6] 丽本：涌；永乐北藏本及龙藏本：踊

ē sēng qí zhū tiānshēn wú liàng bǎi qiān yì bù kě shuōtiānmiào fǎ yīn
阿僧祇诸天身；无量百千亿不可说天妙法音、

bù kě sī yì tiānzàn fó yīn ē sēng qí tiānhuān xǐ yīn xiánchēng
不可思议天赞佛音、阿僧祇天欢喜音，咸称

shàn zāi wú liàng ē sēng qí bǎi qiān nà yóu tā zhū tiāngōngjìng lǐ bài
善哉；无量阿僧祇百千那由他诸天恭敬礼拜；

wú shù tiān zǐ chángniànzhū fó xī qiú rú lái wú liànggōng dé xīn bù
无数天子常念诸佛，希求如来无量功德，心不

shě lí wú shù tiān zǐ zuòzhòng jì yuè gē yǒngzàn tàngòngyǎng rú lái
舍离；无数天子作众妓乐，歌咏赞叹供养如来；

bǎi qiān ē sēng qí zhū tiānfàng dà guāngmíng pǔ zhào jìn xū kōngbiàn
百千阿僧祇诸天放大光明，普照尽虚空遍

fǎ jiè yī qiè fó chà xiàn wú liàng ē sēng qí zhū fó jìng jiè rú lái huà
法界一切佛刹，现无量阿僧祇诸佛境界；如来化

shēnchūguòzhū tiān rú yú cǐ shì jiè dōushuàituó tiāngōngshuō rú shì
身出过诸天，如于此世界兜率陀天宫说如是

fǎ zhōubiàn shí fāng yī qiè shì jiè dōushuàitiāngōng xī yì rú shì
法，周遍十方一切世界兜率天宫悉亦如是。

ěr shí fù yǐ fó shén lì gù shí fāng gè guò bǎi wàn fó chà
尔时，复以佛神力故，十方各过百万佛刹

wēi chén shù shì jiè wài gè yǒu bǎi wàn fó chàwēi chén shù zhū pú sà ér
微尘数世界外，各有百万佛刹微尘数诸菩萨而

lái jí huì zhōubiàn shí fāng xiánzuò shì yán shàn zāi shàn zāi
来集会，周遍十方，咸作是言：“善哉，善哉！

fó zǐ nǎi néngshuō cǐ zhū dà huí xiàng fó zǐ wǒ děng jiē tóng
佛子！乃能说此诸大回向。佛子！我等皆同

yī hào míng jīn gāngchuáng xī cóng jīn gāngguāng shì jiè jīn gāng
一号，名金刚幢，悉从金刚光世界金刚

chuáng fó suǒ lái yì cǐ tǔ bǐ zhū shì jiè xī yǐ fó shén lì gù ér
幢佛所来诣此土。彼诸世界悉以佛神力故而

shuō shì fǎ zhòng huì juàn shǔ wén cí jù yì jiē yì rú shì bù
说是法，众会眷属、文辞句义，皆亦如是，不

zēng bù jiǎn wǒ děng jiē chéng fó shén lì cóng bǐ tǔ lái wèi rǔ zuò
增不减。我等皆承佛神力，从彼土来为汝作

zhèng rú wǒ lái cǐ zhòng huì wèi rǔ zuòzhèng shí fāngsuǒyǒu yī qiè
证。如我来此众会为汝作证，十方所有一切

shì jiè dōushuàitiāngōngbǎozhuāngyándiànzhū pú sà zhòng lái wèizuò
世界兜率天宫宝庄严殿诸菩萨众来为作

zhèng yì fù rú shì
证，亦复如是。”

ěr shí jīn gāngchuáng pú sà chéng fó shén lì guānchá shí
尔时，金刚幢菩萨承佛神力，观察十

fāng yī qiè zhòng huì jì yú fǎ jiè yǐ shàn zhī wén yì zēngguǎng dà
方一切众会暨于法界已，善知文义，增广大

xīn dà bēi pǔ fù yī qiè zhòngshēng xì xīn ān zhù sān shì fó zhǒng
心，大悲普覆一切众生，系心安住三世佛种，

shàn rù yī qiè fó gōng dé fǎ chéng jiù zhū fó zì zài zhī shēn guān
善入一切佛功德法，成就诸佛自在之身，观

zhū zhòngshēng xīn zhī suǒ yào jí qí suǒ zhòng yī qiè shàngēn xī fēn bié
诸众生心之所乐，及其所种一切善根悉分别

zhī suí shùn fǎ shēn wèi xiànqīng jìng miào sè zhī shēn jí yú shì shí
知，随顺法身，为现清净妙色之身，即于是时

ér shuō sòng yuē
而说颂曰：

pú sà chéng jiù fǎ zhì huì wù jiě wú biān zhèng fǎ mén
菩萨成就法智慧　悟解无边正法门

wéi fǎ guāng míng tiáo yù shī liǎo zhī wú ài zhēn shí fǎ
为法光明调御师　了知无碍真实法

pú sà wéi fǎ dà dǎo shī kāi shì shèn shēn nán dé fǎ
菩萨为法大导师　开示甚深难得法

yǐn dǎo shí fāng wú liàng zhòng xī lìng ān zhù zhèng fǎ zhōng
引导十方无量众　悉令安住正法中

pú sà yǐ yǐn fó fǎ hǎi fǎ yún pǔ yù shí fāng jiè
菩萨已饮佛法海　法云普雨十方界

fǎ rì chū xiàn yú shì jiān chǎn yáng miào fǎ lì qún shēng
法日出现于世间　阐扬妙法利群生

cháng wéi nán yù fǎ shī zhǔ liǎo zhī rù fǎ qiǎo fāng biàn
常为难遇法施主　了知入法巧方便

fǎ guāng qīng jìng zhào qí xīn yú shì shuō fǎ héng wú wèi
法光清净照其心　于世说法恒无畏

shàn xiū yú fǎ zì zài xīn xī néng wù rù zhū fǎ mén
善修于法自在心　悉能悟入诸法门

chéng jiù shèn shēn miào fǎ hǎi pǔ wèi zhòng shēng jī fǎ gǔ
成就甚深妙法海　普为众生击法鼓

xuān shuō shèn shēn xī yǒu fǎ yǐ fǎ zhǎng yǎng zhū gōng dé
宣说甚深希有法　以法长养诸功德

jù zú qīng jìng fǎ xǐ xīn
具足清净法喜心

shì xiàn shì jiān fó fǎ zàng
示现世间佛法藏

zhū fó fǎ wáng suǒ guàn dǐng
诸佛法王所灌顶

chéng jiù fǎ xìng zhì zàng shēn
成就法性智藏身

xī néng jiě liǎo fǎ shí xiàng
悉能解了法实相

ān zhù yī qiè zhòng shàn fǎ
安住一切众善法

pú sà xiū xíng dì yī shī
菩萨修行第一施

yī qiè rú lái suǒ zàn xǐ
一切如来所赞喜

suǒ zuò jiē méng fó rěn kě
所作皆蒙佛忍可

yǐ cǐ chéng jiù rén zhōng zūn
以此成就人中尊

pú sà chéng jiù miào fǎ shēn
菩萨成就妙法身

qīn cóng zhū fó fǎ huà shēng
亲从诸佛法化生

wèi lì zhòng shēng zuò fǎ dēng
为利众生作法灯

yǎn shuō wú liàng zuì shèng fǎ
演说无量最胜法

suí suǒ xiū xíng miào fǎ shī
随所修行妙法施

zé yì guān chá bǐ shàn gēn
则亦观察彼善根

suǒ zuò zhòng shàn wèi zhòng shēng
所作众善为众生

xī yǐ zhì huì ér huí xiàng
悉以智慧而回向

suǒ yǒu chéng fó gōng dé fǎ
所有成佛功德法

xī yǐ huí shī zhū qún shēng
悉以回施诸群生

yuàn lìng yī qiè jiē qīng jìng
愿令一切皆清净

dào fó zhuāng yán zhī bǐ àn
到佛庄严之彼岸

shí fāng fó chà wú yǒu liàng
十方佛刹无有量

xī jù wú liàng dà zhuāng yán
悉具无量大庄严

rú shì zhuāng yán bù kě sī
如是庄严不可思

jìn yǐ zhuāng yán yī guó tǔ
尽以庄严一国土

rú lái suǒ yǒu qīng jìng zhì
如来所有清净智

yuàn lìng zhòng shēng jiē jù zú
愿令众生皆具足

yóu rú pǔ xián zhēn fó zǐ
犹如普贤真佛子

yī qiè gōng dé zì zhuāng yán
一切功德自庄严

chéng jiù guǎng dà shén tōng lì
成就广大神通力

wǎng yì shì jiè xī zhōu biàn
往诣世界悉周遍

yī qiè zhòng shēng wú yǒu yú
一切众生无有余

jiē shǐ xiū xíng pú sà dào
皆使修行菩萨道

zhū fó rú lái suǒ kāi wù
诸佛如来所开悟

shí fāng wú liàng zhū zhòng shēng
十方无量诸众生

yī qiè jiē lìng rú pǔ xián
一切皆令如普贤

jù zú xiū xíng zuì shàng xíng
具足修行最上行

zhū fó pú sà suǒ chéng jiù
诸佛菩萨所成就

rú shì gōng dé wú yǒu biān
如是功德无有边

pú sà jù zú zì zài lì
菩萨具足自在力

shì xiàn yī qiè dà shén tōng
示现一切大神通

pú sà néng yú yī niàn qǐng
菩萨能于一念顷

yòu fù yú yī máo duān zhōng
又复于一毛端中

shì jiān zhòng shēng wú yǒu liàng
世间众生无有量

zhū fó wú liàng děng zhòng shēng
诸佛无量等众生

zhǒngzhǒngmíngxiāngshàngmiàohuā
种种名香上妙华

fēn bù fǎ jiè xián chōng mǎn
分布法界咸充满

yī máo kǒng zhōng xī míng jiàn
一毛孔中悉明见

yī qiè máo kǒng jiē rú shì
一切毛孔皆如是

jǔ shēn cì dì gōng jìng lǐ
举身次第恭敬礼

yì yǐ yán cí pǔ chēng zàn
亦以言辞普称赞

yī rú lái suǒ gòng yǎng jù
一如来所供养具

rú shì gòng yǎng yī rú lái
如是供养一如来

gòng yǎng zàn tàn zhū rú lái
供养赞叹诸如来

shì jiān jié shù kě zhōng jìn
世间劫数可终尽

yī qiè shì jiān zhǒng zhǒng jié
一切世间种种劫

zhǒngzhǒng chā bié zhū gōng dé
种种差别诸功德

yuàn shǐ zhòngshēng xī yuánmǎn
愿使众生悉圆满

suǒ yīng xué chù jiē wǎng xué
所应学处皆往学

pǔ yì shí fāng wú liàng tǔ
普诣十方无量土

jìn děng zhòng shēng wú shù fó
觐等众生无数佛

jìn shè zhū fǎ jiē míng jiàn
尽摄诸法皆明见

pú sà xī néng fēn bié zhī
菩萨悉能分别知

dà xīn gòng yǎng xián lìng jìn
大心供养咸令尽

zhòng bǎo yī cháng jí fān gài
众宝衣裳及幡盖

fā xīn pǔ gòng shí fāng fó
发心普供十方佛

bù sī yì shù wú liàng fó
不思议数无量佛

pǔ lǐ yī qiè shì jiān dēng
普礼一切世间灯

rú shì wú biān zhū zuì shèng
如是无边诸最胜

qióng jìn wèi lái yī qiè jié
穷尽未来一切劫

qí shù wú liàng děng zhòng shēng
其数无量等众生

yī qiè rú lái yì fù rán
一切如来亦复然

jìn bǐ shì jiān yī qiè jié
尽彼世间一切劫

pú sà gòng yǎng wú xiū xiè
菩萨供养无休懈

yú ěr suǒ jié xiū zhū xíng
于尔所劫修诸行

gōng jìng gòng yǎng yī rú lái
恭 敬 供 养 一 如 来

rú wú liàng jié gòng yī fó
如 无 量 劫 供 一 佛

yì bù fēn bié shì jié shù
亦 不 分 别 是 劫 数

fǎ jiè guǎng dà wú biān jì
法 界 广 大 无 边 际

yǐ dà lián huā biàn bù zhōng
以 大 莲 华 遍 布 中

bǎo huā xiāng sè jiē yuán mǎn
宝 华 香 色 皆 圆 满

yī qiè shì jiān wú kě yù[7]
一 切 世 间 无 可 喻

zhòng shēng shù děng wú liàng chà
众 生 数 等 无 量 刹

xī yǐ gòng yǎng yī rú lái
悉 以 供 养 一 如 来

tú xiāng wú bǐ zuì shū shèng
涂 香 无 比 最 殊 胜

yǐ cǐ gòng yǎng tiān rén shī
以 此 供 养 天 人 师

mò xiāng shāo xiāng shàng miào huā
末 香 烧 香 上 妙 华

rú shì gòng yǎng zhū zuì shèng
如 是 供 养 诸 最 胜

děng zhòng shēng shù zhào shì dēng
等 众 生 数 照 世 灯

yì yǐ wú biān jì chēng shù
亦 以 无 边 偈 称 述

rú zhòng shēng shù fó shì zūn
如 众 生 数 佛 世 尊

rú zhòng shēng shù wú liàng jié
如 众 生 数 无 量 劫

rú shì gòng yǎng zhū fó shí
如 是 供 养 诸 佛 时

jìn yī qiè jié wú yàn zú
尽 一 切 劫 无 厌 足

gòng yī qiè fó jiē rú shì
供 一 切 佛 皆 如 是

yú suǒ gòng yǎng shēng pí yàn
于 所 供 养 生 疲 厌

pú sà guān chá xī míng liǎo
菩 萨 观 察 悉 明 了

shī děng zhòng shēng wú liàng fó
施 等 众 生 无 量 佛

qīng jìng zhuāng yán shèn wēi miào
清 净 庄 严 甚 微 妙

chí yǐ gòng yǎng rén zhōng zūn
持 以 供 养 人 中 尊

zhū miào bǎo gài mǎn qí zhōng
诸 妙 宝 盖 满 其 中

gòng yī qiè fó jiē rú shì
供 一 切 佛 皆 如 是

yī qiè shì jiān wèi céng yǒu
一 切 世 间 未 曾 有

qióng jìn zhòng shēng shù děng jié
穷 尽 众 生 数 等 劫

zhòng bǎo yī fú zhuāng yán jù
众 宝 衣 服 庄 严 具

huān xǐ fèng shì wú yàn zú
欢 喜 奉 事 无 厌 足

niàn niàn chéng jiù dà pú tí
念 念 成 就 大 菩 提

gòng yǎng rén zhōng tiáo yù zhě
供 养 人 中 调 御 者

jiē xiū wú shàng miào gòng yǎng
皆 修 无 上 妙 供 养

rú shì zàn tàn wú qióng jìn
如 是 赞 叹 无 穷 尽

yǐ fó shén lì jiē zhōu biàn
以 佛 神 力 皆 周 遍

[7] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

xī jiàn shí fāng wú liàng fó
悉见十方无量佛
guò qù wèi lái jí xiàn zài
过去未来及现在
lìng wǒ cháng xiū pǔ xián xíng
令我常修普贤行
yī qiè rú lái suǒ zhī jiàn
一切如来所知见
xī yuàn jù zú rú pǔ xián
悉愿具足如普贤
cǐ shì shí fāng zhū dà shì
此是十方诸大士
zhū fó rú lái wèi wǒ shuō
诸佛如来为我说
shí fāng shì jiè wú yǒu yú
十方世界无有余
mò bù xián lìng dé kāi jué
莫不咸令得开觉
rú qí huí xiàng xíng bù shī
如其回向行布施
jīng jìn cháng shí wú tuì qiè
精进长时无退怯
chán dìng chí xīn cháng yī yuán
禅定持心常一缘
qù lái xiàn zài jiē tōng dá
去来现在皆通达
pú sà shēn xīn jí yǔ yè
菩萨身心及语业
yī qiè xiū xíng wú yǒu yú
一切修行无有余
pì rú fǎ jiè wú fēn bié
譬如法界无分别
yì rú niè pán wú zhàng ài
亦如涅槃无障碍
zhì zhě suǒ yǒu huí xiàng fǎ
智者所有回向法
zhǒng zhǒng shàn gēn xī huí xiàng
种种善根悉回向

ān zhù pǔ xián pú sà xíng
安住普贤菩萨行
suǒ yǒu yī qiè zhū shàn gēn
所有一切诸善根
sù dé ān zhù pǔ xián dì
速得安住普贤地
shì jiān wú liàng zhū zhòng shēng
世间无量诸众生
wéi cōng huì zhě suǒ chēng zàn
为聪慧者所称赞
gòng suǒ xiū zhì huí xiàng xíng
共所修治回向行
cǐ huí xiàng xíng zuì wú shàng
此回向行最无上
qí zhōng yī qiè zhū zhòng shēng
其中一切诸众生
xī shǐ cháng rú pǔ xián xíng
悉使常如普贤行
yì fù jiān chí yú jìn jiè
亦复坚持于禁戒
rěn rǔ róu hé xīn bú dòng
忍辱柔和心不动
zhì huì liǎo jìng tóng sān mèi
智慧了境同三昧
shì jiān wú yǒu dé qí biān
世间无有得其边
rú shì suǒ zuò jiē qīng jìng
如是所作皆清净
xī yǔ pǔ xián pú sà děng
悉与普贤菩萨等
xì lùn rǎn zhuó jiē yǒng jìn
戏论染著皆永尽
xīn cháng rú shì lí zhū qǔ
心常如是离诸取
zhū fó rú lái yǐ kāi shì
诸佛如来已开示
shì gù néng chéng pú sà dào
是故能成菩萨道

fó zǐ shàn xué cǐ huí xiàng
佛子善学此回向

wú liàng xíng yuàn xī chéng mǎn
无量行愿悉成满

shè qǔ fǎ jiè jìn wú yú
摄取法界尽无余

shì gù néng chéng shàn shì lì
是故能成善逝力

ruò yù chéng jiù fó suǒ shuō
若欲成就佛所说

pú sà guǎng dà shū shèng xíng
菩萨广大殊胜行

yí yīng shàn zhù cǐ huí xiàng
宜应善住此回向

shì zhū fó zǐ hào pǔ xián
是诸佛子号普贤

yī qiè zhòng shēng yóu kě shǔ
一切众生犹可数

sān shì xīn liàng yì kě zhī
三世心量亦可知

rú shì pǔ xián zhū fó zǐ
如是普贤诸佛子

gōng dé biān jì wú néng cè
功德边际无能测

yī máo duó kōng kě dé biān
一毛度空可得边

zhòng chà wéi chén kě zhī shù
众刹为尘可知数

rú shì dà xiān zhū fó zǐ
如是大仙诸佛子

suǒ zhù xíng yuàn wú néng liàng
所住行愿无能量

大方广佛华严经卷第三十三

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

shuài tuó tiānshàng huì rì shū guāng shí huí xiàng yì guǎngxuān
率陀天上.慧日舒光.十回向义广宣
yáng kǔ hǎi zuò jīn liáng huà rì shū cháng huā yǔ sàn tiānxiāng
扬.苦海作津梁.化日舒长.华雨散天香.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

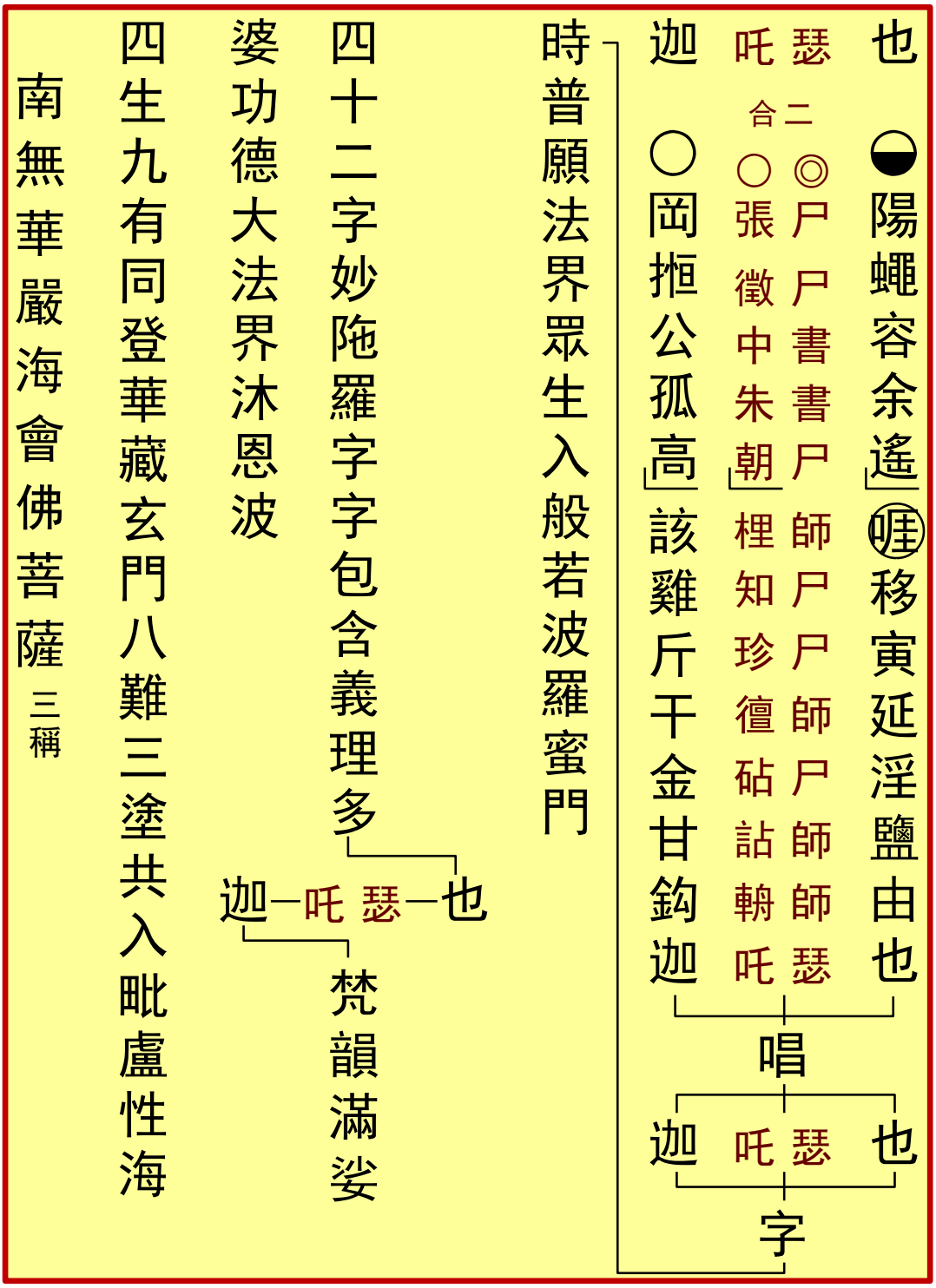

yao yang yeng yong yu yao yai yi yin yan yin yan you yao

13. 也 陽 蠅 容 余 遙 哇 移 寅 延 淫 鹽 由 也

changyao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 也字时. 普 愿 法界 众 生. 入般若波罗蜜

mén

门.

shezhao shi zhang shi zheng shu zhong shu zhu shi
14. 瑟吒（二合） 尸張.尸徵.書中.書朱.尸
zhao shi zhai shi zhi shi zhin shi zhan shi zhin shi zhan shi zhou she
朝.師棌.尸知.尸珍.師澶.尸砧.師詀.師輈.瑟
zhao chàngshezhao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
吒 唱瑟吒字时. 普愿法界众生. 入般若
bō luó mì mén
波罗蜜门.

gao gang geng gong gu gao gai gi gin gan gin gan gou gao
15. 迦 岡 揜 公 孤高該雞斤干金甘鉤迦
chànggao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱迦字时. 普愿法界众生. 入般若波罗蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō yao she
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 也. 瑟
zhao gao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒. 迦. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德普及于一切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí sì

大方广佛华严经卷第三十四

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[8]

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī yī

十地品第二十六之一

ěr shí shì zūn zài tā huà zì zài tiānwánggōng mó ní bǎozàng

尔时，世尊在他化自在天王宫摩尼宝藏

diàn yǔ dà pú sà zhòng jù qí zhū pú sà jiē yú ē nòuduō luó sān

殿，与大菩萨众俱。其诸菩萨皆于阿耨多罗三

miǎosān pú tí bú tuì zhuǎn xī cóng tā fāng shì jiè lái jí zhù yī qiè

藐三菩提不退转，悉从他方世界来集；住一切

pú sà zhì suǒ zhù jìng rù yī qiè rú lái zhì suǒ rù chù qín xíng bù xī

菩萨智所住境，入一切如来智所入处；勤行不息，

shànnéng shì xiànzhǒngzhǒngshéntōng zhū suǒ zuò shì jiàohuàtiáo fú yī

善能示现种种神通；诸所作事，教化调伏一

qiè zhòngshēng ér bù shī shí wèi chéng pú sà yī qiè dà yuàn yú yī

切众生而不失时；为成菩萨一切大愿，于一

qiè shì yī qiè jié yī qiè chà qín xiū zhū xíng wú zàn xiè xī

切世、一切劫、一切刹，勤修诸行，无暂懈息；

jù zú pú sà fú zhì zhù dào pǔ yì zhòngshēng ér héng bú kuì dào yī

具足菩萨福智助道，普益众生而恒不匮；到一

qiè pú sà zhì huì fāngbiàn jiū jìng bǐ àn shì rù shēng sǐ jí yǐ niè pán

切菩萨智慧方便究竟彼岸，示入生死及以涅槃

ér bú fèi shě xiū pú sà xíng shàn rù yī qiè pú sà chándìng jiě

而不废舍；修菩萨行，善入一切菩萨禅定、解

tuō sānmèi sān mó bō dǐ shéntōngmíng zhì zhū suǒ shī wéi jiē dé

脱三昧、三摩钵底、神通明智，诸所施为皆得

zì zài huò yī qiè pú sà zì zài shén lì yú yī niànqǐng wú suǒ dòng

自在；获一切菩萨自在神力，于一念顷无所动

zuò xī néngwǎng yì yī qiè rú lái dàochǎngzhòng huì wéizhòngshàng

作，悉能往诣一切如来道场众会，为众上

[8] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

shǒu qǐng fó shuō fǎ hù chí zhū fó zhèng fǎ zhī lún yǐ guǎng dà
首，请佛说法，护持诸佛正法之轮；以广大
xīn gòngyǎngchéng shì yī qiè zhū fó cháng qín xiū xí yī qiè pú sà suǒ
心供养承事一切诸佛，常勤修习一切菩萨所
xíng shì yè qí shēn pǔ xiàn yī qiè shì jiān qí yīn pǔ jí shí fāng fǎ jiè
行事业；其身普现一切世间，其音普及十方法界，
xīn zhì wú ài pǔ jiàn sān shì yī qiè pú sà suǒ yǒugōng dé xī yǐ xiū
心智无碍，普见三世；一切菩萨所有功德悉已修
xíng ér dé yuánmǎn yú bù kě shuō jié shuō bù néng jìn qí míngyuē jīn
行而得圆满，于不可说劫说不能尽。其名曰金
gāngzàng pú sà bǎozàng pú sà liánhuāzàng pú sà dé zàng pú sà
刚藏菩萨、宝藏菩萨、莲华藏菩萨、德藏菩萨、
liánhuā dé zàng pú sà rì zàng pú sà sū lì yē zàng pú sà wú
莲华德藏菩萨、日藏菩萨、苏利耶藏菩萨、无
gòuyuèzàng pú sà yú yī qiè guó tǔ pǔ xiànzhuāngyánzàng pú sà pí
垢月藏菩萨、于一切国土普现庄严藏菩萨、毗
lú zhē nuó zhì zàng pú sà miào dé zàng pú sà zhān tán dé zàng pú sà
卢遮那智藏菩萨、妙德藏菩萨、栴檀德藏菩萨、
huā dé zàng pú sà jù sū mó dé zàng pú sà yōu bō luó dé zàng pú
华德藏菩萨、俱苏摩德藏菩萨、优钵罗德藏菩
sà tiān dé zàng pú sà fú dé zàng pú sà wú ài qīngjìng zhì dé zàng
萨、天德藏菩萨、福德藏菩萨、无碍清净智德藏
pú sà gōng dé zàng pú sà nà luó yán dé zàng pú sà wú gòuzàng
菩萨、功德藏菩萨、那罗延德藏菩萨、无垢藏
pú sà lí gòuzàng pú sà zhǒngzhǒngbiàn cái zhuāngyánzàng pú sà
菩萨、离垢藏菩萨、种种辩才庄严藏菩萨、
dà guāngmíngwǎngzàng pú sà jìng wēi dé guāngmíngwángzàng pú sà
大光明网藏菩萨、净威德光明王藏菩萨、
jīn zhuāngyán dà gōng dé guāngmíngwángzàng pú sà yī qiè xiàngzhuāng
金庄严大功德光明王藏菩萨、一切相庄
yán jìng dé zàng pú sà jīn gāngyàn dé xiàngzhuāngyánzàng pú sà
严净德藏菩萨、金刚焰德相庄严藏菩萨、
guāngmíngyànzàng pú sà xīng xiù wángguāngzhàozàng pú sà xū kōng
光明焰藏菩萨、星宿王光照藏菩萨、虚空
wú ài zhì zàng pú sà miào yīn wú ài zàng pú sà tuó luó ní gōng dé
无碍智藏菩萨、妙音无碍藏菩萨、陀罗尼功德
chí yī qiè zhòngshēngyuànzàng pú sà hǎi zhuāngyánzàng pú sà xū
持一切众生愿藏菩萨、海庄严藏菩萨、须

mí dé zàng pú sà jìng yī qiè gōng dé zàng pú sà rú lái zàng pú sà
弥德藏菩萨、净一切功德藏菩萨、如来藏菩萨、
fó dé zàng pú sà jiě tuō yuè pú sà rú shì děng wú shù wú liàng
佛德藏菩萨、解脱月菩萨。如是等无数无量、
wú biān wú děng bù kě shǔ bù kě chēng bù kě sī bù kě liàng
无边无等、不可数、不可称、不可思、不可量、
bù kě shuō zhū pú sà mó hē sà zhòng jīn gāngzàng pú sà ér wéishàng
不可说诸菩萨摩诃萨众，金刚藏菩萨而为上
shǒu
首。

ěr shí jīn gāngzàng pú sà chéng fó shén lì rù pú sà dà zhì
尔时，金刚藏菩萨承佛神力，入菩萨大智
huì guāngmíng sān mèi rù shì sān mèi yǐ jí shí shí fāng gè guò shí yì
慧光明三昧。入是三昧已，即时十方各过十亿
fó chà wēi chén shù shì jiè wài gè yǒu shí yì fó chà wēi chén shù zhū fó
佛刹微尘数世界外，各有十亿佛刹微尘数诸佛，
tóngmíng jīn gāngzàng ér xiàn qí qián zuò rú shì yán shàn zāi
同名金刚藏，而现其前，作如是言：“善哉，
shàn zāi jīn gāngzàng nǎi néng rù shì pú sà dà zhì huì guāngmíng
善哉！金刚藏！乃能入是菩萨大智慧光明
sān mèi shànnán zǐ cǐ shì shí fāng gè shí yì fó chà wēi chén shù zhū
三昧。善男子！此是十方各十亿佛刹微尘数诸
fó gòng jiā yú rǔ yǐ pí lú zhē nuó rú lái yīng zhèngděng jué běn
佛共加于汝，以毗卢遮那如来、应、正等觉本
yuàn lì gù wēishén lì gù yì shì rǔ shèng zhì lì gù yù lìng rǔ
愿力故，威神力故，亦是汝胜智力故，欲令汝
wèi yī qiè pú sà shuō bù sī yì zhū fó fǎ guāngmíng gù suǒ wèi lìng
为一切菩萨说不思议诸佛法光明故。所谓令
rù zhì dì gù shè yī qiè shàngēn gù shànjiǎn[9] zé yī qiè fó fǎ gù
入智地故，摄一切善根故，善简[9]择一切佛法故，
guǎng zhī zhū fǎ gù shànnéngshuō fǎ gù wú fēn bié zhì qīngjìng gù
广知诸法故，善能说法故，无分别智清净故，
yī qiè shì fǎ bù rǎn gù chū shì shàngēnqīngjìng gù dé bù sī yì zhì
一切世法不染故，出世善根清净故，得不思议智
jìng jiè gù dé yī qiè zhì rén zhì jìng jiè gù yòu lìng dé pú sà shí dì
境界故，得一切智人智境界故；又令得菩萨十地

[9] 丽本：揀；永乐北藏本及龙藏本： 簡

shǐ zhōng gù rú shí shuō pú sà shí dì chā bié xiàng gù yuánniàn yī
始终故，如实说菩萨十地差别相故，缘念一

qiè fó fǎ gù xiū xí fēn bié wú lòu fǎ gù shànxuǎn zé guānchá dà
切佛法故，修习分别无漏法故，善选择观察大

zhì guāngmíngqiǎozhuāngyán gù shàn rù jué dìng zhì mén gù suí suǒ zhù
智光明巧庄严故，善入决定智门故，随所住

chù cì dì xiǎnshuō wú suǒ wèi gù dé wú ài biàn cái guāngmíng gù zhù
处次第显说无所畏故，得无碍辩才光明故，住

dà biàn cái dì shàn jué dìng gù yì niàn pú sà xīn bú wàng shī gù
大辩才地善决定故，忆念菩萨心不忘失故，

chéngshú yī qiè zhòngshēng jiè gù néngbiàn zhì yī qiè chù jué dìng kāi
成熟一切众生界故，能遍至一切处决定开

wù gù shànnán zǐ rǔ dāngbiànshuō cǐ fǎ ménchā bié shànqiǎo fǎ
悟故。善男子！汝当辩说此法门差别善巧法。

suǒ wèi chéng fó shén lì rú lái zhì míngsuǒ jiā gù jìng zì shàngēn gù
所谓承佛神力如来智明所加故，净自善根故，

pǔ jìng fǎ jiè gù pǔ shè zhòngshēng gù shēn rù fǎ shēn zhì shēn
普净法界故，普摄众生故，深入法身、智身

gù shòu yī qiè fó guàndǐng gù dé yī qiè shì jiān zuì gāo dà shēn gù
故，受一切佛灌顶故，得一切世间最高大身故，

chāo yī qiè shì jiāndào gù qīngjìng chū shì shàngēn gù mǎn zú yī qiè
超一切世间道故，清净出世善根故，满足一切

zhì zhì gù
智智故。”

ěr shí shí fāngzhū fó yǔ jīn gāngzàng pú sà wú néngyìngduó
尔时，十方诸佛与金刚藏菩萨无能映夺

shēn yǔ wú ài yàoshuōbiàn yǔ shàn fēn bié qīngjìng zhì yǔ shàn yì
身，与无碍乐说辩，与善分别清净智，与善忆

niàn bú wàng lì yǔ shàn jué dìngmíngliǎo huì yǔ zhì yī qiè chù kāi wù
念不忘力，与善决定明了慧，与至一切处开悟

zhì yǔ chéngdào zì zài lì yǔ rú lái wú suǒ wèi yǔ yī qiè zhì
智，与成道自在力，与如来无所畏，与一切智

rén guānchá fēn bié zhū fǎ ménbiàn cái zhì yǔ yī qiè rú lái shàngmiào
人观察分别诸法门辩才智，与一切如来上妙

shēn yǔ yì jù zú zhuāngyán hé yǐ gù dé cǐ sānmèi fǎ rú
身、语、意具足庄严。何以故？得此三昧法如

shì gù běnyuànsuǒ qǐ gù shànjìngshēn xīn gù shànjìng zhì lún gù
是故，本愿所起故，善净深心故，善净智轮故，

shàn jī jí zhù dào gù shàn xiū zhì suǒ zuò gù niàn qí wú liàng fǎ qì
善积集助道故，善修治所作故，念其无量法器

gù zhī qí qīng jìng xìn jiě gù dé wú cuò miù zǒng chí gù fǎ jiè zhì
故，知其清净信解故，得无错谬总持故，法界智

yìn shàn yìn gù
印善印故。

ěr shí shí fāng zhū fó gè shēn yòu shǒu mó jīn gāng zàng pú sà
尔时，十方诸佛各伸右手摩金刚藏菩萨

dǐng mó dǐng yǐ jīn gāng zàng pú sà cóng sān mèi qǐ pǔ gào yī qiè
顶。摩顶已，金刚藏菩萨从三昧起，普告一切

pú sà zhòng yán zhū fó zǐ zhū pú sà yuàn shàn jué dìng wú zá
菩萨众言：“诸佛子！诸菩萨愿善决定，无杂

bù kě jiàn guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì
不可见，广大如法界，究竟如虚空，尽未来际

biàn yī qiè fó chà jiù hù yī qiè zhòng shēng wéi yī qiè zhū fó suǒ hù
遍一切佛刹，救护一切众生，为一切诸佛所护，

rù guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó zhì dì fó zǐ hé děng wéi pú
入过去、未来、现在诸佛智地。佛子！何等为菩

sà mó hē sà zhì dì fó zǐ pú sà mó hē sà zhì dì yǒu shí zhǒng
萨摩诃萨智地？佛子！菩萨摩诃萨智地有十种，

guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó yǐ shuō dāng shuō jīn shuō
过去、未来、现在诸佛，已说、当说、今说；

wǒ yì rú shì shuō hé děng wéi shí yī zhě huān xǐ dì èr zhě lí
我亦如是说。何等为十？一者欢喜地，二者离

gòu dì sān zhě fā guāng dì sì zhě yàn huì dì wǔ zhě nán shèng dì
垢地，三者发光地，四者焰慧地，五者难胜地，

liù zhě xiàn qián dì qī zhě yuǎn xíng dì bā zhě bú dòng dì jiǔ zhě
六者现前地，七者远行地，八者不动地，九者

shàn huì dì shí zhě fǎ yún dì fó zǐ cǐ pú sà shí dì sān shì
善慧地，十者法云地。佛子！此菩萨十地，三世

zhū fó yǐ shuō dāng shuō jīn shuō fó zǐ wǒ bú jiàn yǒu zhū fó
诸佛已说、当说、今说。佛子！我不见有诸佛

guó tǔ qí zhōng rú lái bù shuō cǐ shí dì zhě hé yǐ gù cǐ shì
国土，其中如来不说此十地者。何以故？此是

pú sà mó hē sà xiàng pú tí zuì shàng dào yì shì qīng jìng fǎ guāng míng
菩萨摩诃萨向菩提最上道，亦是清净法光明

mén suǒ wèi fēn bié yǎn shuō pú sà zhū dì fó zǐ cǐ chù bù kě sī
门，所谓分别演说菩萨诸地。佛子！此处不可思

yì suǒ wèi zhū pú sà suí zhèng zhì
议，所谓诸菩萨随证智。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà shuō cǐ pú sà shí dì míng yǐ mò rán ér zhù
尔时，金刚藏菩萨说此菩萨十地名已，默然而住，

bú fù fēn bié shì shí yī qiè pú sà zhòngwén pú sà shí dì míng
不复分别。是时，一切菩萨众闻菩萨十地名，

bù wén jiě shì xiánshēng kě yǎng zuò rú shì niàn hé yīn hé yuán
不闻解释，咸生渴仰，作如是念：“何因何缘，

jīn gāngzàng pú sà wéishuō pú sà shí dì míng ér bù jiě shì
金刚藏菩萨唯说菩萨十地名而不解释？”

jiě tuō yuè pú sà zhī zhū dà zhòng xīn zhī suǒniàn yǐ sòngwèn jīn gāngzàng pú sà yuē
解脱月菩萨知诸大众心之所念，以颂问金刚藏菩萨曰：

hé gù jìng jué rén niàn zhì gōng dé jù
何故净觉人　念智功德具
shuō zhū shàngmiào dì yǒu lì bù jiě shì
说诸上妙地　有力不解释
yī qiè xián jué dìng yǒngměng wú qiè ruò
一切咸决定　勇猛无怯弱
hé gù shuō dì míng ér bú wèi kāi yǎn
何故说地名　而不为开演
zhū dì miào yì qù cǐ zhòng jiē yù wén
诸地妙义趣　此众皆欲闻
qí xīn wú qiè ruò yuàn wèi fēn bié shuō
其心无怯弱　愿为分别说
zhòng huì xī qīng jìng lí xiè dài yán jié
众会悉清净　离懈怠严洁
néng jiān gù bú dòng jù gōng dé zhì huì
能坚固不动　具功德智慧
xiāng shì xián gōng jìng yī qiè xī zhuānyǎng
相视咸恭敬　一切悉专仰
rú fēng niàn hǎo mì rú kě sī gān lù
如蜂念好蜜　如渴思甘露

ěr shí dà zhì wú suǒ wèi jīn gāngzàng pú sà wénshuō shì yǐ
尔时，大智无所畏金刚藏菩萨闻说是已，

yù lìng zhòng huì xīn huān xǐ gù wèi zhū fó zǐ ér shuō sòng yán
欲令众会心欢喜故，为诸佛子而说颂言：

pú sà xíng dì shì zuì shàng zhū fó běn
菩萨行地事 最上诸佛本
xiǎn shì fēn bié shuō dì yī xī yǒu nán
显示分别说 第一希有难
wēi xì nán kě jiàn lí niàn chāo xīn dì
微细难可见 离念超心地
chū shēng fó jìng jiè wén zhě xī mí huò
出生佛境界 闻者悉迷惑
chí xīn rú jīn gāng shēn xìn fó shèng zhì
持心如金刚 深信佛胜智
zhī xīn dì wú wǒ néng wén cǐ shèng fǎ
知心地无我 能闻此胜法
rú kōng zhōng cǎi huà rú kōng zhōng fēng xiàng
如空中彩画 如空中风相
móu ní zhì rú shì fēn bié shèn nán jiàn
牟尼智如是 分别甚难见
wǒ niàn fó zhì huì zuì shèng nán sī yì
我念佛智慧 最胜难思议
shì jiān wú néng shòu mò rán ér bù shuō
世间无能受 默然而不说

ěr shí jiě tuō yuè pú sà wén shì shuō yǐ bó jīn gāng zàng pú
尔时，解脱月菩萨闻是说已，白金刚藏菩
sà yán fó zǐ jīn cǐ zhòng huì jiē xī yǐ jí shàn jìng shēn xīn
萨言：“佛子！今此众会皆悉已集，善净深心，
shàn jié sī niàn shàn xiū zhū xíng shàn jí zhù dào shàn néng qīn jìn bǎi
善洁思念，善修诸行，善集助道，善能亲近百
qiān yì fó chéng jiù wú liàng gōng dé shàn gēn shě lí chī huò wú
千亿佛，成就无量功德善根，舍离痴惑，无
yǒu gòu rǎn shēn xīn xìn jiě yú fó fǎ zhōng bù suí tā jiào shàn zāi
有垢染，深心信解，于佛法中不随他教。善哉
fó zǐ dāng chéng fó shén lì ér wèi yǎn shuō cǐ zhū pú sà yú rú
佛子！当承佛神力而为演说，此诸菩萨于如
shì děng shèn shēn zhī chù jiē néng zhèng zhī
是等甚深之处皆能证知。”

ěr shí jiě tuō yuè pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng
尔时，解脱月菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

yuànshuō zuì ān wěn　pú sà wú shàng xíng
愿 说 最 安 隐　菩 萨 无 上 行
fēn bié yú zhū dì　zhì jìng chéngzhèng jué
分 别 于 诸 地　智 净 成 正 觉
cǐ zhòng wú zhū gòu　zhì jiě xī míng jié
此 众 无 诸 垢　志 解 悉 明 洁
chéng shì wú liàng fó　néng zhī cǐ dì yì
承 事 无 量 佛　能 知 此 地 义

ěr shí　jīn gāngzàng pú sà yán　fó zǐ　suī cǐ zhòng jí
尔时，金刚藏菩萨言：“佛子！虽此众集
shàn jìng sī niàn　shě lí yú chī jí yǐ yí huò　yú shènshēn fǎ bù suí
善净思念，舍离愚痴及以疑惑，于甚深法不随
tā jiào　rán yǒu qí yú liè jiě zhòngshēng　wén cǐ shènshēnnán sī yì
他教；然有其余劣解众生，闻此甚深难思议
shì　duōshēng yí huò　yú cháng yè zhōngshòu zhū shuāinǎo　wǒ mǐn cǐ
事，多生疑惑，于长夜中受诸衰恼。我愍此
děng　shì gù mò rán
等，是故默然。”

ěr shí　jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

suī cǐ zhòng jìng guǎng zhì huì　shènshēnmíng lì néng jué zé
虽此众净广智慧　甚深明利能决择
qí xīn bú dòng rú shānwáng　bù kě qīng fù yóu dà hǎi
其心不动如山王　不可倾覆犹大海
yǒu xíng wèi jiǔ jiě wèi dé　suí shí ér xíng bù suí zhì
有行未久解未得　随识而行不随智
wén cǐ shēng yí duò è dào　wǒ mǐn shì děng gù bù shuō
闻此生疑堕恶道　我愍是等故不说

ěr shí　jiě tuōyuè pú sà chóng bó　jīn gāngzàng pú sà yán
尔时，解脱月菩萨重白金刚藏菩萨言：
fó zǐ　yuànchéng fó shén lì fēn biéshuō cǐ bù sī yì fǎ　cǐ
“佛子！愿承佛神力分别说此不思议法，此
rén dāng dé rú lái hù niàn ér shēng xìn shòu　hé yǐ gù　shuō shí dì
人当得如来护念而生信受。何以故？说十地

shí yī qiè pú sà fǎ yīng rú shì dé fó hù niàn dé hù niàn gù
时，一切菩萨法应如是，得佛护念。得护念故，

yú cǐ zhì dì néngshēngyǒngměng hé yǐ gù cǐ shì pú sà zuì chū
于此智地能生勇猛。何以故？此是菩萨最初

suǒxíng chéng jiù yī qiè zhū fó fǎ gù pì rú shū zì shùshuō
所行，成就一切诸佛法故。譬如书字、数说，

yī qiè jiē yǐ zì mǔ wéiběn zì mǔ jiū jìng wú yǒushǎofēn lí zì mǔ
一切皆以字母为本、字母究竟，无有少分离字母

zhě fó zǐ yī qiè fó fǎ jiē yǐ shí dì wéiběn shí dì jiū jìng xiū
者。佛子！一切佛法皆以十地为本，十地究竟修

xíngchéng jiù dé yī qiè zhì shì gù fó zǐ yuànwèiyǎnshuō
行成就，得一切智。是故，佛子！愿为演说！

cǐ rén bì wéi rú lái suǒ hù lìng qí xìn shòu
此人必为如来所护，令其信受。”

ěr shí jiě tuōyuè pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，解脱月菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

shàn zāi fó zǐ yuànyǎnshuō qù rù pú tí zhū dì xíng
善哉佛子愿演说　趣入菩提诸地行

shí fāng yī qiè zì zài zūn mò bú hù niàn zhì gēn běn
十方一切自在尊　莫不护念智根本

cǐ ān zhù zhì yì jiū jìng yī qiè fó fǎ suǒcóngshēng
此安住智亦究竟　一切佛法所从生

pì rú shū shù zì mǔ shè rú shì fó fǎ yī yú dì
譬如书数字母摄　如是佛法依于地

ěr shí zhū dà pú sà zhòng yī shí tóngshēngxiàng jìn gāngzàng
尔时，诸大菩萨众一时同声向金刚藏

pú sà ér shuōsòngyán
菩萨而说颂言：

shàngmiào wú gòu zhì wú biān fēn bié biàn
上妙无垢智　无边分别辩

xuānchàngshēnměiyán dì yī yì xiāng yìng
宣畅深美言　第一义相应

niàn chí qīng jìng xíng shí lì jí gōng dé
念持清净行　十力集功德

biàn cái fēn bié yì shuō cǐ zuì shèng dì
辩才分别义　说此最胜地

dìng jiè jí zhèng xīn　　lí wǒ màn xié jiàn
定戒集正心　　离我慢邪见

cǐ zhòng wú yí niàn　　wéi yuànwénshànshuō
此众无疑念　　惟[10]愿闻善说

rú kě sī lěng shuǐ　　rú jī niàn měi shí
如渴思冷水　　如饥念美食

rú bìng yì liáng yào　　rú fēng tān hǎo mì
如病忆良药　　如蜂贪好蜜

wǒ děng yì rú shì　　yuàn wén gān lù fǎ
我等亦如是　　愿闻甘露法

shàn zāi guǎng dà zhì　　yuàn shuō rù zhū dì
善哉广大智　　愿说入诸地

chéng shí lì wú ài　　shàn shì yī qiè xíng
成十力无碍　　善逝一切行

ěr shí　shì zūn cóngméijiān chūqīng jìng guāngmíng　míng pú sà lì
尔时，世尊从眉间出清净光明，名菩萨力

yànmíng　bǎi qiān ē sēng qí guāngmíng yǐ wéijuàn shǔ　pǔ zhào shí fāng
焰明，百千阿僧祇光明以为眷属，普照十方

yī qiè shì jiè mǐ bù zhōubiàn　sān è dào kǔ jiē dé xiū xī　yòuzhào
一切世界靡不周遍，三恶道苦皆得休息；又照

yī qiè rú lái zhòng huì　xiǎnxiàn zhū fó bù sī yì lì　yòuzhào shí fāng
一切如来众会，显现诸佛不思议力；又照十方

yī qiè shì jiè　yī qiè zhū fó suǒ jiā shuō fǎ pú sà zhī shēn　zuò shì shì
一切世界，一切诸佛所加说法菩萨之身；作是事

yǐ　yú shàng xū kōngzhōngchéng dà guāngmíngyúnwǎng tái ér zhù　shí
已，于上虚空中成大光明云网台而住。时，

shí fāngzhū fó xī yì rú shì　cóngméijiān chūqīng jìng guāngmíng　qí
十方诸佛悉亦如是，从眉间出清净光明，其

guāngmínghào　juànshǔ　zuò yè xī tóng yú cǐ　yòu yì zhào cǐ suō pó
光名号、眷属、作业悉同于此，又亦照此娑婆

shì jiè fó jí dà zhòng　bìng jīn gāngzàng pú sà shēn　shī zǐ zuò yǐ
世界佛及大众，并金刚藏菩萨身、师子座已，

yú shàng xū kōngzhōngchéng dà guāngmíngyúnwǎng tái　shí　guāng tái
于上虚空中成大光明云网台。时，光台

zhōng　yǐ zhū fó wēishén lì gù ér shuōsòngyán
中，以诸佛威神力故而说颂言：

[10] 丽本：唯；永乐北藏本及龙藏本：惟

fó wú děng děng rú xū kōng　　shí lì wú liàngshènggōng dé
佛无等等如虚空　　十力无量胜功德

rén jiān zuì shèng shì zhōngshàng　　shì shī zǐ fǎ jiā yú bǐ
人间最胜世中上　　释师子法加于彼

fó zǐ dāng chéng zhū fó lì　　kāi cǐ fǎ wáng zuì shèngzàng
佛子当承诸佛力　　开此法王最胜藏

zhū dì guǎng zhì shèngmiàoxíng　　yǐ fó wēi shén fēn bié shuō
诸地广智胜妙行　　以佛威神分别说

ruò wéi shàn shì lì suǒ jiā　　dāng dé fǎ bǎo rù qí xīn
若为善逝力所加　　当得法宝入其心

zhū dì wú gòu cì dì mǎn　　yì jù rú lái shí zhǒng lì
诸地无垢次第满　　亦具如来十种力

suī zhù hǎi shuǐ jié huǒ zhōng　　kān shòu cǐ fǎ bì dé wén
虽住海水劫火中　　堪受此法必得闻

qí yǒu shēng yí bú xìn zhě　　yǒng bù dé wén rú shì yì
其有生疑不信者　　永不得闻如是义

yīng shuō zhū dì shèng zhì dào　　rù zhù zhǎnzhuǎn cì xiū xí
应说诸地胜智道　　入住展转次修习

cóng xíng jìng jiè fǎ zhì shēng　　lì yì yī qiè zhòngshēng gù
从行境界法智生　　利益一切众生故

ěr shí　jīn gāngzàng pú sà guānchá shí fāng　yù lìng dà zhòngzēng
尔时，金刚藏菩萨观察十方，欲令大众增

jìng xìn gù ér shuōsòngyuē
净信故而说颂曰：

rú lái dà xiān dào　　wēi miào nán kě zhī
如来大仙道　　微妙难可知

fēi niàn lí zhū niàn　　qiú jiàn bù kě dé
非念离诸念　　求见不可得

wú shēng yì wú miè　　xìng jìng héng jì rán
无生亦无灭　　性净恒寂然

lí gòu cōng huì rén　　bǐ zhì suǒ xíng chù
离垢聪慧人　　彼智所行处

zì xìng běn kōng jì　　wú èr yì wú jìn
自性本空寂　　无二亦无尽

jiě tuō yú zhū qù　　niè pán píng děng zhù
解脱于诸趣　　涅槃平等住

fēi chū fēi zhōng hòu　　fēi yán cí suǒ shuō
非初非中后　　非言辞所说

chū guò yú sān shì　　qí xiàng rú xū kōng
出过于三世　　其相如虚空
jì miè fó suǒ xíng　　yán shuō mò néng jí
寂灭佛所行　　言说莫能及
dì xíng yì rú shì　　nán shuō nán kě shòu
地行亦如是　　难说难可受
zhì qǐ fó jìng jiè　　fēi niàn lí xīn dào
智起佛境界　　非念离心道
fēi yùn jiè chù mén　　zhì zhī yì bù jí
非蕴界处门　　智知意不及
rú kōngzhōngniǎo jì　　nán shuō nán kě shì
如空中鸟迹　　难说难可示
rú shì shí dì yì　　xīn yì bù néng liǎo
如是十地义　　心意不能了
cí bēi jí yuàn lì　　chū shēng rù dì xíng
慈悲及愿力　　出生入地行
cì dì yuán mǎn xīn　　zhì xíng fēi lǜ jìng
次第圆满心　　智行非虑境
shì jìng jiè nán jiàn　　kě zhī bù kě shuō
是境界难见　　可知不可说
fó lì gù kāi yǎn　　rǔ děng yīng jìng shòu
佛力故开演　　汝等应敬受
rú shì zhì rù xíng　　yì jié shuō bú jìn
如是智入行　　亿劫说不尽
wǒ jīn dàn lüè shuō　　zhēn shí yì wú yú
我今但略说　　真实义无余
yī xīn gōng jìng dài　　wǒ chéng fó lì shuō
一心恭敬待　　我承佛力说
shèng fǎ wēi miào yīn　　pì yù zì xiāngyìng
胜法微妙音　　譬喻[11]字相应
wú liàng fó shén lì　　xián lái rù wǒ shēn
无量佛神力　　咸来入我身
cǐ chù nán xuān shì　　wǒ jīn shuō shǎo fēn
此处难宣示　　我今说少分

fó zǐ　ruò yǒuzhòngshēngshēnzhòngshàngēn　shàn xiū zhū
“佛子！若有众生深种善根，善修诸

[11] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

xíng shàn jí zhù dào shàngòngyǎng zhū fó shàn jí bái jìng fǎ wéi
行，善集助道，善供养诸佛，善集白净法，为
shàn zhī shí shàn shè shànqīng jìng shēn xīn lì guǎng dà zhì shēngguǎng
善知识，善摄善清净深心，立广大志，生广
dà jiě cí bēi xiànqián wèi qiú fó zhì gù wèi dé shí lì gù wèi
大解，慈悲现前，为求佛智故，为得十力故，为
dé dà wú wèi gù wèi dé fó píngděng fǎ gù wèi jiù yī qiè shì jiān gù
得大无畏故，为得佛平等法故，为救一切世间故，
wèi jìng dà cí bēi gù wèi dé shí lì wú yú zhì gù wèi jìng yī qiè fó
为净大慈悲故，为得十力[12]无余智故，为净一切佛
chà wú zhàng ài gù wèi yī niàn zhī yī qiè sān shì gù wèizhuàn dà fǎ
刹无障碍故，为一念知一切三世故，为转大法
lún wú suǒ wèi gù fó zǐ pú sà qǐ rú shì xīn yǐ dà bēi wéishǒu
轮无所畏故。佛子！菩萨起如是心，以大悲为首，
zhì huì zēngshàng shànqiǎofāngbiàn suǒ shè zuì shàngshēn xīn suǒ chí
智慧增上，善巧方便所摄，最上深心所持，
rú lái lì wú liàng shànguānchá fēn bié yǒngměng lì zhì lì wú
如来力无量，善观察分别勇猛力、智力，无
ài zhì xiànqián suí shùn zì rán zhì néngshòu yī qiè fó fǎ yǐ zhì
碍智现前、随顺自然智，能受一切佛法，以智
huì jiàohuà guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì
慧教化，广大如法界，究竟如虚空，尽未来际。
fó zǐ pú sà shǐ fā rú shì xīn jí dé chāofán fū dì rù pú sà
佛子！菩萨始发如是心，即得超凡夫地，入菩萨
wèi shēng rú lái jiā wú néngshuō qí zhǒng zú guò shī lí shì jiān
位，生如来家，无能说其种族过失，离世间
qù rù chū shì dào dé pú sà fǎ zhù pú sà chù rù sān shì píng
趣，入出世道，得菩萨法，住菩萨处，入三世平
děng yú rú lái zhǒngzhōng jué dìngdāng dé wú shàng pú tí pú sà zhù
等，于如来种中决定当得无上菩提。菩萨住
rú shì fǎ míngzhù pú sà huān xǐ dì yǐ bú dòngxiāngyìng gù
如是法，名住菩萨欢喜地，以不动相应故。
fó zǐ pú sà zhùhuān xǐ dì chéng jiù duōhuān xǐ duō
“佛子！菩萨住欢喜地，成就多欢喜、多
jìng xìn duō ài yào duō shì yuè duō xīn qìng duōyǒngyuè duō
净信、多爱乐、多适悦、多欣庆、多踊跃、多

[12] 丽本：方；永乐北藏本及龙藏本：力

yǒngměng duō wú dòuzhēng duō wú nǎo hài duō wú chēnhèn fó
勇猛、多无斗诤、多无恼害、多无瞋恨。佛
zǐ pú sà zhù cǐ huān xǐ dì niànzhū fó gù shēnghuān xǐ niànzhū
子！菩萨住此欢喜地，念诸佛故生欢喜，念诸
fó fǎ gù shēnghuān xǐ niànzhū pú sà gù shēnghuān xǐ niànzhū pú
佛法故生欢喜，念诸菩萨故生欢喜，念诸菩
sà xíng gù shēnghuān xǐ niànqīngjìng zhū bō luó mì gù shēnghuān xǐ
萨行故生欢喜，念清净诸波罗蜜故生欢喜，
niànzhū pú sà dì shūshèng gù shēnghuān xǐ niàn pú sà bù kě huài gù
念诸菩萨地殊胜故生欢喜，念菩萨不可坏故
shēnghuān xǐ niàn rú lái jiàohuàzhòngshēng gù shēnghuān xǐ niànnéng
生欢喜，念如来教化众生故生欢喜，念能
lìngzhòngshēng dé lì yì gù shēnghuān xǐ niàn rù yī qiè rú lái zhì
令众生得利益故生欢喜，念入一切如来智
fāngbiàn gù shēnghuān xǐ fù zuò shì niàn wǒ zhuǎn lí yī qiè shì
方便故生欢喜；复作是念：‘我转离一切世
jiān jìng jiè gù shēnghuān xǐ qīn jìn yī qiè fó gù shēnghuān xǐ yuǎn
间境界故生欢喜，亲近一切佛故生欢喜，远
lí fán fū dì gù shēnghuān xǐ jìn zhì huì dì gù shēnghuān xǐ yǒng
离凡夫地故生欢喜，近智慧地故生欢喜，永
duàn yī qiè è qù gù shēnghuān xǐ yǔ yī qiè zhòngshēngzuò yī zhǐ
断一切恶趣故生欢喜，与一切众生作依止
chù gù shēnghuān xǐ jiàn yī qiè rú lái gù shēnghuān xǐ shēng fó jìng
处故生欢喜，见一切如来故生欢喜，生佛境
jiè zhōng gù shēnghuān xǐ rù yī qiè pú sà píngděngxìngzhōng gù shēng
界中故生欢喜，入一切菩萨平等性中故生
huān xǐ yuǎn lí yī qiè bù wèimáoshù děng shì gù shēnghuān xǐ
欢喜，远离一切怖畏毛竖等事故生欢喜。’
hé yǐ gù cǐ pú sà dé huān xǐ dì yǐ suǒyǒu bù wèi xī dé yuǎn
何以故？此菩萨得欢喜地已，所有怖畏悉得远
lí suǒwèi bù huówèi è míngwèi sǐ wèi è dàowèi dà zhòng
离，所谓不活畏、恶名畏、死畏、恶道畏、大众
wēi dé wèi rú shì bù wèi jiē dé yǒng lí hé yǐ gù cǐ pú sà lí
威德畏，如是怖畏皆得永离。何以故？此菩萨离
wǒ xiǎng gù shàng bú ài zì shēn hé kuàng zī cái shì gù wú yǒu
我想故，尚不爱自身，何况资财，是故无有
bù huówèi bù yú tā suǒ xī qiú gòngyǎng wéizhuān jǐ shī yī qiè
不活畏；不于他所希求供养，唯专给施一切

zhòngshēng shì gù wú yǒu è míngwèi yuǎn lí wǒ jiàn wú yǒu wǒ
众生，是故无有恶名畏；远离我见，无有我
xiǎng shì gù wú yǒu sǐ wèi zì zhī sǐ yǐ jué dìng bù lí zhū fó pú
想，是故无有死畏；自知死已，决定不离诸佛菩
sà shì gù wú yǒu è dàowèi wǒ suǒ zhì yào yī qiè shì jiān wú yǔ
萨，是故无有恶道畏；我所志乐，一切世间无与
děngzhě hé kuàngyǒushèng shì gù wú yǒu dà zhòngwēi dé wèi pú
等者，何况有胜！是故无有大众威德畏。菩
sà rú shì yuǎn lí jīng bù máo shù děng shì
萨如是远离惊怖毛竖等事。

fó zǐ cǐ pú sà yǐ dà bēi wéishǒu guǎng dà zhì yào wú
“佛子！此菩萨以大悲为首，广大志乐无
néng jǔ huài zhuǎngèng qín xiū yī qiè shàngēn ér dé chéng jiù suǒ wèi
能沮坏，转更勤修一切善根而得成就，所谓
xìn zēngshàng gù duō jìng xìn gù jiě qīngjìng gù xìn jué dìng gù
信增上故，多净信故，解清净故，信决定故，
fā shēng bēi mǐn gù chéng jiù dà cí gù xīn wú pí xiè gù cán kuì
发生悲愍故，成就大慈故，心无疲懈故，惭愧
zhuāngyán gù chéng jiù róu hé gù jìng shùn zūn zhòng zhū fó jiào fǎ gù
庄严故，成就柔和故，敬顺尊重诸佛教法故，
rì yè xiū xí[13] shàngēn wú yàn zú gù qīn jìn shàn zhī shí gù cháng
日夜修习[13]善根无厌足故，亲近善知识故，常
ài yào fǎ gù qiú duōwén wú yàn zú gù rú suǒwén fǎ zhèngguānchá
爱乐法故，求多闻无厌足故，如所闻法正观察
gù xīn wú yī zhuó gù bù dānzhuó lì yǎng míngwén gōngjìng gù
故，心无依著故，不耽著利养、名闻、恭敬故，
bù qiú yī qiè zī shēng zhī wù gù shēng rú shí[14] xīn wú yàn zú gù qiú
不求一切资生之物故，生如实[14]心无厌足故，求
yī qiè zhì dì gù qiú rú lái lì wú wèi bú gòng fó fǎ gù qiú
一切智地故，求如来力、无畏、不共佛法故，求
zhū bō luó mì zhù dào fǎ gù lí zhū chǎnkuáng gù rú shuōnéngxíng
诸波罗蜜助道法故，离诸谄诳故，如说能行
gù cháng hù shí yǔ gù bù wū rú lái jiā gù bù shě pú sà jiè
故，常护实语故，不污如来家故，不舍菩萨戒
gù shēng yī qiè zhì xīn rú shānwáng bú dòng gù bù shě yī qiè shì jiān
故，生一切智心如山王不动故，不舍一切世间

[13] 丽本：集；永乐北藏本及龙藏本：習
[14] 丽本：寶；永乐北藏本及龙藏本：實

shì chéng jiù chū shì jiān dào gù jí zhù pú tí fēn fǎ wú yàn zú gù
事成就出世间道故，集助菩提分法无厌足故，

cháng qiú shàng shàng shū shèng dào gù fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì
常求上上殊胜道故。佛子！菩萨成就如是

jìng zhì dì fǎ míng wéi ān zhù pú sà huān xǐ dì
净治地法，名为安住菩萨欢喜地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ huān xǐ dì néng chéng jiù rú shì
“佛子！菩萨住此欢喜地，能成就如是

dà shì yuàn rú shì dà yǒng měng rú shì dà zuò yòng suǒ wèi
大誓愿、如是大勇猛、如是大作用，所谓：

shēng guǎng dà qīng jìng jué dìng jiě yǐ yī qiè gòng yǎng zhī jù gōng
‘生广大清净决定解，以一切供养之具，恭

jìng gòng yǎng yī qiè zhū fó lìng wú yǒu yú guǎng dà rú fǎ jiè jiū
敬供养一切诸佛，令无有余；广大如法界，究

jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā
竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又发

dà yuàn yuàn shòu yī qiè fó fǎ lún yuàn shè yī qiè fó pú tí
大愿：‘愿受一切佛法轮，愿摄一切佛菩提，

yuàn hù yī qiè zhū fó jiào yuàn chí yī qiè zhū fó fǎ guǎng dà rú fǎ
愿护一切诸佛教，愿持一切诸佛法；广大如法

jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī
界，究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’

yòu fā dà yuàn yuàn yī qiè shì jiè fó xīng yú shì cóng dōu shuài tiān
又发大愿：‘愿一切世界佛兴于世，从兜率天

gōng mò rù tāi zhù tāi chū shēng chū jiā chéng dào shuō fǎ
宫没、入胎、住胎、初生、出家、成道说法、

shì xiàn niè pán jiē xī wǎng yì qīn jìn gòng yǎng wéi zhòng shàng shǒu
示现涅槃，皆悉往诣，亲近供养，为众上首，

shòu xíng zhèng fǎ yú yī qiè chù yī shí ér zhuǎn guǎng dà rú fǎ jiè
受行正法，于一切处一时而转；广大如法界，

jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu
究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又

fā dà yuàn yuàn yī qiè pú sà xíng guǎng dà wú liàng bú huài bù
发大愿：‘愿一切菩萨行广大无量，不坏不

zá shè zhū bō luó mì jìng zhì zhū dì zǒng xiàng bié xiàng tóng
杂，摄诸波罗蜜，净治诸地，总相、别相、同

xiàng yì xiàng chéng xiàng huài xiàng suǒ yǒu pú sà xíng jiē rú shí
相、异相、成相、坏相，所有菩萨行皆如实

shuō jiàohuà yī qiè lìng qí shòuxíng xīn dé zēngzhǎng guǎng dà
说，教化一切，令其受行，心得增长；广大
rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū
如法界，究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休
xī yòu fā dà yuàn yuàn yī qiè zhòngshēng jiè yǒu sè wú
息。’又发大愿：‘愿一切众生界有色、无
sè yǒuxiǎng wú xiǎng fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng luǎnshēng
色、有想、无想、非有想、非无想、卵生、
tāi shēng shī shēng huàshēng sān jiè suǒ xì rù yú liù qù yī
胎生、湿生、化生，三界所系，入于六趣一
qiè shēngchù míng sè suǒ shè rú shì děng lèi wǒ jiē jiàohuà lìng rù
切生处，名色所摄，如是等类我皆教化，令入
fó fǎ lìng yǒngduàn yī qiè shì jiān qù lìng ān zhù yī qiè zhì zhì dào
佛法，令永断一切世间趣，令安住一切智智道；
guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù
广大如法界，究竟如虚空，尽未来际一切劫数
wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn yuàn yī qiè shì jiè guǎng dà wú
无有休息。’又发大愿：‘愿一切世界广大无
liàng cū xì luànzhù dàozhù zhèngzhù ruò rù ruòxíng ruò
量，粗细乱住、倒住、正住，若入、若行、若
qù rú dì wǎngchā bié shí fāng wú liàngzhǒngzhǒng bù tóng zhì jiē
去，如帝网差别，十方无量种种不同，智皆
míngliǎo xiànqián zhī jiàn guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng
明了，现前知见；广大如法界，究竟如虚空，
jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn
尽未来际一切劫数无有休息。’又发大愿：
yuàn yī qiè guó tǔ rù yī guó tǔ yī guó tǔ rù yī qiè guó tǔ wú
‘愿一切国土入一国土，一国土入一切国土，无
liàng fó tǔ pǔ jiē qīngjìng guāngmíngzhòng jù yǐ wéizhuāngyán lí
量佛土普皆清净，光明众具以为庄严，离
yī qiè fán nǎo chéng jiù qīngjìng dào wú liàng zhì huì zhòngshēngchōng
一切烦恼，成就清净道，无量智慧众生充
mǎn qí zhōng pǔ rù guǎng dà zhū fó jìng jiè suí zhòngshēng xīn ér wèi
满其中，普入广大诸佛境界，随众生心而为
shì xiàn jiē lìnghuān xǐ guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū kōng
示现，皆令欢喜；广大如法界，究竟如虚空，
jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn
尽未来际一切劫数无有休息。’又发大愿：

yuàn yǔ yī qiè pú sà tóng yī zhì xíng wú yǒuyuàn jí jí zhū shàn
‘愿与一切菩萨同一志行，无有怨嫉，集诸善
gēn yī qiè pú sà píngděng yī yuán chánggòng jí huì bù xiāngshě
根，一切菩萨平等一缘，常共集会，不相舍
lí suí yì néngxiànzhǒngzhǒng fó shēn rèn qí zì xīn néng zhī yī qiè
离，随意能现种种佛身，任其自心能知一切
rú lái jìng jiè wēi lì zhì huì dé bú tuì rú yì shéntōng yóuxíng yī qiè
如来境界威力智慧，得不退如意神通，游行一切
shì jiè xiànxíng yī qiè zhòng huì pǔ rù yī qiè shēngchù chéng jiù
世界，现形一切众会，普入一切生处，成就
bù sī yì dà shèng xiū pú sà xíng guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú
不思议大乘，修菩萨行；广大如法界，究竟如
xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu fā dà yuàn
虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又发大愿：
yuànchéng bú tuì lún xíng pú sà xíng shēn yǔ yì yè xī bù táng
‘愿乘不退轮行菩萨行，身、语、意业悉不唐
juān ruò zàn jiàn zhě zé bì dìng fó fǎ zànwén yīn shēng zé dé shí zhì
捐，若暂见者则必定佛法，暂闻音声则得实智
huì cái shēngjìng xìn zé yǒngduàn fán nǎo dé rú dà yàowángshù shēn
慧，才生净信则永断烦恼，得如大药王树身，
dé rú rú yì bǎoshēn xiū xíng yī qiè pú sà xíng guǎng dà rú fǎ jiè
得如如意宝身，修行一切菩萨行；广大如法界，
jiū jìng rú xū kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī yòu
究竟如虚空，尽未来际一切劫数无有休息。’又
fā dà yuàn yuàn yú yī qiè shì jiè chéng ē nòuduō luó sānmiǎosān
发大愿：‘愿于一切世界成阿耨多罗三藐三
pú tí bù lí yī máoduānchù yú yī qiè máoduānchù jiē xī shì xiàn
菩提不离一毛端处，于一切毛端处皆悉示现
chūshēng chū jiā yì dàochǎng chéngzhèngjué zhuàn fǎ lún
初生、出家、诣道场、成正觉、转法轮、
rù niè pán dé fó jìng jiè dà zhì huì lì yú niànniànzhōng suí yī qiè
入涅槃，得佛境界大智慧力，于念念中随一切
zhòngshēng xīn shì xiànchéng fó lìng dé jì miè yǐ yī sān pú tí zhī yī
众生心示现成佛令得寂灭，以一三菩提知一
qiè fǎ jiè jí niè pánxiàng yǐ yī yīn shuō fǎ lìng yī qiè zhòngshēng xīn
切法界即涅槃相，以一音说法令一切众生心
jiē huān xǐ shì rù dà niè pán ér bú duàn pú sà xíng shì dà zhì huì
皆欢喜，示入大涅槃而不断菩萨行，示大智慧

dì ān lì yī qiè fǎ yǐ fǎ zhì tōng shén zú tōng huàntōng zì zài
地安立一切法，以法智通、神足通、幻通自在

biànhuà chōngmǎn yī qiè fǎ jiè guǎng dà rú fǎ jiè jiū jìng rú xū
变化充满一切法界；广大如法界，究竟如虚

kōng jìn wèi lái jì yī qiè jié shù wú yǒu xiū xī
空，尽未来际一切劫数无有休息。’

fó zǐ pú sà zhùhuān xǐ dì fā rú shì dà shì yuàn
“佛子！菩萨住欢喜地，发如是大誓愿、

rú shì dà yǒngměng rú shì dà zuòyòng yǐ cǐ shí yuànmén wéishǒu
如是大勇猛、如是大作用，以此十愿门为首，

mǎn zú bǎiwàn ē sēng qí dà yuàn fó zǐ cǐ dà yuàn yǐ shí jìn
满足百万阿僧祇大愿。佛子！此大愿以十尽

jù ér dé chéng jiù hé děngwéi shí suǒ wèizhòngshēng jiè jìn shì
句而得成就。何等为十？所谓众生界尽、世

jiè jìn xū kōng jiè jìn fǎ jiè jìn niè pán jiè jìn fó chūxiàn jiè
界尽、虚空界尽、法界尽、涅槃界尽、佛出现界

jìn rú lái zhì jiè jìn xīn suǒyuán jiè jìn fó zhì suǒ rù jìng jiè jiè
尽、如来智界尽、心所缘界尽、佛智所入境界界

jìn shì jiānzhuǎn fǎ zhuǎn zhì zhuǎn jiè jìn ruòzhòngshēng jiè jìn
尽、世间转法转智转界尽。‘若众生界尽，

wǒ yuàn nǎi jìn ruò shì jiè nǎi zhì shì jiānzhuǎn fǎ zhuǎn zhì zhuǎn jiè
我愿乃尽；若世界乃至世间转法转智转界

jìn wǒ yuàn nǎi jìn ér zhòngshēng jiè bù kě jìn nǎi zhì shì jiānzhuǎn
尽，我愿乃尽。而众生界不可尽，乃至世间转

fǎ zhuǎn zhì zhuǎn jiè bù kě jìn gù wǒ cǐ dà yuànshàngēn wú yǒu
法转智转界不可尽故，我此大愿善根无有

qióng jìn
穷尽。’

fó zǐ pú sà fā rú shì dà yuàn yǐ zé dé lì yì xīn
“佛子！菩萨发如是大愿已，则得利益心、

róuruǎn xīn suí shùn xīn jì jìng xīn tiáo fú xīn jì miè xīn qiān
柔软心、随顺心、寂静心、调伏心、寂灭心、谦

xià xīn rùn zé xīn bú dòng xīn bù zhuó xīn chéngjìng xìn zhě
下心、润泽心、不动心、不浊心。成净信者，

yǒu xìn gōngyòng néng xìn rú lái běnxíngsuǒ rù xìn chéng jiù zhū bō
有信功用，能信如来本行所入，信成就诸波

luó mì xìn rù zhūshèng dì xìn chéng jiù lì xìn jù zú wú suǒwèi
罗蜜，信入诸胜地，信成就力，信具足无所畏，

xìn shēngzhǎng bù kě huài bú gòng fó fǎ xìn bù sī yì fó fǎ xìn chū
信生长不可坏不共佛法，信不思议佛法，信出

shēng wú zhōngbiān fó jìng jiè xìn suí rù rú lái wú liàng jìng jiè xìn
生无中边佛境界，信随入如来无量境界，信

chéng jiù guǒ jǔ yàoyán zhī xìn yī qiè pú sà xíng nǎi zhì rú lái
成就果。举要言之，信一切菩萨行，乃至如来

zhì dì shuō lì gù
智地说力故。

fó zǐ cǐ pú sà fù zuò shì niàn zhū fó zhèng fǎ
“佛子！此菩萨复作是念：‘诸佛正法，

rú shì shènshēn rú shì jì jìng rú shì jì miè rú shì kōng rú
如是甚深，如是寂静，如是寂灭，如是空，如

shì wú xiàng rú shì wú yuàn rú shì wú rǎn rú shì wú liàng rú
是无相，如是无愿，如是无染，如是无量，如

shì guǎng dà ér zhū fán fū xīn duò xié jiàn wú míng fù yì lì jiāo
是广大。而诸凡夫心堕邪见，无明覆翳，立憍

màngāochuáng rù kě ài wǎngzhōng xíngchǎnkuángchóu lín bù néng
慢高幢，入渴爱网中，行谄诳稠林不能

zì chū xīn yǔ qiān jí xiāngyìng bù shě héngzàozhū qù shòushēng yīn
自出，心与悭嫉相应不舍，恒造诸趣受生因

yuán tān huì yú chī jī jí zhū yè rì yè zēngzhǎng yǐ fènhèn
缘，贪、恚、愚痴积集诸业日夜增长，以忿恨

fēngchuī xīn shí huǒ chì rán bù xī fán suǒ zuò yè jiē diāndǎoxiāngyìng
风吹心识火炽然不息，凡所作业皆颠倒相应，

yù liú yǒu liú wú míng liú jiàn liú xiāng xù qǐ xīn yì shí zhǒng
欲流、有流、无明流、见流，相续起心意识种

zǐ yú sān jiè tiánzhōng fù shēng kǔ yá suǒ wèimíng sè gòngshēng bù
子，于三界田中复生苦芽。所谓名色共生不

lí cǐ míng sè zēngzhǎng shēng liù chù jù luò yú zhōngxiāng duì shēng
离，此名色增长，生六处聚落，于中相对生

chù chù gù shēngshòu yīn shòushēng ài ài zēngzhǎng gù shēng qǔ
触，触故生受，因受生爱，爱增长故生取，

qǔ zēngzhǎng gù shēngyǒu yǒushēng gù yǒushēnglǎo sǐ yōu bēi kǔ nǎo
取增长故生有，有生故有生老死忧悲苦恼。

rú shì zhòngshēngshēngzhǎng kǔ jù shì zhōng jiē kōng lí wǒ wǒ
如是众生生长苦聚，是中皆空，离我、我

suǒ wú zhī wú jué wú zuò wú shòu rú cǎomù shí bì yì
所，无知、无觉，无作、无受，如草木石壁，亦

rú yǐngxiàng rán zhū zhòngshēng bù jué bù zhī pú sà jiàn zhū zhòng
如影像；然诸众生不觉不知。’菩萨见诸众

shēng yú rú shì kǔ jù bù dé chū lí shì gù jí shēng dà bēi zhì huì
生于如是苦聚不得出离，是故即生大悲智慧。

fù zuò shì niàn cǐ zhū zhòngshēng wǒ yīng jiù bá zhì yú jiū jìng ān
复作是念：‘此诸众生我应救拔，置于究竟安

lè zhī chù shì gù jí shēng dà cí guāngmíng zhì
乐之处。’是故即生大慈光明智。

fó zǐ pú sà mó hē sà suí shùn rú shì dà bēi dà cí
“佛子！菩萨摩诃萨随顺如是大悲大慈，

yǐ shēnzhòng xīn zhù chū dì shí yú yī qiè wù wú suǒ lìn xī qiú fó
以深重心住初地时，于一切物无所吝惜，求佛

dà zhì xiū xíng dà shě fán shì suǒ yǒu yī qiè néng shī suǒ wèi cái gǔ
大智，修行大舍，凡是所有一切能施。所谓财谷、

cāng kù jīn yín mó ní zhēnzhū liú lí kē bèi bì yù
仓库、金银、摩尼、真珠、琉璃、珂贝、璧玉、

shān hú děng wù zhēnbǎo yīng luò yánshēn zhī jù xiàng mǎ chē
珊瑚等物，珍宝、璎珞、严身之具，象马、车

shèng nú bì rén mín chéng yì jù luò yuán lín tái guàn
乘、奴婢、人民、城邑、聚落、园林、台观、

qī qiè nán nǚ nèi wàijuàn shǔ jí yú suǒ yǒuzhēnwán zhī jù tóu mù
妻妾、男女、内外眷属及余所有珍玩之具，头目、

shǒu zú xuè ròu gǔ suǐ yī qiè shēn fèn jiē wú suǒ xī wèi qiú zhū
手足、血肉、骨髓、一切身分皆无所惜，为求诸

fó guǎng dà zhì huì shì míng pú sà zhù yú chū dì dà shě chéng jiù
佛广大智慧。是名菩萨住于初地大舍成就。

fó zǐ pú sà yǐ cǐ cí bēi dà shī xīn wèi yù jiù
“佛子！菩萨以此慈、悲、大施心，为欲救

hù yī qiè zhòngshēng zhuǎngèng tuī qiú shì chū shì jiān zhū lì yì shì
护一切众生，转更推求世、出世间诸利益事

wú pí yàn gù jí dé chéng jiù wú pí yàn xīn dé wú pí yàn xīn yǐ
无疲厌故，即得成就无疲厌心。得无疲厌心已，

yú yī qiè jīng lùn xīn wú qiè ruò wú qiè ruò gù jí dé chéng jiù yī
于一切经论心无怯弱；无怯弱故，即得成就一

qiè jīng lùn zhì huò shì zhì yǐ shànnéngchóuliàngyīngzuò bù yīngzuò
切经论智。获是智已，善能筹量应作、不应作，

yú shàng zhōng xià yī qiè zhòngshēng suí yìng suí lì suí qí
于上、中、下一切众生，随应、随力、随其

suǒ xí rú shì ér xíng shì gù pú sà dé chéng shì zhì chéng shì zhì
所习，如是而行，是故菩萨得成世智。成世智

yǐ zhī shí zhī liàng yǐ cán kuì zhuāngyán qín xiū zì lì lì tā zhī
已，知时知量，以惭愧庄严勤修自利、利他之

dào shì gù chéng jiù cán kuì zhuāngyán yú cǐ xíngzhōng qín xiū chū lí
道，是故成就惭愧庄严，于此行中勤修出离，

bú tuì bù zhuǎn chéngjiān gù lì dé jiān gù lì yǐ qín gòngzhū fó
不退不转，成坚固力。得坚固力已，勤供诸佛，

yú fó jiào fǎ néng rú shuōxíng
于佛教法能如说行。

fó zǐ pú sà rú shì chéng jiù shí zhǒng jìng zhū dì fǎ
“佛子！菩萨如是成就十种净诸地法，

suǒ wèi xìn bēi cí shě wú yǒu pí yàn zhī zhū jīng lùn shàn
所谓信、悲、慈、舍、无有疲厌、知诸经论、善

jiě shì fǎ cán kuì jiān gù lì gòngyǎngzhū fó yī jiào xiū xíng
解世法、惭愧坚固力、供养诸佛、依教修行。

fó zǐ pú sà zhù cǐ huān xǐ dì yǐ yǐ dà yuàn lì dé
“佛子！菩萨住此欢喜地已，以大愿力得

jiàn duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó duōqiān fó duō bǎi qiān fó
见多佛。所谓见多百佛、多千佛、多百千佛、

duō yì fó duō bǎi yì fó duōqiān yì fó duō bǎi qiān yì fó
多亿佛、多百亿佛、多千亿佛、多百千亿佛、

duō yì nà yóu tā fó duō bǎi yì nà yóu tā fó duōqiān yì nà yóu tā
多亿那由他佛、多百亿那由他佛、多千亿那由他

fó duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó xī yǐ dà xīn shēn xīn gōng
佛、多百千亿那由他佛。悉以大心、深心，恭

jìng zūn zhòng chéng shì gòngyǎng yī fú yǐn shí wò jù yī
敬尊重，承事供养，衣服、饮食、卧具、医

yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòngsēng
药，一切资生悉以奉施，亦以供养一切众僧，

yǐ cǐ shàngēn jiē xī huí xiàng wú shàng pú tí fó zǐ cǐ pú sà
以此善根皆悉回向无上菩提。佛子！此菩萨

yīn gòngyǎngzhū fó gù dé chéng jiù zhòngshēng fǎ yǐ qián èr shè shè
因供养诸佛故，得成就众生法，以前二摄摄

qǔ zhòngshēng wèi bù shī ài yǔ hòu èr shè fǎ dàn yǐ xìn jiě
取众生，谓布施、爱语；后二摄法，但以信解

lì gù xíngwèishàntōng dá shì pú sà shí bō luó mì zhōng tán
力故，行未善通达。是菩萨，十波罗蜜中，檀

bō luó mì zēngshàng yú bō luó mì fēi bù xiū xíng dàn suí lì suí fèn
波罗蜜增上；余波罗蜜非不修行，但随力随分。

shì pú sà suí suǒ qín xiū gòngyǎngzhū fó jiàohuàzhòngshēng jiē
是菩萨随所勤修，供养诸佛，教化众生，皆

yǐ xiū xíngqīngjìng dì fǎ suǒyǒushàngēn xī yǐ huí xiàng yī qiè zhì dì
以修行清净地法，所有善根悉以回向一切智地，

zhuǎnzhuǎnmíngjìng tiáoróu chéng jiù suí yì kānyòng fó zǐ pì
转转明净，调柔成就，随意堪用。佛子！譬

rú jīn shī shànqiǎoliàn jīn shuòshuò rù huǒ zhuǎnzhuǎnmíngjìng tiáo
如金师善巧炼金，数数入火，转转明净，调

róu chéng jiù suí yì kānyòng pú sà yì fù rú shì gòngyǎngzhū fó
柔成就，随意堪用。菩萨亦复如是，供养诸佛，

jiàohuàzhòngshēng jiē wèi xiū xíngqīngjìng dì fǎ suǒyǒushàngēn xī yǐ
教化众生，皆为修行清净地法，所有善根悉以

huí xiàng yī qiè zhì dì zhuǎnzhuǎnmíngjìng tiáoróu chéng jiù suí yì
回向一切智地，转转明净，调柔成就，随意

kānyòng
堪用。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù yú chū dì yīngcóngzhū fó
“佛子！菩萨摩诃萨住于初地，应从诸佛

pú sà shàn zhī shí suǒ tuī qiú qǐngwèn yú cǐ dì zhōngxiàng jí dé guǒ
菩萨善知识所推求请问，于此地中相及得果，

wú yǒuyàn zú wèi yù chéng jiù cǐ dì fǎ gù yì yīngcóngzhū fó pú
无有厌足，为欲成就此地法故；亦应从诸佛菩

sà shàn zhī shí suǒ tuī qiú qǐngwèn dì èr dì zhōngxiàng jí dé guǒ wú
萨善知识所推求请问，第二地中相及得果，无

yǒuyàn zú wèi yù chéng jiù bǐ dì fǎ gù yì yīng rú shì tuī qiú qǐng
有厌足，为欲成就彼地法故；亦应如是推求请

wèn dì sān dì sì dì wǔ dì liù dì qī dì bā dì
问，第三、第四、第五、第六、第七、第八、第

jiǔ dì shí dì zhōngxiàng jí dé guǒ wú yǒuyàn zú wèi yù chéng jiù
九、第十地中相及得果，无有厌足，为欲成就

bǐ dì fǎ gù shì pú sà shàn zhī zhū dì zhàng duì zhì shàn zhī dì
彼地法故。是菩萨善知诸地障对治，善知地

chénghuài shàn zhī dì xiàngguǒ shàn zhī dì dé xiū shàn zhī dì fǎ
成坏，善知地相果，善知地得修，善知地法

qīngjìng shàn zhī dì dì zhuǎnxíng shàn zhī dì dì chù fēi chù shàn
清净，善知地地转行，善知地地处、非处，善

zhī dì dì shū shèng zhì shàn zhī dì dì bú tuì zhuǎn shàn zhī jìng zhì
知地地殊胜智，善知地地不退转，善知净治
yī qiè pú sà dì nǎi zhì zhuǎn rù rú lái dì fó zǐ pú sà rú shì
一切菩萨地乃至转入如来地。佛子！菩萨如是
shàn zhī dì xiàng shǐ yú chū dì qǐ xíng bú duàn rú shì nǎi zhì rù dì
善知地相，始于初地起行不断，如是乃至入第
shí dì wú yǒu duàn jué yóu cǐ zhū dì zhì guāng míng gù chéng yú rú
十地无有断绝；由此诸地智光明故，成于如
lái zhì huì guāng míng fó zǐ pì rú shāng zhǔ shàn zhī fāng biàn yù
来智慧光明。佛子！譬如商主善知方便，欲
jiāng zhū shāng rén wǎng yì dà chéng wèi fā zhī shí xiān wèn dào zhōng
将诸商人往诣大城，未发之时，先问道中
gōng dé guò shī jí zhù zhǐ zhī chù ān wēi kě fǒu rán hòu jù dào zī
功德过失，及住止之处安危可不，然后具道资
liáng zuò suǒ yīng zuò fó zǐ bǐ dà shāng zhǔ suī wèi fā zú néng
粮，作所应作。佛子！彼大商主虽未发足，能
zhī dào zhōng suǒ yǒu yī qiè ān wēi zhī shì shàn yǐ zhì huì chóu liáng guān
知道中所有一切安危之事，善以智慧筹量观
chá bèi qí suǒ xū lìng wú fá shǎo jiàng zhū shāng zhòng nǎi zhì ān wěn
察，备其所须令无乏少，将诸商众乃至安隐
dào bǐ dà chéng shēn jí zhòng rén xī miǎn yōu huàn fó zǐ pú sà
到彼大城，身及众人悉免忧患。佛子！菩萨
shāng zhǔ yì fù rú shì zhù yú chū dì shàn zhī zhū dì zhàng duì zhì
商主亦复如是，住于初地，善知诸地障对治，
nǎi zhì shàn zhī yī qiè pú sà dì qīng jìng zhuǎn rù rú lái dì rán hòu
乃至善知一切菩萨地清净，转入如来地，然后
nǎi jù fú zhì zī liáng jiàng yī qiè zhòng shēng jīng shēng sǐ kuàng yě xiǎn
乃具福智资粮，将一切众生经生死旷野险
nàn zhī chù ān wěn dé zhì sà pó rě chéng shēn jí zhòng shēng bù jīng
难之处，安隐得至萨婆若城，身及众生不经
huàn nàn shì gù pú sà cháng yīng fěi xiè qín xiū zhū dì shū shèng jìng
患难。是故，菩萨常应匪懈勤修诸地殊胜净
yè nǎi zhì qù rù rú lái zhì dì
业，乃至趣入如来智地。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà rù pú sà chū dì
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨入菩萨初地
mén guǎng shuō zé yǒu wú liàng wú biān bǎi qiān ē sēng qí chā bié shì
门，广说则有无量无边百千阿僧祇差别事。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ chū dì duōzuòyán fú tí
“佛子！菩萨摩诃萨住此初地，多作阎浮提
wáng háo guì zì zài cháng hù zhèng fǎ néng yǐ dà shī shè qǔ zhòng
王，豪贵自在，常护正法，能以大施摄取众
shēng shànchúzhòngshēngqiāntān zhī gòu chángxíng dà shī wú yǒuqióng
生，善除众生悭贪之垢，常行大施无有穷
jìn bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè zhū suǒ
尽。布施、爱语、利行[15]、同事，如是一切诸所
zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niànsēng bù
作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，不
lí niàntóngxíng pú sà bù lí niàn pú sà xíng bù lí niànzhū bō luó
离念同行菩萨，不离念菩萨行，不离念诸波罗
mì bù lí niànzhū dì bù lí niàn lì bù lí niàn wú wèi bù lí
蜜，不离念诸地，不离念力，不离念无畏，不离
niàn bú gòng fó fǎ nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì
念不共佛法，乃至不离念具足一切种、一切智
zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòngshēngzhōngwéishǒu
智。复作是念：‘我当于一切众生中为首、
wéishèng wéi shūshèng wéimiào wéi wēimiào wéishàng wéi wú
为胜、为殊胜、为妙、为微妙、为上、为无
shàng wéidǎo wéijiàng wéishuài nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ
上、为导、为将、为帅，乃至为一切智智依止
zhě ’ shì pú sà ruò yù shě jiā yú fó fǎ zhōng qín xíngjīng jìn biàn
者。’是菩萨若欲舍家于佛法中勤行精进，便
néngshě jiā qī zǐ wǔ yù yī rú lái jiàochū jiā xuédào jì chū
能舍家、妻子、五欲，依如来教出家学道。既出
jiā yǐ qín xíngjīng jìn yú yī niànqǐng dé bǎi sānmèi dé jiàn bǎi
家已，勤行精进，于一念顷，得百三昧，得见百
fó zhī bǎi fó shén lì néngdòngbǎi fó shì jiè néngguòbǎi fó shì
佛，知百佛神力，能动百佛世界，能过百佛世
jiè néngzhàobǎi fó shì jiè néngjiàohuàbǎi shì jiè zhòngshēng néng
界，能照百佛世界，能教化百世界众生，能
zhùshòubǎi jié néng zhī qiánhòu jì gè bǎi jié shì néng rù bǎi fǎ mén
住寿百劫，能知前后际各百劫事，能入百法门，
néng shì xiànbǎishēn yú yī yī shēnnéng shì bǎi pú sà yǐ wéijuànshǔ
能示现百身，于一一身能示百菩萨以为眷属；

[15] 麗本：益；永乐北藏本及龙藏本：行

ruò yǐ pú sà shū shèng yuàn lì zì zài shì xiàn guò yú shì shù bǎi jié
若以菩萨殊胜愿力自在示现，过于是数，百劫、

qiān jié bǎi qiān jié nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shǔ zhī
千劫、百千劫，乃至百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāng zàng pú sà yù chóng xuān qí yì ér shuō sòng yuē
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂曰：

ruò rén jí zhòng shàn jù zú bái jìng fǎ
若人集众善　具足白净法

gòng yǎng tiān rén zūn suí shùn cí bēi dào
供养天人尊　随顺慈悲道

xìn jiě jí guǎng dà zhì yào yì qīng jìng
信解极广大　志乐亦清净

wèi qiú fó zhì huì fā cǐ wú shàng xīn
为求佛智慧　发此无上心

jìng yī qiè zhì lì jí yǐ wú suǒ wèi
净一切智力　及以无所畏

chéng jiù zhū fó fǎ jiù shè qún shēng zhòng
成就诸佛法　救摄群生众

wèi dé dà cí bēi jí zhuàn shèng fǎ lún
为得大慈悲　及转胜法轮

yán jìng fó guó tǔ fā cǐ zuì shèng xīn
严净佛国土　发此最胜心

yī niàn zhī sān shì ér wú yǒu fēn bié
一念知三世　而无有分别

zhǒng zhǒng shí bù tóng yǐ shì yú shì jiān
种种时不同　以示于世间

lüè shuō qiú zhū fó yī qiè shèng gōng dé
略说求诸佛　一切胜功德

fā shēng guǎng dà xīn liàng děng xū kōng jiè
发生广大心　量等虚空界

bēi xiān huì wéi zhǔ fāng biàn gòng xiāng yìng
悲先慧为主　方便共相应

xìn jiě qīng jìng xīn rú lái wú liàng lì
信解清净心　如来无量力

wú ài zhì xiàn qián　zì wù bù yóu tā
无碍智现前　自悟不由他

jù zú tóng rú lái　fā cǐ zuì shèng xīn
具足同如来　发此最胜心

fó zǐ shǐ fā shēng　rú shì miào bǎo[16] xīn
佛子始发生　如是妙宝心

zé chāo fán fū wèi　rù fó suǒ xíng chù
则超凡夫位　入佛所行处

shēng zài rú lái jiā　zhǒng zú wú xiá diàn
生在如来家　种族无瑕玷

yǔ fó gòng píng děng　jué chéng wú shàng jué
与佛共平等　决成无上觉

cái shēng rú shì xīn　jí dé rù chū dì
才生如是心　即得入初地

zhì yào bù kě dòng　pì rú dà shān wáng
志乐不可动　譬如大山王

duō xǐ duō ài yào　yì fù duō jìng xìn
多喜多爱乐　亦复多净信

jí dà yǒng měng xīn　jí yǐ qìng yuè xīn
极大勇猛心　及以庆跃心

yuǎn lí yú dòu zhēng　nǎo hài jí chēn huì
远离于斗诤　恼害及瞋恚

cán jìng ér zhì zhí　shàn shǒu hù zhū gēn
惭敬而质直　善守护诸根

jiù shì wú děng zhě　suǒ yǒu zhòng zhì huì
救世无等者　所有众智慧

cǐ chù wǒ dāng dé　yì niàn shēng huān xǐ
此处我当得　忆念生欢喜

shǐ dé rù chū dì　jí chāo wǔ bù wèi
始得入初地　即超五怖畏

bù huó sǐ è míng　è qù zhòng wēi dé
不活死恶名　恶趣众威德

yǐ bù tān zhuó wǒ　jí yǐ yú wǒ suǒ
以不贪著我　及以于我所

shì zhū fó zǐ děng　yuǎn lí zhū bù wèi
是诸佛子等　远离诸怖畏

[16] 麗本：寶；永乐北藏本：寶；龙藏本：寶；校勘：寶

cháng xíng dà cí mǐn　héng yǒu xìn gōng jìng
常 行大慈愍　恒 有信恭敬

cán kuì gōng dé bèi　rì yè zēng shàn fǎ
惭愧功德备　日夜增善法

yào fǎ zhēn shí lì　bú ài shòu zhū yù
乐法真实利　不爱受诸欲

sī wéi suǒ wén fǎ　yuǎn lí qǔ zhuó xíng
思惟所闻法　远离取著行

bù tān yú lì yǎng　wéi yào fó pú tí
不贪于利养　唯乐佛菩提

yī xīn qiú fó zhì　zhuān jīng wú yì niàn
一心求佛智　专精无异念

xiū xíng bō luó mì　yuǎn lí chǎn xū kuáng
修行波罗蜜　远离谄虚诳

rú shuō ér xiū xíng　ān zhù shí yǔ zhōng
如说而修行　安住实语中

bù wū zhū fó jiā　bù shě pú sà jiè
不污诸佛家　不舍菩萨戒

bú yào yú shì shì　cháng lì yì shì jiān
不乐于世事　常利益世间

xiū shàn wú yàn zú　zhuǎn qiú zēngshèngdào
修善无厌足　转求增胜道

rú shì hào yào fǎ　gōng dé yì xiāng yìng
如是好乐法　功德义相应

héng qǐ dà yuàn xīn　yuàn jiàn yú zhū fó
恒起大愿心　愿见于诸佛

hù chí zhū fó fǎ　shè qǔ dà xiān dào
护持诸佛法　摄取大仙道

chángshēng rú shì yuàn　xiū xíng zuì shèng xíng
常生如是愿　修行最胜行

chéng shú zhū qúnshēng　yán jìng fó guó tǔ
成熟诸群生　严净佛国土

yī qiè zhū fó chà　fó zǐ xī chōngmǎn[17]
一切诸佛刹　佛子悉充满

píng děng gòng yī xīn　suǒ zuò jiē bù kōng
平等共一心　所作皆不空

[17] 麗本：遍；永乐北藏本及龙藏本：滿

yī qiè máo duān chù　　yī shí chéngzhèng jué
一切毛端处　　一时成正觉

rú shì děng dà yuàn　　wú liàng wú biān jì
如是等大愿　　无量无边际

xū kōng yǔ zhòngshēng　　fǎ jiè jí niè pán
虚空与众生　　法界及涅槃

shì jiān fó chū xīng　　fó zhì xīn jìng jiè
世间佛出兴　　佛智心境界

rú lái zhì suǒ rù　　jí yǐ sān zhuǎn jìn
如来智所入　　及以三转尽

bǐ zhū ruò yǒu jìn　　wǒ yuàn fāng shǐ jìn
彼诸若有尽　　我愿方始尽

rú bǐ wú jìn qī　　wǒ yuàn yì fù rán
如彼无尽期　　我愿亦复然

rú shì fā dà yuàn　　xīn róu ruǎn tiáo shùn
如是发大愿　　心柔软调顺

néng xìn fó gōng dé　　guānchá yú zhòngshēng
能信佛功德　　观察于众生

zhī cóng yīn yuán qǐ　　zé xīng cí niàn xīn
知从因缘起　　则兴慈念心

rú shì kǔ zhòng shēng　　wǒ jīn yīng jiù tuō
如是苦众生　　我今应救脱

wèi shì zhòng shēng gù　　ér xíngzhǒngzhǒng shī
为是众生故　　而行种种施

wáng wèi jí zhēn bǎo　　nǎi zhì xiàng mǎ chē
王位及珍宝　　乃至象马车

tóu mù yǔ shǒu zú　　nǎi zhì shēn xuè ròu
头目与手足　　乃至身血肉

yī qiè jiē néng shě　　xīn dé wú yōu huǐ
一切皆能舍　　心得无忧悔

qiú zhǒngzhǒng jīng shū　　qí xīn wú yàn juàn
求种种经书　　其心无厌倦

shàn jiě qí yì qù　　néng suí shì suǒ xíng
善解其义趣　　能随世所行

cán kuì zì zhuāng yán　　xiū xíng zhuǎn jiān gù
惭愧自庄严　　修行转坚固

gòng yǎng wú liàng fó　　gōng jìng ér zūn zhòng
供养无量佛　　恭敬而尊重

rú shì cháng xiū xí　rì yè wú xiè juàn
如是常修习　日夜无懈倦

shàn gēn zhuǎn míng jìng　rú huǒ liàn zhēn jīn
善根转明净　如火炼真金

pú sà zhù yú cǐ　jìng xiū yú shí dì
菩萨住于此　净修于十地

suǒ zuò wú zhàng ài　jù zú bú duàn jué
所作无障碍　具足不断绝

pì rú dà shāng zhǔ　wèi lì zhū shāng zhòng
譬如大商主　为利诸商众

wèn zhī dào xiǎn yì　ān wěn zhì dà chéng
问知道险易　安隐至大城

pú sà zhù chū dì　yīng zhī yì rú shì
菩萨住初地　应知亦如是

yǒng měng wú zhàng ài　dào yú dì shí dì
勇猛无障碍　到于第十地

zhù cǐ chū dì zhōng　zuò dà gōng dé wáng
住此初地中　作大功德王

yǐ fǎ huà zhòng shēng　cí xīn wú sǔn hài
以法化众生　慈心无损害

tǒng lǐng yán fú dì　huà xíng mǐ bù jí
统领阎浮地　化行靡不及

jiē lìng zhù dà shě　chéng jiù fó zhì huì
皆令住大舍　成就佛智慧

yù qiú zuì shèng dào　shě jǐ guó wáng wèi
欲求最胜道　舍己国王位

néng yú fó jiào zhōng　yǒng měng qín xiū xí
能于佛教中　勇猛勤修习

zé dé bǎi sān mèi　jí jiàn bǎi zhū fó
则得百三昧　及见百诸佛

zhèn dòng bǎi shì jiè　guāng zhào xíng yì ěr
震动百世界　光照行亦尔

huà bǎi tǔ zhòng shēng　rù yú bǎi fǎ mén
化百土众生　入于百法门

néng zhī bǎi jié shì　shì xiàn yú bǎi shēn
能知百劫事　示现于百身

jí xiàn bǎi pú sà　yǐ wéi qí juàn shǔ
及现百菩萨　以为其眷属

ruò zì zài yuàn lì　　guò shì shù wú liàng
若自在愿力　　过是数无量

wǒ yú dì yì zhōng　　lüè shù qí shǎo fèn
我于地义中　　略述其少分

ruò yù guǎng fēn bié　　yì jié bù néng jìn
若欲广分别　　亿劫不能尽

pú sà zuì shèng dào　　lì yì zhū qún shēng
菩萨最胜道　　利益诸群生

rú shì chū dì fǎ　　wǒ jīn yǐ shuō jìng
如是初地法　　我今已说竟

大方广佛华严经卷第三十四

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yànchóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

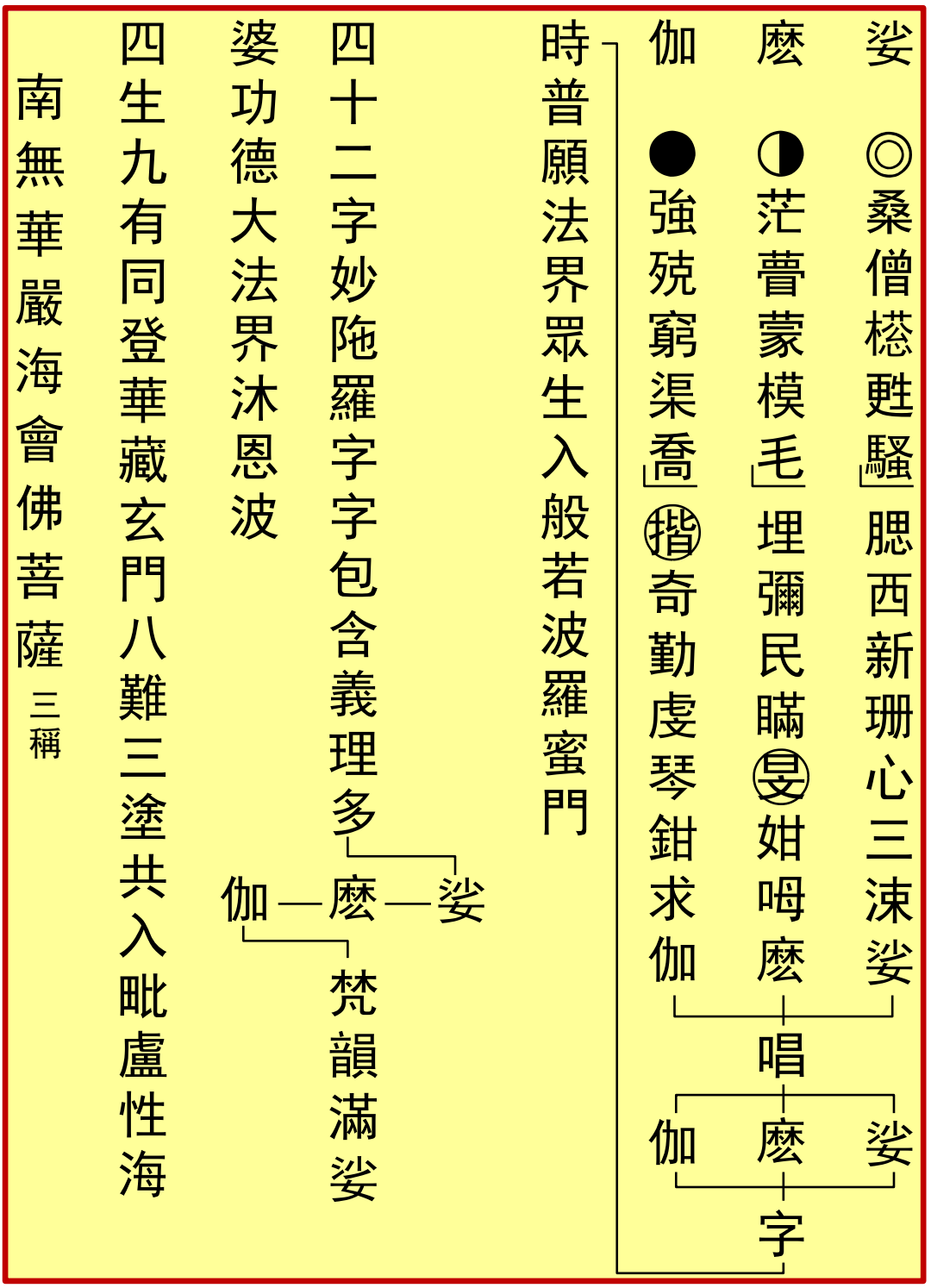

shao shangsheng shong shu shaoshai shi shinshanshinshan

16. 娑 桑 僧 楹 甦 騷 腮 西 新 珊 心 三

shoushao changshao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě

涑 娑 唱 娑 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若

bō luó mì mén

波 罗 蜜 门.

mao mangmengmong mu maomai mi minmanminmanmou
17. 麼 茫 瞢 蒙 模毛埋彌民瞞旻姏呣

mao changmao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó
麼 唱 麼字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗

mì mén
蜜门.

qao qangqengqong qu qao qai qi qin qan qin qanqouqao
18. 伽 強 殑 窮 渠憍揩奇勤虔琴鉗求伽

changqao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 伽字时. 普愿法界众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō shao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑.

mao qao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
麼. 伽. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí wǔ

大方广佛华严经卷第三十五

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[18]

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī èr

十地品第二十六之二

zhū pú sà wén cǐ　zuì shèng wēi miào dì

诸菩萨闻此　最胜微妙地

qí xīn jìn qīng jìng　yī qiè jiē huān xǐ

其心尽清净　一切皆欢喜

jiē cóng yú zuò qǐ　yǒngzhù xū kōngzhōng

皆从于座起　踊住虚空中

pǔ sànshàngmiàohuā　tóng shí gòngchēngzàn

普散上妙华　同时共称赞

shàn zāi jīn gāngzàng　dà zhì wú wèi zhě

善哉金刚藏　大智无畏者

shàn shuō yú cǐ dì　pú sà suǒ xíng fǎ

善说于此地　菩萨所行法

jiě tuō yuè pú sà　zhī zhòng xīn qīng jìng

解脱月菩萨　知众心清净

yào wén dì èr dì　suǒ yǒu zhū xíng xiàng

乐闻第二地　所有诸行相

jí qǐng jīn gāngzàng　dà huì yuàn yǎn shuō

即请金刚藏　大慧愿演说

fó zǐ jiē yào wén　suǒ zhù dì èr dì

佛子皆乐闻　所住第二地

ěr shí　jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuōyuè pú sà yán　fó zǐ

尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yǐ xiū chū dì　yù rù dì èr dì　dāng qǐ shí zhǒng

菩萨摩诃萨已修初地，欲入第二地，当起十种

shēn xīn　hé děngwéi shí　suǒwèizhèng zhí xīn　róuruǎn xīn　kānnéng

深心。何等为十？所谓正直心、柔软心、堪能

[18] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

xīn tiáo fú xīn jì jìng xīn chúnshàn xīn bù zá xīn wú gù
心、调伏心、寂静心、纯善心、不杂心、无顾

liàn xīn guǎng xīn dà xīn pú sà yǐ cǐ shí xīn dé rù dì èr
恋心、广心、大心。菩萨以此十心，得入第二

lí gòu dì
离垢地。

fó zǐ pú sà zhù lí gòu dì xìng zì yuǎn lí yī qiè shā
“佛子！菩萨住离垢地，性自远离一切杀

shēng bú xù dāozhàng bù huáiyuànhèn yǒu cányǒu kuì rén shù
生，不畜刀杖，不怀怨恨，有惭有愧，仁恕

jù zú yú yī qiè zhòngshēngyǒumìng zhī zhě chángshēng lì yì cí
具足，于一切众生有命之者，常生利益慈

niàn zhī xīn shì pú sà shàng bú è xīn nǎozhūzhòngshēng hé kuàng yú
念之心；是菩萨尚不恶心恼诸众生，何况于

tā qǐ zhòngshēngxiǎng gù yǐ zhòng yì ér xíngshā hài xìng bù tōu
他起众生想，故以重意而行杀害！性不偷

dào pú sà yú zì zī cái cháng zhī zhǐ zú yú tā cí shù bú
盗，菩萨于自资财，常知止足，于他慈恕，不

yù qīn sǔn ruò wù shǔ tā qǐ tā wù xiǎng zhōng bù yú cǐ ér shēng
欲侵损；若物属他，起他物想，终不于此而生

dào xīn nǎi zhì cǎo yè bù yǔ bù qǔ hé kuàng qí yú zī shēng zhī jù
盗心，乃至草叶不与不取，何况其余资生之具！

xìng bù xié yín pú sà yú zì qī zhī zú bù qiú tā qī yú tā qī
性不邪淫，菩萨于自妻知足，不求他妻，于他妻

qiè tā suǒ hù nǚ qīn zú méidìng jí wéi fǎ suǒ hù shàng bù shēng
妾、他所护女、亲族媒定及为法所护，尚不生

yú tān rǎn zhī xīn hé kuàngcóng shì kuàng yú fēi dào xìng bú
于贪染之心，何况从事？况于非道？性不

wàng yǔ pú sà chángzuò shí yǔ zhēn yǔ shí yǔ nǎi zhì mèng
妄语，菩萨常作实语、真语、时语，乃至梦

zhōng yì bù rěn zuò fù cáng zhī yǔ wú xīn yù zuò hé kuàng gù fàn
中亦不忍作覆藏之语，无心欲作，何况故犯？

xìng bù liǎngshé pú sà yú zhūzhòngshēng wú lí jiàn xīn wú nǎo hài xīn
性不两舌，菩萨于诸众生无离间心、无恼害心，

bù jiāng cǐ yǔ wèi pò bǐ gù ér xiàng bǐ shuō bù jiāng bǐ yǔ wèi pò cǐ
不将此语为破彼故而向彼说，不将彼语为破此

gù ér xiàng cǐ shuō wèi pò zhě bú lìng pò yǐ pò zhě bù zēngzhǎng
故而向此说，未破者不令破，已破者不增长，

bù xǐ lí jiàn bú yào lí jiàn bú zuò lí jiàn yǔ bù shuō lí jiàn yǔ
不喜离间，不乐离间，不作离间语，不说离间语，
ruò shí ruò bù shí xìng bú è kǒu suǒ wèi dú hài yǔ cū guǎng
若实、若不实。性不恶口，所谓毒害语、粗犷
yǔ kǔ tā yǔ lìng tā chēnhèn yǔ xiànqián yǔ bú xiànqián yǔ
语、苦他语、令他瞋恨语、现前语、不现前语、
bǐ è yǔ yōngjiàn yǔ bù kě yàowén yǔ wénzhě bú yuè yǔ chēn
鄙恶语、庸贱语、不可乐闻语、闻者不悦语、瞋
fèn yǔ rú huǒshāo xīn yǔ yuàn jié yǔ rè nǎo yǔ bù kě ài
忿语、如火烧心语、怨结语、热恼语、不可爱
yǔ bù kě lè yǔ nénghuài zì shēn tā shēn yǔ rú shì děng yǔ jiē
语、不可乐语、能坏自身他身语，如是等语皆
xī shě lí chángzuò rùn zé yǔ róu ruǎn yǔ yuè yì yǔ kě yào
悉舍离，常作润泽语、柔软语、悦意语、可乐
wén yǔ wénzhě xǐ yuè yǔ shàn rù rén xīn yǔ fēng yǎ diǎn zé yǔ
闻语、闻者喜悦语、善入人心语、风雅典则语、
duō rén ài yào yǔ duō rén yuè lè yǔ shēn xīn yǒngyuè yǔ xìng bù
多人爱乐语、多人悦乐语、身心踊悦语。性不
qǐ yǔ pú sà chángyào sī shěn yǔ shí yǔ shí yǔ yì yǔ
绮语，菩萨常乐思审语、时语、实语、义语、
fǎ yǔ shùndào lǐ yǔ qiǎotiáo fú yǔ suí shí chóuliàng jué dìng yǔ
法语、顺道理语、巧调伏语、随时筹量决定语，
shì pú sà nǎi zhì xì xiàoshànghéng sī shěn hé kuàng gù chūsǎnluàn zhī
是菩萨乃至戏笑尚恒思审，何况故出散乱之
yán xìng bù tān yù pú sà yú tā cái wù tā suǒ zī yòng bù shēng
言？性不贪欲，菩萨于他财物、他所资用，不生
tān xīn bú yuàn bù qiú xìng lí chēn huì pú sà yú yī qiè zhòngshēng
贪心，不愿不求。性离瞋恚，菩萨于一切众生
héng qǐ cí xīn lì yì xīn āi mǐn xīn huān xǐ xīn hé rùn xīn
恒起慈心、利益心、哀愍心、欢喜心、和润心、
shè shòu xīn yǒngshě chēnhèn yuàn hài rè nǎo cháng sī shùnxíng
摄受心，永舍瞋恨、怨害、热恼，常思顺行，
rén cí yòu yì yòu lí xié jiàn pú sà zhù yú zhèngdào bù xíngzhān
仁慈佑益。又离邪见，菩萨住于正道，不行占
bǔ bù qǔ è jiè xīn jiànzhèng zhí wú kuáng wú chǎn yú fó
卜，不取恶戒，心见正直，无诳无谄，于佛、
fǎ sēng qǐ jué dìng xìn
法、僧起决定信。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì hù chí shí shàn yè dào
“佛子！菩萨摩诃萨如是护持十善业道，

cháng wú jiàn duàn fù zuò shì niàn yī qiè zhòngshēngduò è qù zhě
常无间断，复作是念：‘一切众生堕恶趣者，

mò bù jiē yǐ shí bú shàn yè shì gù wǒ dāng zì xiū zhèngxíng yì quàn
莫不皆以十不善业；是故我当自修正行，亦劝

yú tā lìng xiū zhèngxíng hé yǐ gù ruò zì bù néng xiū xíngzhèngxíng
于他，令修正行。何以故？若自不能修行正行，

lìng tā xiū zhě wú yǒu shì chù
令他修者，无有是处。’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn shí bú
“佛子！此菩萨摩诃萨复作是念：‘十不

shàn yè dào shì dì yù chùshēng è guǐ shòushēng yīn shí shàn
善业道，是地狱、畜生、饿鬼受生因；十善

yè dào shì rén tiān nǎi zhì yǒudǐngchùshòushēng yīn yòu cǐ shàng pǐn
业道，是人、天乃至有顶处受生因。又此上品

shí shàn yè dào yǐ zhì huì xiū xí xīn xiá liè gù bù sān jiè gù
十善业道，以智慧修习，心狭劣故，怖三界故，

quē dà bēi gù cóng tā wénshēng ér jiě liǎo gù chéngshēngwénshèng
阙大悲故，从他闻声而解了故，成声闻乘。

yòu cǐ shàng pǐn shí shàn yè dào xiū zhì qīngjìng bù cóng tā jiào zì
又此上品十善业道，修治清净，不从他教，自

jué wù gù dà bēi fāngbiàn bú jù zú gù wù jiě shènshēn yīn yuán fǎ
觉悟故，大悲方便不具足故，悟解甚深因缘法

gù chéng dú jué shèng yòu cǐ shàng pǐn shí shàn yè dào xiū zhì qīng
故，成独觉乘。又此上品十善业道，修治清

jìng xīn guǎng wú liàng gù jù zú bēi mǐn gù fāngbiànsuǒ shè gù
净，心广无量故，具足悲愍故，方便所摄故，

fā shēng dà yuàn gù bù shězhòngshēng gù xī qiú zhū fó dà zhì gù
发生大愿故，不舍众生故，希求诸佛大智故，

jìng zhì pú sà zhū dì gù jìng xiū yī qiè zhū dù gù chéng pú sà guǎng
净治菩萨诸地故，净修一切诸度故，成菩萨广

dà xíng yòu cǐ shàngshàng shí shàn yè dào yī qiè zhǒngqīngjìng gù
大行。又此上上十善业道，一切种清净故，

nǎi zhì zhèng shí lì sì wú wèi gù yī qiè fó fǎ jiē dé chéng jiù
乃至证十力、四无畏故，一切佛法皆得成就。

shì gù wǒ jīn děngxíng shí shàn yīnglìng yī qiè jù zú qīngjìng rú shì
是故我今等行十善，应令一切具足清净；如是

fāngbiàn pú sà dāngxué
方便，菩萨当学。’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn shí bú
“佛子！此菩萨摩诃萨又作是念：‘十不

shàn yè dào shàngzhě dì yù yīn zhōngzhě chùshēng yīn xià zhě è
善业道，上者地狱因，中者畜生因，下者饿

guǐ yīn yú zhōng shāshēng zhī zuì néng lìng zhòngshēngduò yú dì yù
鬼因。于中，杀生之罪能令众生堕于地狱、

chùshēng è guǐ ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhě
畜生、饿鬼；若生人中，得二种果报，一者

duǎnmìng èr zhěduōbìng tōudào zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān è
短命，二者多病。偷盗之罪亦令众生堕三恶

dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhě pín qióng èr
道；若生人中，得二种果报，一者贫穷，二

zhěgòng cái bù dé zì zài xié yín zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān è
者共财不得自在。邪淫之罪亦令众生堕三恶

dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhě qī bù zhēnliáng
道；若生人中，得二种果报，一者妻不贞良，

èr zhě bù dé suí yì juànshǔ wàng yǔ zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān
二者不得随意眷属。妄语之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhěduō bèi fěi
恶道；若生人中，得二种果报，一者多被诽

bàng èr zhěwéi tā suǒkuáng liǎngshé zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān
谤，二者为他所诳。两舌之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhějuànshǔguāi
恶道；若生人中，得二种果报，一者眷属乖

lí èr zhě qīn zú bì è è kǒu zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān è
离，二者亲族弊恶。恶口之罪亦令众生堕三恶

dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhěchángwén è
道；若生人中，得二种果报，一者常闻恶

shēng èr zhěyánduōzhēngsòng qǐ yǔ zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān
声，二者言多诤讼。绮语之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhěyán wú rén
恶道；若生人中，得二种果报，一者言无人

shòu èr zhě yǔ bù míngliǎo tān yù zhī zuì yì lìngzhòngshēngduòsān
受，二者语不明了。贪欲之罪亦令众生堕三

è dào ruòshēngrénzhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhě xīn bù zhī
恶道；若生人中，得二种果报，一者心不知

zú èr zhě duō yù wú yàn chēn huì zhī zuì yì lìng zhòngshēng duò sān è
足，二者多欲无厌。瞋恚之罪亦令众生堕三恶
dào ruò shēng rén zhōng dé èr zhǒngguǒbào yī zhě cháng bèi tā rén
道；若生人中，得二种果报，一者常被他人
qiú qí chángduǎn èr zhě héng bèi yú tā zhī suǒ nǎo hài xié jiàn zhī zuì
求其长短，二者恒被于他之所恼害。邪见之罪
yì lìng zhòngshēng duò sān è dào ruò shēng rén zhōng dé èr zhǒngguǒ
亦令众生堕三恶道；若生人中，得二种果
bào yī zhě shēng xié jiàn jiā èr zhě qí xīn chǎn qū fó zǐ
报，一者生邪见家，二者其心谄曲。’佛子！
shí bú shàn yè dàonéngshēng cǐ děng wú liàng wú biānzhòng dà kǔ jù
十不善业道能生此等无量无边众大苦聚，
shì gù pú sà zuò rú shì niàn wǒ dāngyuǎn lí shí bú shàndào yǐ
是故菩萨作如是念：‘我当远离十不善道，以
shí shàndào wéi fǎ yuányuàn ài yào ān zhù zì zhù qí zhōng yì quàn
十善道为法园苑，爱乐安住，自住其中，亦劝
tā rén lìng zhù qí zhōng
他人令住其中。’

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù yú yī qiè zhòngshēngshēng
“佛子！此菩萨摩诃萨复于一切众生生
lì yì xīn ān lè xīn cí xīn bēi xīn lián mǐn xīn shè shòu xīn
利益心、安乐心、慈心、悲心、怜愍心、摄受心、
shǒu hù xīn zì jǐ xīn shī xīn dà shī xīn zuò shì niànyán
守护心、自己心、师心、大师心，作是念言：
zhòngshēng kě mǐn duò yú xié jiàn è huì è yù è dàochóu
‘众生可愍，堕于邪见、恶慧、恶欲、恶道稠
lín wǒ yīng lìng bǐ zhù yú zhèngjiàn xíngzhēn shí dào yòuzuò shì
林。我应令彼住于正见，行真实道。’又作是
niàn yī qiè zhòngshēng fēn bié bǐ wǒ hù xiāng pò huài dòuzhēng
念：‘一切众生分别彼我，互相破坏，斗诤
chēnhèn chì rán bù xī wǒ dāng lìng bǐ zhù yú wú shàng dà cí zhī
瞋恨，炽然不息。我当令彼住于无上大慈之
zhōng yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēng tān qǔ wú yàn wéi
中。’又作是念：‘一切众生贪取无厌，唯
qiú cái lì xié mìng zì huó wǒ dāng lìng bǐ zhù yú qīng jìng shēn yǔ
求财利，邪命自活。我当令彼住于清净身、语、
yì yè zhèngmìng fǎ zhōng yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēng
意业正命法中。’又作是念：‘一切众生

cháng suí sān dú zhǒngzhǒng fán nǎo yīn zhī chì rán bù jiě zhì qiú chū
常 随三毒， 种 种 烦恼因之炽然，不解志求出

yàofāngbiàn wǒ dāng lìng bǐ chúmiè yī qiè fán nǎo dà huǒ ān zhì qīng
要方 便。我 当 令彼除灭一切烦恼大火，安置清

liáng niè pán zhī chù yòu zuò shì niàn yī qiè zhòngshēng wéi yú chī
凉涅槃之处。’又作是念：‘一切 众 生 为愚痴

zhòng àn wàng jiàn hòu mó zhī suǒ fù gù rù yīn yì chóu lín shī zhì
重 暗， 妄 见厚膜之所覆故，入阴翳 稠 林，失智

huì guāngmíng xíngkuàng yě xiǎndào qǐ zhū è jiàn wǒ dāng lìng bǐ
慧 光 明，行 旷 野险道，起诸恶见。我 当 令彼

dé wú zhàng ài qīngjìng zhì yǎn zhī yī qiè fǎ rú shí xiàng bù suí tā
得无 障 碍清净智眼，知一切法如实 相，不随他

jiào yòu zuò shì niàn yī qiè zhòngshēng zài yú shēng sǐ xiǎndào
教。’又作是念：‘一切 众 生 在于 生 死险道

zhī zhōng jiāngduò dì yù chùshēng è guǐ rù è jiànwǎngzhōng
之 中，将堕地狱、畜 生、饿鬼，入恶见 网 中，

wéi yú chī chóu lín suǒ mí suí zhú xié dào xíngdiāndǎoxíng pì rú
为愚痴 稠 林所迷，随逐邪道，行颠 倒行。譬如

máng rén wú yǒudǎo shī fēi chūyàodào wèi wéi chūyào rù mó jìng jiè
盲 人无有导师，非出要道谓为出要，入魔境界，

è zéi suǒ shè suí shùn mó xīn yuǎn lí fó yì wǒ dāng bá chū rú
恶贼所摄，随顺魔心，远 离佛意。我 当 拔出如

shì xiǎnnàn lìng zhù wú wèi yī qiè zhì chéng yòu zuò shì niàn yī
是险难，令住无畏一切智 城。’又作是念：‘一

qiè zhòngshēng wéi dà pù shuǐ bō làng suǒ mò rù yù liú yǒu liú wú
切 众 生 为大瀑水波浪所没，入欲流、有流、无

míng liú jiàn liú shēng sǐ huí fú ài hé piāozhuǎn tuān chí bēn
明流、见流， 生 死洄澓，爱河漂 转 ， 湍 驰奔

jī bù xiá guānchá wéi yù jué huì jué hài jué suí zhú bù shě
激，不暇观 察；为欲觉、恚觉、害觉随逐不舍，

shēnjiàn luó chà yú zhōng zhí qǔ jiāng qí yǒng rù ài yù chóu lín yú
身见罗刹于 中 执取，将其永入爱欲 稠 林；于

suǒ tān ài shēnshēng rǎn zhuó zhù wǒ mànyuán fù ān liù chù jù luò
所贪爱深 生 染著，住我慢 原 阜，安六处聚落；

wú shàn jiù zhě wú néng dù zhě wǒ dāng yú bǐ qǐ dà bēi xīn yǐ
无善 救者，无 能 度者。我 当 于彼起大悲心，以

zhū shàngēn ér wéi jiù jì lìng wú zāi huàn lí rǎn jì jìng zhù yú
诸善 根而为救济，令无灾 患 ，离染寂静，住于

yī qiè zhì huì bǎozhōu yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēngchǔ shì
一切智慧宝洲。’又作是念：‘一切众生处世

láo yù duōzhū kǔ nǎo chánghuái ài zēng zì shēngyōu bù tān
牢狱，多诸苦恼，常怀爱憎，自生忧怖，贪

yù zhòng xiè zhī suǒ xì fù wú míngchóu lín yǐ wéi fù zhàng yú sān
欲重械之所系缚，无明稠林以为覆障，于三

jiè nèi mònéng zì chū wǒ dāng lìng bǐ yǒng lí sānyǒu zhù wú zhàng ài
界内莫能自出。我当令彼永离三有，住无障碍

dà niè pánzhōng yòuzuò shì niàn yī qiè zhòngshēng zhí zhuó yú
大涅槃中。’又作是念：‘一切众生执著于

wǒ yú zhūyùn kū zhái bù qiú chū lí yī liù chùkōng jù qǐ sì diān
我，于诸蕴窟宅不求出离，依六处空聚，起四颠

dǎoxíng wéi sì dà dú shé zhī suǒ qīn nǎo wǔ yùnyuàn zéi zhī suǒ shā hài
倒行，为四大毒蛇之所侵恼，五蕴怨贼之所杀害，

shòu wú liàng kǔ wǒ dāng lìng bǐ zhù yú zuì shèng wú suǒzhuóchù suǒ
受无量苦。我当令彼住于最胜无所著处，所

wèimiè yī qiè zhàng ài wú shàng niè pán yòuzuò shì niàn yī qiè
谓灭一切障碍无上涅槃。’又作是念：‘一切

zhòngshēng qí xīn xiá liè bù xíng zuì shàng yī qiè zhì dào suī yù chū
众生其心狭劣，不行最上一切智道，虽欲出

lí dànyàoshēngwén pì zhī fó shèng wǒ dāng lìng zhù guǎng dà fó
离，但乐声闻、辟支佛乘。我当令住广大佛

fǎ guǎng dà zhì huì fó zǐ pú sà rú shì hù chí yú jiè
法、广大智慧。’佛子！菩萨如是护持于戒，

shànnéngzēngzhǎng cí bēi zhī xīn
善能增长慈悲之心。

fó zǐ pú sà zhù cǐ lí gòu dì yǐ yuàn lì gù dé jiàn
“佛子！菩萨住此离垢地，以愿力故，得见

duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó duōqiān fó duō bǎi qiān fó duō
多佛。所谓见多百佛、多千佛、多百千佛、多

yì fó duō bǎi yì fó duōqiān yì fó duō bǎi qiān yì fó rú shì
亿佛、多百亿佛、多千亿佛、多百千亿佛，如是

nǎi zhì jiàn duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó yú zhū fó suǒ yǐ guǎng dà
乃至见多百千亿那由他佛。于诸佛所，以广大

xīn shēn xīn gōng jìng zūn zhòng chéng shì gòngyǎng yī fú yǐn
心、深心，恭敬尊重，承事供养，衣服、饮

shí wò jù yī yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòng
食、卧具、医药，一切资生悉以奉施，亦以供

yǎng yī qiè zhòngsēng yǐ cǐ shàngēn huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān
养一切众僧，以此善根回向阿耨多罗三藐三
pú tí yú zhū fó suǒ yǐ zūnzhòng xīn fù gèngshòuxíng shí shàndào
菩提。于诸佛所，以尊重心，复更受行十善道
fǎ suí qí suǒshòu nǎi zhì pú tí zhōng bú wàng shī shì pú sà
法，随其所受，乃至菩提，终不忘失。是菩萨
yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié yuǎn lí qiān jí pò jiè gòu gù
于无量百千亿那由他劫，远离悭嫉破戒垢故，
bù shī chí jiè qīngjìng mǎn zú pì rú zhēn jīn zhì fán shí zhōng rú
布施、持戒清净满足。譬如真金置矾石中，如
fǎ liàn yǐ lí yī qiè gòu zhuǎn fù míngjìng pú sà zhù cǐ lí gòu
法炼已，离一切垢，转复明净。菩萨住此离垢
dì yì fù rú shì yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié yuǎn lí
地，亦复如是，于无量百千亿那由他劫，远离
qiān jí pò jiè gòu gù bù shī chí jiè qīngjìng mǎn zú fó zǐ cǐ
悭嫉破戒垢故，布施、持戒清净满足。佛子！此
pú sà sì shè fǎ zhōng ài yǔ piānduō shí bō luó mì zhōng chí
菩萨，四摄法中，爱语偏多；十波罗蜜中，持
jiè piānduō yú fēi bù xíng dàn suí lì suí fèn
戒偏多；余非不行，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì èr lí gòu dì
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第二离垢地。
pú sà zhù cǐ dì duōzuòzhuàn lún shèngwáng wéi dà fǎ zhǔ jù
菩萨住此地，多作转轮圣王，为大法主，具
zú qī bǎo yǒu zì zài lì néngchú yī qiè zhòngshēngqiāntān pò jiè
足七宝，有自在力，能除一切众生悭贪破戒
gòu yǐ shànfāngbiànlìng qí ān zhù shí shàndàozhōng wéi dà shī zhǔ
垢，以善方便令其安住十善道中；为大施主，
zhōu jǐ wú jìn bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè
周给无尽。布施、爱语、利行、同事，如是一切
zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niànsēng
诸所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，
nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì yòu zuò shì niàn
乃至不离念具足一切种、一切智智。又作是念：

wǒ dāng yú yī qiè zhòngshēngzhōng wéi shǒu wéi shèng wéi shū shèng
‘我当于一切众生中为首、为胜、为殊胜、
wéi miào wéi wēimiào wéi shàng wéi wú shàng nǎi zhì wéi yī qiè
为妙、为微妙、为上、为无上，乃至为一切

zhì zhì yī zhǐ zhě shì pú sà ruò yù shě jiā yú fó fǎ zhōng qín xíng
智智依止者。’是菩萨若欲舍家于佛法中勤行
jīng jìn biànnéng shě jiā qī zǐ wǔ yù jì chū jiā yǐ qín xíng
精进，便能舍家、妻子、五欲。既出家已，勤行
jīng jìn yú yī niànqǐng dé qiān sān mèi dé jiàn qiān fó zhī qiān
精进，于一念顷，得千三昧，得见千佛，知千
fó shén lì néngdòngqiān shì jiè nǎi zhì néng shì xiànqiānshēn yú
佛神力，能动千世界，乃至能示现千身，于
yī yī shēnnéng shì xiànqiān pú sà yǐ wéijuànshǔ ruò yǐ pú sà shū
一一身能示现千菩萨以为眷属；若以菩萨殊
shèngyuàn lì zì zài shì xiàn guò yú shì shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì
胜愿力自在示现，过于是数，百劫、千劫乃至
bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shǔ zhī
百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂
yuē
曰：

zhì zhí róu ruǎn jí kān néng tiáo fú jì jìng yǔ chún shàn
质直柔软及堪能　调伏寂静与纯善
sù chūshēng sǐ guǎng dà yì yǐ cǐ shí xīn rù èr dì
速出生死广大意　以此十心入二地
zhù cǐ chéng jiù jiè gōng dé yuǎn lí shā shēng bù nǎo hài
住此成就戒功德　远离杀生不恼害
yì lí tōu dào jí xié yín wàng è guāi lí wú yì yǔ
亦离偷盗及邪淫　妄恶乖离无义语
bù tān cái wù cháng cí mǐn zhèng dào zhí xīn wú chǎn wěi
不贪财物常慈愍　正道直心无谄伪
lí xiǎn shě màn jí tiáo róu yī jiào ér xíng bú fàng yì
离险舍慢极调柔　依教而行不放逸
dì yù chùshēngshòuzhòng kǔ è guǐ shāo rán chū měng yàn
地狱畜生受众苦　饿鬼烧然出猛焰
yī qiè jiē yóu zuì suǒ zhì wǒ dāng lí bǐ zhù shí fǎ
一切皆由罪所致　我当离彼住实法
rén zhōng suí yì dé shòushēng nǎi zhì dǐng tiān chán dìng lè
人中随意得受生　乃至顶天禅定乐
dú jué shēngwén fó shèngdào jiē yīn shí shàn ér chéng jiù
独觉声闻佛乘道　皆因十善而成就

rú shì sī wéi bú fàng yì
如是思惟不放逸

zì chí jìng jiè jiào tā hù
自持净戒教他护

fù jiàn qún shēng shòu zhòng kǔ
复见群生受众苦

zhuǎn gèng zēng yì dà bēi xīn
转更增益大悲心

fán yú xié zhì bú zhèng jiě
凡愚邪智不正解

cháng huái fèn hèn duō zhēng sòng
常怀忿恨多诤讼

tān qiú jìng jiè wú zú qī
贪求境界无足期

wǒ yīng lìng bǐ chú sān dú
我应令彼除三毒

yú chī dà àn suǒ chán fù
愚痴大暗所缠覆

rù dà xiǎn dào xié jiàn wǎng
入大险道邪见网

shēng sǐ lóng jiàn yuàn suǒ jū
生死笼槛怨所拘

wǒ yīng lìng bǐ cuī mó zéi
我应令彼摧魔贼

sì liú piāo dàng xīn mò nì
四流漂荡心没溺

sān jiè fén rú kǔ wú liàng
三界焚如苦无量

jì yùn wéi zhái wǒ zài zhōng
计蕴为宅我在中

wèi yù dù bǐ qín xíng dào
为欲度彼勤行道

shè qiú chū lí xīn xià liè
设求出离心下劣

shě yú zuì shàng fó zhì huì
舍于最上佛智慧

wǒ yù lìng bǐ zhù dà shèng
我欲令彼住大乘

fā qín jīng jìn wú yàn zú
发勤精进无厌足

pú sà zhù cǐ jí gōng dé
菩萨住此集功德

jiàn wú liàng fó xián gòng yǎng
见无量佛咸供养

yì jié xiū zhì shàn gèng míng
亿劫修治善更明

rú yǐ hǎo yào liàn zhēn jīn
如以好药炼真金

fó zǐ zhù cǐ zuò lún wáng
佛子住此作轮王

pǔ huà zhòng shēng xíng shí shàn
普化众生行十善

suǒ yǒu shàn fǎ jiē xiū xí
所有善法皆修习

wèi chéng shí lì jiù yú shì
为成十力救于世

yù shě wáng wèi jí cái bǎo
欲舍王位及财宝

jí qì jū jiā yī fó jiào
即弃居家依佛教

yǒng měng jīng qín yī niàn zhōng
勇猛精勤一念中

huò qiān sān mèi jiàn qiān fó
获千三昧见千佛

suǒ yǒu zhǒng zhǒng shén tōng lì
所有种种神通力

cǐ dì pú sà jiē néng xiàn
此地菩萨皆能现

yuàn lì suǒ zuò fù guò cǐ
愿力所作复过此

wú liàng zì zài dù qún shēng
无量自在度群生

yī qiè shì jiān lì yì zhě
一切世间利益者

suǒ xiū pú sà zuì shèng xíng
所修菩萨最胜行

rú shì dì èr dì gōng dé
如是第二地功德
wèi zhū fó zǐ yǐ kāi yǎn
为诸佛子已开演

fó zǐ dé wén cǐ dì xíng
佛子[19]得闻此地行
pú sà jìng jiè nán sī yì
菩萨境界难思议

mǐ bù gōng jìng xīn huān xǐ
靡不恭敬心欢喜
sàn huā kōng zhōng wéi gòng yǎng
散华空中为供养

zàn yán shàn zāi dà shān wáng
赞言善哉大山王
cí xīn mǐn niàn zhū zhòng shēng
慈心愍念诸众生

shàn shuō zhì zhě lǜ yí fǎ
善说智者律仪法
dì èr dì zhōng zhī xíng xiàng
第二地中之行相

shì zhū pú sà wēi miào xíng
是诸菩萨微妙行
zhēn shí wú yì wú chā bié
真实无异无差别

wèi yù lì yì zhū qún shēng
为欲利益诸群生
rú shì yǎn shuō zuì qīng jìng
如是演说最清净

yī qiè rén tiān gòng yǎng zhě
一切人天供养者
yuàn wèi yǎn shuō dì sān dì
愿为演说第三地

yǔ fǎ xiāng yìng zhū zhì yè
与法相应诸智业
rú qí jìng jiè xī jù chǎn
如其境界希具阐

dà xiān suǒ yǒu shī jiè fǎ
大仙所有施戒法
rěn rǔ jīng jìn chán zhì huì
忍辱精进禅智慧

jí yǐ fāng biàn cí bēi dào
及以方便慈悲道
fó qīng jìng xíng yuàn jiē shuō
佛清净行愿皆说

shí jiě tuō yuè fù qǐng yán
时解脱月复请言
wú wèi dà shì jīn gāng zàng
无畏大士金刚藏

yuàn shuō qù rù dì sān dì
愿说趣入第三地
róu hé xīn zhě zhū gōng dé
柔和心者诸功德

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yǐ jìng dì èr dì yù rù dì sān dì dāng qǐ shí
菩萨摩诃萨已净第二地，欲入第三地，当起十

zhǒngshēn xīn hé děngwéi shí suǒ wèiqīngjìng xīn ān zhù xīn yàn
种深心。何等为十？所谓清净心、安住心、厌

shě xīn lí tān xīn bú tuì xīn jiān gù xīn míngshèng xīn yǒng
舍心、离贪心、不退心、坚固心、明盛心、勇

měng xīn guǎng xīn dà xīn pú sà yǐ shì shí xīn dé rù dì sān
猛心、广心、大心。菩萨以是十心，得入第三

[19] 丽本：第三地：佛子；永乐北藏本及龙藏本：佛子

dì
地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù dì sān dì yǐ guān yī qiè
“佛子！菩萨摩诃萨住第三地已，观一切

yǒu wéi fǎ rú shí xiàng suǒ wèi wú cháng kǔ bú jìng bù ān wěn
有为法如实相。所谓无常、苦、不净、不安隐，

bài huài bù jiǔ zhù chà nà shēng miè fēi cóng qián jì shēng fēi
败坏、不久住，刹那生灭，非从前际生，非

xiàng hòu jì qù fēi yú xiàn zài zhù yòu guān cǐ fǎ wú jiù wú yī
向后际去，非于现在住。又观此法无救、无依，

yǔ yōu yǔ bēi kǔ nǎo tóng zhù ài zēng suǒ xì chóu qī zhuǎn duō
与忧、与悲，苦恼同住，爱憎所系，愁戚转多，

wú yǒu tíng jī tān huì chī huǒ chì rán bù xī zhòng huàn suǒ chán
无有停积，贪、恚、痴火炽然不息，众患所缠，

rì yè zēng zhǎng rú huàn bù shí jiàn rú shì yǐ yú yī qiè yǒu wéi
日夜增长，如幻不实。见如是已，于一切有为

bèi zēng yàn lí qù fó zhì huì jiàn fó zhì huì bù kě sī yì wú děng
倍增厌离，趣佛智慧，见佛智慧不可思议、无等

wú liàng nán dé wú zá wú nǎo wú yōu zhì wú wèi chéng bú fù
无量、难得无杂、无恼无忧，至无畏城，不复

tuì huán néng jiù wú liàng kǔ nàn zhòng shēng pú sà rú shì jiàn rú lái
退还，能救无量苦难众生。菩萨如是见如来

zhì huì wú liàng lì yì jiàn yī qiè yǒu wéi wú liàng guò huàn zé yú yī
智慧无量利益，见一切有为无量过患，则于一

qiè zhòng shēng shēng shí zhǒng āi mǐn xīn hé děng wéi shí suǒ wèi jiàn
切众生生十种哀愍心。何等为十？所谓见

zhū zhòng shēng gū dú wú yī shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng pín
诸众生孤独无依，生哀愍心；见诸众生贫

qióng kùn fá shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng sān dú huǒ rán shēng
穷困乏，生哀愍心；见诸众生三毒火然，生

āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng zhū yǒu láo yù zhī suǒ jìn bì shēng āi mǐn
哀愍心；见诸众生诸有牢狱之所禁闭，生哀愍

xīn jiàn zhū zhòng shēng fán nǎo chóu lín héng suǒ fù zhàng shēng āi mǐn
心；见诸众生烦恼稠林恒所覆障，生哀愍

xīn jiàn zhū zhòng shēng bú shàn guān chá shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng
心；见诸众生不善观察，生哀愍心；见诸众

shēng wú shàn fǎ yù shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòng shēng shī zhū fó fǎ
生无善法欲，生哀愍心；见诸众生失诸佛法，

shēng āi mǐn xīn jiàn zhū zhòngshēng suí shēng sǐ liú shēng āi mǐn xīn
生 哀愍心；见诸 众 生 随 生 死流，生 哀愍心；

jiàn zhū zhòngshēng shī jiě tuō fāngbiàn shēng āi mǐn xīn shì wéi shí
见诸 众 生 失解脱方 便，生 哀愍心。是为十。

pú sà rú shì jiàn zhòngshēng jiè wú liàng kǔ nǎo fā dà jīng jìn zuò shì
菩萨如是见 众 生 界无量苦恼，发大精进，作是

niànyán cǐ děngzhòngshēng wǒ yīng jiù wǒ yīng tuō wǒ yīng
念言：‘此等 众 生，我应救，我应脱，我应

jìng wǒ yīng dù yīngzhuóshànchù yīng lìng ān zhù yīng lìng huān xǐ
净，我应度；应著 善 处，应令安住，应令 欢 喜，

yīng lìng zhī jiàn yīng lìng tiáo fú yīng lìng niè pán pú sà rú shì yàn
应令知见，应令调伏，应令涅槃。’菩萨如是厌

lí yī qiè yǒu wéi rú shì mǐnniàn yī qiè zhòngshēng zhī yī qiè zhì zhì
离一切有为，如是愍念一切 众 生，知一切智智

yǒushèng lì yì yù yī rú lái zhì huì jiù dù zhòngshēng zuò shì sī wéi
有 胜 利益，欲依如来智慧救度 众 生，作是思惟：

cǐ zhū zhòngshēngduò zài fán nǎo dà kǔ zhī zhōng yǐ hé fāngbiàn
‘此诸 众 生 堕在烦恼大苦之 中，以何方 便

ér néng bá jì lìng zhù jiū jìng niè pán zhī lè biànzuò shì niàn
而 能 拔济，令住究竟涅槃之乐？’便作是念：

yù dù zhòngshēng lìng zhù niè pán bù lí wú zhàng ài jiě tuō zhì
‘欲度 众 生 令住涅槃，不离无 障 碍解脱智；

wú zhàng ài jiě tuō zhì bù lí yī qiè fǎ rú shí jué yī qiè fǎ rú shí
无 障 碍解脱智，不离一切法如实觉；一切法如实

jué bù lí wú xíng wú shēngxíng huì guāng wú xíng wú shēngxíng huì guāng
觉，不离无行无 生 行慧 光；无行无 生 行慧 光，

bù lí chánshànqiǎo jué dìngguānchá zhì chánshànqiǎo jué dìngguānchá
不离 禅 善 巧决定 观 察智；禅 善 巧决定 观 察

zhì bù lí shànqiǎoduōwén pú sà rú shì guāncháliǎo zhī yǐ
智，不离善 巧多闻。’菩萨如是观 察了知已，

bèi yú zhèng fǎ qín qiú xiū xí rì yè wéiyuànwén fǎ xǐ fǎ yào
倍于 正 法勤求修习，日夜唯愿 闻法、喜法、乐

fǎ yī fǎ suí fǎ jiě fǎ shùn fǎ dào fǎ zhù fǎ xíng
法、依法、随法、解法、顺法、到法、住法、行

fǎ pú sà rú shì qín qiú fó fǎ suǒyǒuzhēn cái jiē wú lìn xī bú
法。菩萨如是勤求佛法，所有珍财皆无吝惜，不

jiànyǒu wù nán dé kě zhòng dàn yú néngshuō fó fǎ zhī rén shēngnánzāo
见有物难得可 重，但于 能 说佛法之人 生 难遭

xiǎng shì gù pú sà yú nèi wài cái wèi qiú fó fǎ xī néng shě shī
想。是故，菩萨于内外财，为求佛法悉能舍施。

wú yǒu gōng jìng ér bù néng xíng wú yǒu jiāo màn ér bù néng shě wú yǒu
无有恭敬而不能行，无有憍慢而不能舍，无有

chéng shì ér bù néng zuò wú yǒu qín kǔ ér bù néng shòu ruò wén yī
承事而不能作，无有勤苦而不能受。若闻一

jù wèi céng wén fǎ shēng dà huān xǐ shèng dé sān qiān dà qiān shì jiè
句未曾闻法，生大欢喜，胜得三千大千世界

mǎn zhōng zhēn bǎo ruò wén yī jì wèi wén zhèng fǎ shēng dà huān xǐ
满中珍宝；若闻一偈未闻正法，生大欢喜，

shèng dé zhuàn lún shèng wáng wèi ruò dé yī jì wèi céng wén fǎ néng
胜得转轮圣王位；若得一偈未曾闻法，能

jìng pú sà xíng shèng dé dì shì fàn wáng wèi zhù wú liàng bǎi qiān jié ruò
净菩萨行，胜得帝释梵王位住无量百千劫。若

yǒu rén yán wǒ yǒu yī jù fó suǒ shuō fǎ néng jìng pú sà xíng rǔ
有人言：‘我有一句佛所说法，能净菩萨行。汝

jīn ruò néng rù dà huǒ kēng[20] shòu jí dà kǔ dāng yǐ xiāng yǔ
今若能入大火坑[20]，受极大苦，当以相与。’

pú sà ěr shí zuò rú shì niàn wǒ yǐ yī jù fó suǒ shuō fǎ jìng pú
菩萨尔时作如是念：‘我以一句佛所说法，净菩

sà xíng gù jiǎ shǐ sān qiān dà qiān shì jiè dà huǒ mǎn zhōng shàng yù
萨行故，假使三千大千世界大火满中，尚欲

cóng yú fàn tiān zhī shàng tóu shēn ér xià qǐn zì shòu qǔ kuàng xiǎo huǒ
从于梵天之上投身而下，亲自受取，况小火

kēng ér bù néng rù rán wǒ jīn zhě wèi qiú fó fǎ yīng shòu yī qiè dì
坑而不能入！然我今者为求佛法，应受一切地

yù zhòng kǔ hé kuàng rén zhōng zhū xiǎo kǔ nǎo pú sà rú shì fā
狱众苦，何况人中诸小苦恼？’菩萨如是发

qín jīng jìn qiú yú fó fǎ rú qí suǒ wén guān chá xiū xíng cǐ pú sà dé
勤精进求于佛法，如其所闻观察修行。此菩萨得

wén fǎ yǐ shè xīn ān zhù yú kòng xián chù zuò shì sī wéi rú shuō
闻法已，摄心安住，于空闲处作是思惟：‘如说

xiū xíng nǎi dé fó fǎ fēi dàn kǒu yán ér kě qīng jìng
修行乃得佛法，非但口言而可清净。”

fó zǐ shì pú sà zhù cǐ fā guāng dì shí jí lí yù è
“佛子！是菩萨住此发光地时，即离欲恶

[20] 丽本：阬；永乐北藏本及龙藏本：坑

bú shàn fǎ yǒu jué yǒuguān lí shēng xǐ lè zhù chūchán miè jué
不善法，有觉有观，离生喜乐，住初禅；灭觉
guān nèi jìng yī xīn wú jué wú guān dìngshēng xǐ lè zhù dì èr
观，内净一心，无觉无观，定生喜乐，住第二
chán lí xǐ zhù shě yǒuniànzhèng zhī shēnshòu lè zhūshèngsuǒ
禅；离喜住舍，有念正知，身受乐，诸圣所
shuōnéngshě yǒuniànshòu lè zhù dì sāncháng duàn lè xiānchú kǔ
说能舍有念受乐，住第三禅；断乐，先除苦
xǐ yōumiè bù kǔ bú lè shěniànqīngjìng zhù dì sì chán chāo
喜忧灭，不苦不乐，舍念清净，住第四禅；超
yī qiè sè xiǎng mièyǒu duìxiǎng bú niànzhǒngzhǒngxiǎng rù wú biān
一切色想，灭有对想，不念种种想，入无边
xū kōng zhù xū kōng wú biānchù chāo yī qiè xū kōng wú biānchù rù
虚空，住虚空无边处；超一切虚空无边处，入
wú biān shí zhù shí wú biānchù chāo yī qiè shí wú biānchù rù wú
无边识，住识无边处；超一切识无边处，入无
shǎosuǒyǒu zhù wú suǒyǒuchù chāo yī qiè wú suǒyǒuchù zhù fēi
少所有，住无所有处；超一切无所有处，住非
yǒuxiǎng fēi wú xiǎngchù dàn suí shùn fǎ gù xíng ér wú suǒyàozhuó
有想非无想处。但随顺法故，行而无所乐著。

fó zǐ cǐ pú sà xīn suí yú cí guǎng dà wú liàng bú èr
“佛子！此菩萨心随于慈，广大无量不二，
wú yuàn wú duì wú zhàng wú nǎo biàn zhì yī qiè chù jìn fǎ jiè
无怨无对，无障无恼，遍至一切处，尽法界、
xū kōng jiè biàn yī qiè shì jiān zhù bēi xǐ shě yì fù rú shì
虚空界，遍一切世间；住悲、喜、舍亦复如是。

fó zǐ cǐ pú sà dé wú liàngshéntōng lì néngdòng dà
“佛子！此菩萨得无量神通力，能动大
dì yǐ yī shēnwéiduōshēn duōshēnwéi yī shēn huò yǐn huòxiǎn
地；以一身为多身，多身为一身，或隐或显；
shí bì shānzhàng suǒwǎng wú ài yóu rú xū kōng yú xū kōngzhōng
石壁山障，所往无碍，犹如虚空；于虚空中
jiā fū ér qù tóng yú fēi niǎo rù dì rú shuǐ lǚ shuǐ rú dì shēn
跏趺而去，同于飞鸟；入地如水，履水如地；身
chūyānyàn rú dà huǒ jù fù yù yú shuǐ yóu rú dà yún rì yuè
出烟焰，如大火聚；复雨于水，犹如大云；日月
zài kōng yǒu dà wēi lì ér néng yǐ shǒumén mō mó chù qí shēn zì
在空，有大威力，而能以手扪摸摩触；其身自

zài nǎi zhì fàn shì cǐ pú sà tiān ěr qīngjìng guò yú rén ěr xī wén
在，乃至梵世。此菩萨天耳清净过于人耳，悉闻

rén tiānruò jìn ruò yuǎnsuǒ yǒu yīn shēng nǎi zhì wén ruì méngyíngděng
人、天若近若远所有音声，乃至蚊蚋、虻蝇等

shēng yì xī néngwén cǐ pú sà yǐ tā xīn zhì rú shí ér zhī tā zhòng
声亦悉能闻。此菩萨以他心智，如实而知他众

shēng xīn suǒ wèiyǒu tān xīn rú shí zhī yǒu tān xīn lí tān xīn rú
生心。所谓有贪心，如实知有贪心；离贪心，如

shí zhī lí tān xīn yǒuchēn xīn lí chēn xīn yǒu chī xīn lí chī
实知离贪心；有瞋心、离瞋心，有痴心、离痴

xīn yǒu fánnǎo xīn wú fánnǎo xīn xiǎo xīn guǎng xīn dà xīn
心，有烦恼心、无烦恼心，小心、广心，大心、

wú liàng xīn lüè xīn fēi lüè xīn sǎn xīn fēi sǎn xīn dìng xīn
无量心，略心、非略心，散心、非散心，定心、

fēi dìng xīn jiě tuō xīn fēi jiě tuō xīn yǒushàng xīn wú shàng xīn
非定心，解脱心、非解脱心，有上心、无上心，

zá rǎn xīn fēi zá rǎn xīn guǎng xīn fēi guǎng xīn jiē rú shí zhī
杂染心、非杂染心，广心、非广心，皆如实知。

pú sà rú shì yǐ tā xīn zhì zhī zhòngshēng xīn cǐ pú sà niàn zhī wú
菩萨如是以他心智知众生心。此菩萨念知无

liàng sù mìngchā bié suǒ wèi niàn zhī yī shēng niàn zhī èr shēng
量宿命差别，所谓：‘念知一生，念知二生、

sānshēng sì shēng nǎi zhì shí shēng èr shí sān shí nǎi zhì bǎi
三生、四生，乃至十生、二十、三十，乃至百

shēng wú liàng bǎi shēng wú liàngqiānshēng wú liàng bǎi qiānshēng
生、无量百生、无量千生、无量百千生，

chéng jié huài jié chénghuài jié wú liàngchénghuài jié wǒ céng
成劫、坏劫、成坏劫、无量成坏劫，我曾

zài mǒuchù rú shì míng rú shì xìng rú shì zhǒng zú rú shì yǐn
在某处，如是名，如是姓，如是种族，如是饮

shí rú shì shòumìng rú shì jiǔ zhù rú shì kǔ lè wǒ yú bǐ sǐ
食，如是寿命，如是久住，如是苦乐。我于彼死，

shēng yú mǒuchù cóngmǒuchù sǐ shēng yú cǐ chù rú shì xíngzhuàng
生于某处，从某处死，生于此处，如是形状，

rú shì xiàngmào rú shì yán yīn rú shì guò qù wú liàngchā bié
如是相貌，如是言音。’如是过去无量差别，

jiē néng yì niàn cǐ pú sà tiānyǎnqīng jìng guò yú rén yǎn jiàn zhū zhòng
皆能忆念。此菩萨天眼清净过于人眼，见诸众

shēngshēng shí sǐ shí hǎo sè è sè shàn qù è qù suí
生 生 时、死时、好色、恶色，善趣、恶趣，随
yè ér qù ruò bǐ zhòngshēngchéng jiù shēn è xíng chéng jiù yǔ è
业而去。若彼 众 生 成 就身恶行，成 就语恶
xíng chéng jiù yì è xíng fěi bàngxiánshèng jù zú xié jiàn jí xié
行，成 就意恶行，诽 谤 贤 圣 ；具足邪见及邪
jiàn yè yīn yuán shēnhuàimìngzhōng bì duò è qù shēng dì yù zhōng
见业因 缘，身 坏 命 终，必堕恶趣，生 地狱 中 。
ruò bǐ zhòngshēngchéng jiù shēnshànxíng chéng jiù yǔ shànxíng chéng
若彼 众 生 成 就身 善行，成 就语善行，成
jiù yì shànxíng bú bàngxiánshèng jù zú zhèngjiàn zhèngjiàn yè yīn
就意善行，不 谤 贤 圣，具足 正 见；正 见业因
yuán shēnhuàimìngzhōng bì shēngshàn qù zhū tiān zhī zhōng pú sà
缘，身 坏 命 终，必 生 善趣诸天之 中 。菩萨
tiānyǎn jiē rú shí zhī cǐ pú sà yú zhū chán sān mèi sān mó bō dǐ
天眼皆如实知。此菩萨于诸 禅 三昧、三摩钵底
néng rù néngchū rán bù suí qí lì shòushēng dàn suí néngmǎn pú tí
能入能出，然不随其力受 生，但随能 满菩提
fèn chù yǐ yì yuàn lì ér shēng qí zhōng
分处，以意 愿 力而 生 其 中 。

fó zǐ shì pú sà zhù cǐ fā guāng dì yǐ yuàn lì gù
“佛子！是菩萨住此发 光 地，以 愿 力故，
dé jiànduō fó suǒ wèi jiànduō bǎi fó jiànduōqiān fó jiànduō bǎi qiān
得见多佛。所谓见多百佛，见多千佛，见多百千
fó nǎi zhì jiànduō bǎi qiān yì nà yóu tā fó xī yǐ guǎng dà xīn
佛，乃至见多百千亿那由他佛。悉以 广 大心、
shēn xīn gōng jìng zūn zhòng chéng shì gòngyǎng yī fú yǐn shí
深心，恭 敬尊 重，承 事供 养，衣服、饮食、
wò jù tāngyào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī
卧具、汤药，一切资 生 悉以奉施，亦以 供 养一
qiè zhòngsēng yǐ cǐ shàngēn huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
切 众 僧，以此善 根回 向 阿耨多罗三 藐 三菩提。
yú qí fó suǒ gōng jìng tīng fǎ wén yǐ shòu chí suí lì xiū xíng
于其佛所，恭 敬听法，闻已受 持，随力修行。
cǐ pú sà guān yī qiè fǎ bù shēng bú miè yīn yuán ér yǒu jiàn fù
此菩萨 观 一切法，不 生 不灭，因 缘 而有；见缚
xiānmiè yī qiè yù fù sè fù yǒu fù wú míng fù jiē zhuǎnwēi
先灭，一切欲缚、色缚、有缚、无 明缚皆 转 微

bó yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù jī jí gù xié tān xié
薄；于无量百千亿那由他劫不积集故，邪贪、邪
chēn jí yǐ xié chī xī dé chúduàn suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn gèng míng jìng
瞋及以邪痴，悉得除断，所有善根转更明净。
fó zǐ pì rú zhēn jīn shàn qiǎo liàn zhì chèng liǎng bù jiǎn zhuǎn
佛子！譬如真金善巧炼治，秤[21]两不减，转
gèng míng jìng pú sà yì fù rú shì zhù cǐ fā guāng dì bù jī jí
更明净。菩萨亦复如是，住此发光地，不积集
gù xié tān xié chēn jí yǐ xié chī jiē dé chúduàn suǒ yǒu shàn
故，邪贪、邪瞋及以邪痴，皆得除断，所有善
gēn zhuǎn gèng míng jìng cǐ pú sà rěn rǔ xīn róu hé xīn xié shùn xīn
根转更明净。此菩萨忍辱心、柔和心、谐顺心、
yuè měi xīn bù chēn xīn bú dòng xīn bù zhuó xīn wú gāo xià xīn
悦美心、不瞋心、不动心、不浊心、无高下心、
bú wàng bào xīn bào ēn xīn bù chǎn xīn bù kuáng xīn wú xiǎn
不望报心、报恩心、不谄心、不诳心、无险
bǐ xīn jiē zhuǎn qīng jìng cǐ pú sà yú sì shè zhōng lì xíng piān duō
[22]彼心皆转清净。此菩萨于四摄中，利行偏多；
shí bō luó mì zhōng rěn bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí
十波罗蜜中，忍波罗蜜偏多；余非不修，但随
lì suí fèn
力随分。

fó zǐ shì míng pú sà dì sān fā guāng dì pú sà zhù cǐ
“佛子！是名菩萨第三发光地。菩萨住此
dì duō zuò sān shí sān tiān wáng néng yǐ fāng biàn lìng zhū zhòng shēng
地，多作三十三天王，能以方便，令诸众生
shě lí tān yù bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè
舍离贪欲。布施、爱语、利行、同事，如是一切
zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng
诸所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，
nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn
乃至不离念具足一切种、一切智智。复作是念：
wǒ dāng yú yī qiè zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng wéi shū shèng
‘我当于一切众生中为首、为胜、为殊胜、
wéi miào wéi wēi miào wéi shàng wéi wú shàng nǎi zhì wéi yī qiè
为妙、为微妙、为上、为无上，乃至为一切

[21] 丽本：稱；永乐北藏本及龙藏本：秤
[22] 丽本：譣；永乐北藏本及龙藏本：險

zhì zhì yī zhǐ zhě ruò qín xíng jīng jìn yú yī niànqǐng dé bǎi qiān
智智依止者。’若勤行精进，于一念顷，得百千
sān mèi dé jiàn bǎi qiān fó zhī bǎi qiān fó shén lì néngdòng bǎi qiān
三昧，得见百千佛，知百千佛神力，能动百千
fó shì jiè nǎi zhì shì xiàn bǎi qiānshēn yī yī shēn bǎi qiān pú sà yǐ
佛世界，乃至示现百千身，一一身百千菩萨以
wéijuànshǔ ruò yǐ pú sà shūshèngyuàn lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ
为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在示现，过于此
shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shǔ
数，百劫、千劫乃至百千亿那由他劫不能数
zhī
知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂
yuē
曰：

qīng jìng ān zhù míng shèng xīn yàn lí wú tān wú hài xīn
清净安住明盛心　厌离无贪无害心
jiān gù yǒngměngguǎng dà xīn zhì zhě yǐ cǐ rù sān dì
坚固勇猛广大心　智者以此入三地
pú sà zhù cǐ fā guāng dì guān zhū xíng fǎ kǔ wú cháng
菩萨住此发光地　观诸行法苦无常
bú jìng bài huài sù guī miè wú jiān wú zhù wú lái wǎng
不净败坏速归灭　无坚无住无来往
guān zhū yǒu wéi rú zhòng bìng yōu bēi kǔ nǎo huò suǒ chán
观诸有为如重病　忧悲苦恼惑所缠
sān dú měng huǒ héng chì rán wú shǐ shí lái bù xiū xī
三毒猛火恒炽然　无始时来不休息
yàn lí sān yǒu bù tān zhuó zhuān qiú fó zhì wú yì niàn
厌离三有不贪著　专求佛智无异念
nán cè nán sī wú děng lún wú liàng wú biān wú bī nǎo
难测难思无等伦　无量无边无逼恼
jiàn fó zhì yǐ mǐn zhòngshēng gū dú wú yī wú jiù hù
见佛智已愍众生　孤独无依无救护
sān dú chì rán cháng kùn fá zhù zhū yǒu yù héng shòu kǔ
三毒炽然常困乏　住诸有狱恒受苦
fán nǎo chán fù máng wú mù zhì yào xià liè sàng fǎ bǎo
烦恼缠覆盲无目　志乐下劣丧法宝

suí shùn shēng sǐ bù niè pán
随顺生死怖涅槃

wǒ yīng jiù bǐ qín jīng jìn
我应救彼勤精进

jiāng qiú zhì huì yì zhòng shēng
将求智慧益众生

sī hé fāng biàn lìng jiě tuō
思何方便令解脱

bù lí rú lái wú ài zhì
不离如来无碍智

bǐ fù wú shēng huì suǒ qǐ
彼复无生慧所起

xīn niàn cǐ huì cóng wén dé
心念此慧从闻得

rú shì sī wéi zì qín lì
如是思惟自勤励

rì yè tīng xí wú jiàn rán
日夜听习无间然

wéi yǐ zhèng fǎ wéi zūn zhòng
唯以正法为尊重

guó chéng cái bèi zhū zhēn bǎo
国城财贝诸珍宝

qī zǐ juàn shǔ jí wáng wèi
妻子眷属及王位

pú sà wèi fǎ qǐ jìng xīn
菩萨为法起敬心

rú shì yī qiè jiē néng shě
如是一切皆能舍

tóu mù ěr bí shé yá chǐ
头目耳鼻舌牙齿

shǒu zú gǔ suǐ xīn xuè ròu
手足骨髓心血肉

cǐ děng jiē shě wèi wéi nán
此等皆舍未为难

dàn yǐ wén fǎ wéi zuì nán
但以闻法为最难

shè yǒu rén lái yù pú sà
设有人来语菩萨

shú néng tóu shēn dà huǒ jù
孰能投身大火聚

wǒ dāng yǔ rǔ fó fǎ bǎo
我当与汝佛法宝

wén yǐ tóu zhī wú qiè jù
闻已投之无怯惧

jiǎ shǐ huǒ mǎn sān qiān jiè
假使火满三千界

shēn cóng fàn shì ér tóu rù
身从梵世而投入

wèi qiú fǎ gù bù wéi nán
为求法故不为难

kuàng fù rén jiān zhū xiǎo kǔ
况复人间诸小苦

cóng chū fā yì zhì dé fó
从初发意至得佛

qí jiān suǒ yǒu ē bí kǔ
其间所有阿鼻苦

wèi wén fǎ gù jiē néng shòu
为闻法故皆能受

hé kuàng rén zhōng zhū kǔ shì
何况人中诸苦事

wén yǐ rú lǐ zhèng sī wéi
闻已如理正思惟

huò dé sì chán wú sè dìng
获得四禅无色定

sì děng wǔ tōng cì dì qǐ
四等五通次第起

bù suí qí lì ér shòu shēng
不随其力而受生

pú sà zhù cǐ jiàn duō fó
菩萨住此见多佛

gòng yǎng tīng wén xīn jué dìng
供养听闻心决定

duàn zhū xié huò zhuǎn qīng jìng
断诸邪惑转清净

rú liàn zhēn jīn tǐ wú jiǎn
如炼真金体无减

zhù cǐ duō zuò dāo lì wáng　huà dǎo wú liàng zhū tiān zhòng
住此多作忉利王　化导无量诸天众

lìng shě tān xīn zhù shàn dào　yī xiàngzhuān qiú fó gōng dé
令舍贪心住善道　一向专求佛功德

fó zǐ zhù cǐ qín jīng jìn　bǎi qiān sān mèi jiē jù zú
佛子住此勤精进　百千三昧皆具足

jiàn bǎi qiān fó xiàng yán shēn　ruò yǐ yuàn lì fù guò shì
见百千佛相严身　若以愿力复过是

yī qiè zhòng shēng pǔ lì yì　bǐ zhū pú sà zuì shàng xíng
一切众生普利益　彼诸菩萨最上行

rú shì suǒ yǒu dì sān dì　wǒ yī qí yì yǐ jiě shì
如是所有第三地　我依其义已解释

大方广佛华严经卷第三十五

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yànchóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

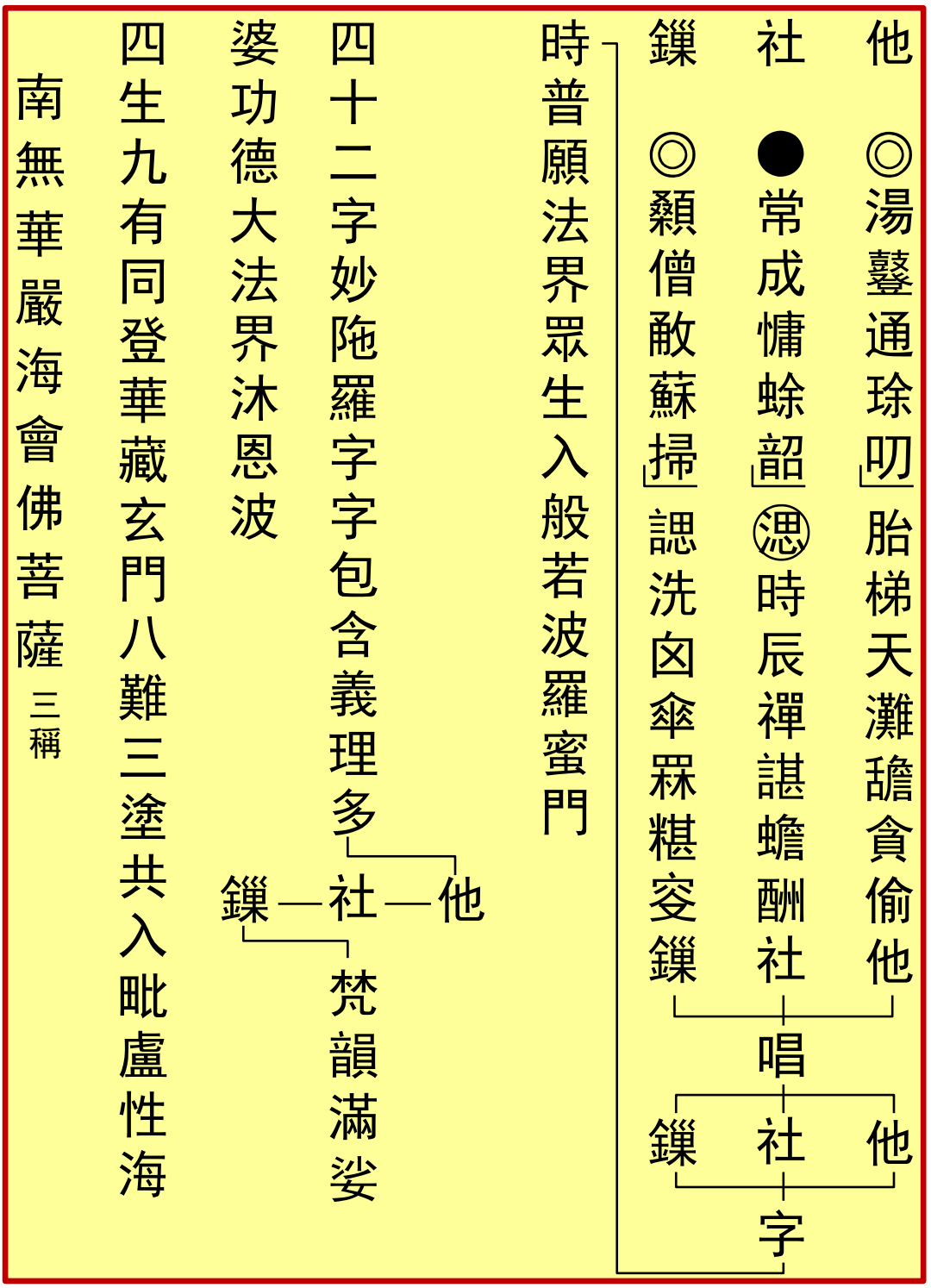

tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao

19. 他 湯 鼕 通 珍 叨 胎 梯 天 灘 醓 貪 偷 他

chàng tao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó mì

唱 他 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜

mén

门.

chao chang cheng chong chu chao chai chi chin chan chin
20. 社 常 成 慵 蜍 韶 漶 時 辰 禪 諶
chanchouchao chàngchao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù
蟾 酬 社 唱 社 字时. 普 愿 法 界 众 生 . 入
bō rě bō luó mì mén
般若波罗蜜门.

sao sangseng song su sao sai si sin san sin san sou sao
21. 鏁 顙 僧 敢 蘇 掃 諰 洗 囟 傘 罧 糂 窔 鏁
chàngsao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 鏁字时. 普 愿 法 界 众 生 . 入般若波罗蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō tao chao
四十二字 妙 陀罗. 字字包含义理多. 他. 社 .
sao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
鏁. 梵韵满娑婆. 功 德 大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九有. 同 登 华 藏 玄 门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí liù

大方广佛华严经卷第三十六

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[23]

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī sān

十地品第二十六之三

fó zǐ wén cǐ guǎng dà xíng
佛子闻此广大行

kě yàoshēnmiàoshūshèng fǎ
可乐深妙殊胜法[24]

xīn jiē yǒng yuè dà huān xǐ
心皆勇[25]悦大欢喜

pǔ sàn zhòng huā gòng yǎng fó
普散众华供养佛

yǎn shuō rú shì miào fǎ shí
演说如是妙法时

dà dì hǎi shuǐ jiē zhèn dòng
大地海水皆震动

yī qiè tiān nǚ xián huān xǐ
一切天女咸欢喜

xī tǔ miào yīn tóng zàn tàn
悉吐妙音同赞叹

zì zài tiān wáng dà xīn qìng
自在天王大欣庆

yù mó ní bǎo gòng yǎng fó
雨摩尼宝供养佛

zàn yán fó wèi wǒ chū xīng
赞言佛为我出兴

yǎn shuō dì yī gōng dé xíng
演说第一功德行

rú shì zhì zhě zhū dì yì
如是智者诸地义

yú bǎi qiān jié shèn nán dé
于百千劫甚难得

wǒ jīn hū rán ér dé wén
我今忽然而得闻

pú sà shèng xíng miào fǎ yīn
菩萨胜行妙法音

yuàngèngyǎnshuōcōng huì zhě
愿更演说聪慧者

hòu dì jué dìng wú yú dào
后地决定无余道

lì yì yī qiè zhū tiān rén
利益一切诸天人

cǐ zhū fó zǐ jiē yào wén
此诸佛子皆乐闻

yǒng měng dà xīn jiě tuō yuè
勇猛大心解脱月

qǐng jīn gāng zàng yán fó zǐ
请金刚藏言佛子

cóng cǐ zhuǎn rù dì sì dì
从此转入第四地

suǒ yǒu xíng xiàng yuàn xuān shuō
所有行相愿宣说

---

[23] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

[24] 丽本：地；永乐北藏本及龙藏本：法

[25] 丽本：踊；永乐北藏本及龙藏本：勇

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà dì sān dì shànqīngjìng yǐ yù rù dì sì yàn huì dì
菩萨摩诃萨第三地善清净已，欲入第四焰慧地，

dāng xiū xíng shí fǎ míngmén hé děngwéi shí suǒ wèiguāncházhòng
当修行十法明门。何等为十？所谓观察众

shēng jiè guānchá fǎ jiè guānchá shì jiè guānchá xū kōng jiè
生界、观察法界、观察世界、观察虚空界、

guānchá shí jiè guānchá yù jiè guānchá sè jiè guānchá wú sè jiè
观察识界、观察欲界、观察色界、观察无色界、

guāncháguǎng xīn xìn jiě jiè guānchá dà xīn xìn jiě jiè pú sà yǐ cǐ
观察广心信解界、观察大心信解界。菩萨以此

shí fǎ míngmén dé rù dì sì yàn huì dì
十法明门，得入第四焰慧地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ yàn huì dì zé néng yǐ shí zhǒng zhì
“佛子！菩萨住此焰慧地，则能以十种智

chéngshú fǎ gù dé bǐ nèi fǎ shēng rú lái jiā hé děngwéi shí
成熟法故，得彼内法，生如来家。何等为十？

suǒ wèishēn xīn bú tuì gù yú sānbǎozhōngshēngjìng xìn bì jìng bú huài
所谓深心不退故；于三宝中生净信，毕竟不坏

gù guān zhū xíngshēngmiè gù guān zhū fǎ zì xìng wú shēng gù guān
故；观诸行生灭故；观诸法自性无生故；观

shì jiān chénghuài gù guān yīn yè yǒushēng gù guānshēng sǐ niè pán
世间成坏故；观因业有生故；观生死涅槃

gù guānzhòngshēngguó tǔ yè gù guānqián jì hòu jì gù guān wú
故；观众生国土业故；观前际后际故；观无

suǒyǒu jìn gù shì wéi shí fó zǐ pú sà zhù cǐ dì sì dì guān
所有尽故。是为十。佛子！菩萨住此第四地，观

nèi shēnxún shēnguān qín yǒngniàn zhī chú shì jiān tān yōu guānwàishēn
内身循身观，勤勇念知，除世间贪忧；观外身

xún shēnguān qín yǒngniàn zhī chú shì jiān tān yōu guān nèi wàishēnxún
循身观，勤勇念知，除世间贪忧；观内外身循

shēnguān qín yǒngniàn zhī chú shì jiān tān yōu rú shì guān nèi shòu
身观，勤勇念知，除世间贪忧；如是，观内受、

wàishòu nèi wàishòuxún shòuguān guān nèi xīn wài xīn nèi wài xīn
外受、内外受循受观，观内心、外心、内外心

xún xīn guān guān nèi fǎ wài fǎ nèi wài fǎ xún fǎ guān qín yǒng
循心观，观内法、外法、内外法循法观，勤勇

niàn zhī chú shì jiān tān yōu fù cì cǐ pú sà wèi shēng zhū è bú
念知，除世间贪忧。复次，此菩萨未生诸恶不
shàn fǎ wèi bù shēng gù yù shēng qín jīng jìn fā xīn zhèng duàn yǐ
善法为不生故，欲生勤精进发心正断；已
shēng zhū è bú shàn fǎ wèi duàn gù yù shēng qín jīng jìn fā xīn zhèng
生诸恶不善法为断故，欲生勤精进发心正
duàn wèi shēng zhū shàn fǎ wèi shēng gù yù shēng qín jīng jìn fā xīn
断；未生诸善法为生故，欲生勤精进发心
zhèng xíng yǐ shēng zhū shàn fǎ wèi zhù bù shī gù xiū lìng zēng guǎng gù
正行；已生诸善法为住不失故，修令增广故，
yù shēng qín jīng jìn fā xīn zhèng xíng fù cì cǐ pú sà xiū xíng yù dìng
欲生勤精进发心正行。复次，此菩萨修行欲定
duàn xíng chéng jiù shén zú yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè
断行，成就神足，依止厌，依止离，依止灭，
huí xiàng yú shě xiū xíng jīng jìn dìng xīn dìng guān dìng duàn xíng chéng
回向于舍；修行精进定、心定、观定断行，成
jiù shén zú yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě
就神足，依止厌，依止离，依止灭，回向于舍。
fù cì cǐ pú sà xiū xíng xìn gēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ
复次，此菩萨修行信根，依止厌，依止离，依止
miè huí xiàng yú shě xiū xíng jīng jìn gēn niàn gēn dìng gēn huì
灭，回向于舍；修行精进根、念根、定根、慧
gēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě fù cì
根，依止厌，依止离，依止灭，回向于舍。复次，
cǐ pú sà xiū xíng xìn lì yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí
此菩萨修行信力，依止厌，依止离，依止灭，回
xiàng yú shě xiū xíng jīng jìn lì niàn lì dìng lì huì lì yī
向于舍；修行精进力、念力、定力、慧力，依
zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě fù cì cǐ pú
止厌，依止离，依止灭，回向于舍。复次，此菩
sà xiū xíng niàn jué fēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng
萨修行念觉分，依止厌，依止离，依止灭，回向
yú shě xiū xíng zé fǎ jué fēn jīng jìn jué fēn xǐ jué fēn yǐ jué
于舍；修行择法觉分、精进觉分、喜觉分、猗觉
fēn dìng jué fēn shě jué fēn yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè
分、定觉分、舍觉分，依止厌，依止离，依止灭，
huí xiàng yú shě fù cì cǐ pú sà xiū xíng zhèng jiàn yī zhǐ yàn
回向于舍。复次，此菩萨修行正见，依止厌，

yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě xiū xíngzhèng sī wéi zhèng
依止离，依止灭，回向于舍；修行正思惟、正

yǔ zhèng yè zhèngmìng zhèngjīng jìn zhèngniàn zhèngdìng
语、正业、正命、正精进、正念、正定，

yī zhǐ yàn yī zhǐ lí yī zhǐ miè huí xiàng yú shě pú sà xiū xíng
依止厌，依止离，依止灭，回向于舍。菩萨修行

rú shì gōng dé wèi bù shě yī qiè zhòngshēng gù běnyuànsuǒ chí gù
如是功德，为不舍一切众生故，本愿所持故，

dà bēi wéishǒu gù dà cí chéng jiù gù sī niàn yī qiè zhì zhì gù
大悲为首故，大慈成就故，思念一切智智故，

chéng jiù zhuāngyán fó tǔ gù chéng jiù rú lái lì wú suǒwèi bú
成就庄严佛土故，成就如来力、无所畏、不

gòng fó fǎ xiànghǎo yīn shēng xī jù zú gù qiú yú shàngshàngshū
共佛法、相好音声悉具足故，求于上上殊

shèngdào gù suí shùnsuǒwénshènshēn fó jiě tuō gù sī wéi dà zhì
胜道故，随顺所闻甚深佛解脱故，思惟大智

shànqiǎofāngbiàn gù
善巧方便故。

fó zǐ pú sà zhù cǐ yàn huì dì suǒyǒushēnjiànwéishǒu
“佛子！菩萨住此焰慧地，所有身见为首，

wǒ rén zhòngshēng shòumìng yùn jiè chùsuǒ qǐ zhí zhuó
我、人、众生、寿命、蕴、界、处所起执著，

chū mò sī wéi guānchá zhì gù wǒ suǒ gù cái wù gù zhuóchù
出没思惟；观察治故，我所故，财物故，著处

gù yú rú shì děng yī qiè jiē lí cǐ pú sà ruò jiàn yè shì rú lái suǒ
故，于如是等一切皆离。此菩萨若见业是如来所

hē fán nǎosuǒ rǎn jiē xī shě lí ruò jiàn yè shì shùn pú sà dào
诃、烦恼所染，皆悉舍离；若见业是顺菩萨道、

rú lái suǒzàn jiē xī xiū xíng
如来所赞，皆悉修行。

fó zǐ cǐ pú sà suí suǒ qǐ fāngbiàn huì xiū xí[26] yú dào
“佛子！此菩萨随所起方便慧，修习[26]于道

jí zhùdào fēn rú shì ér dé rùn zé xīn róuruǎn xīn tiáoshùn xīn
及助道分，如是而得润泽心、柔软心、调顺心、

lì yì ān lè xīn wú zá rǎn xīn qiú shàngshàngshèng fǎ xīn qiú
利益安乐心、无杂染心、求上上胜法心、求

[26] 丽本：集；永乐北藏本及龙藏本：習

shū shèng zhì huì xīn jiù yī qiè shì jiān xīn gōng jìng zūn dé wú wéi jiào
殊胜智慧心、救一切世间心、恭敬尊德无违教

mìng xīn suí suǒ wén fǎ jiē shàn xiū xíng xīn cǐ pú sà zhī ēn zhī
命心、随所闻法皆善修行心。此菩萨知恩、知

bào ēn xīn jí hé shàn tóng zhù ān lè zhì zhí róu ruǎn wú chóu
报恩，心极和善，同住安乐，质直柔软，无稠

lín xíng wú yǒu wǒ màn shàn shòu jiào huì dé shuō zhě yì cǐ pú
林行，无有我慢，善受教诲，得说者意。此菩

sà rú shì rěn chéng jiù rú shì tiáo róu chéng jiù rú shì jì miè chéng
萨如是忍成就，如是调柔成就，如是寂灭成

jiù rú shì rěn tiáo róu jì miè chéng jiù jìng zhì hòu dì yè
就，如是忍、调柔、寂灭成就；净治后地业，

zuò yì xiū xíng shí dé bù xiū xī jīng jìn bù zá rǎn jīng jìn bú tuì
作意修行时，得不休息精进、不杂染精进、不退

zhuǎn jīng jìn guǎng dà jīng jìn wú biān jīng jìn chì rán jīng jìn wú
转精进、广大精进、无边精进、炽然精进、无

děng děng jīng jìn wú néng huài jīng jìn chéng shú yī qiè zhòng shēng jīng
等等精进、无能坏精进、成熟一切众生精

jìn shàn fēn bié dào fēi dào jīng jìn shì pú sà xīn jiè qīng jìng shēn
进、善分别道非道精进。是菩萨心界清净，深

xīn bù shī wù jiě míng lì shàng gēn zēng zhǎng lí shì gòu zhuó duàn
心不失，悟解明利，善根增长，离世垢浊，断

zhū yí huò míng duàn jù zú xǐ lè chōng mǎn fó qīn hù niàn
诸疑惑，明断具足，喜乐充满，佛亲护念，

wú liàng zhì yào jiē xī chéng jiù
无量志乐皆悉成就。

fó zǐ pú sà zhù cǐ yàn huì dì yǐ yuàn lì gù dé jiàn
“佛子！菩萨住此焰慧地，以愿力故，得见

duō fó suǒ wèi jiàn duō bǎi fó jiàn duō qiān fó jiàn duō bǎi qiān fó
多佛。所谓见多百佛，见多千佛，见多百千佛，

nǎi zhì jiàn duō bǎi qiān yì nà yóu tā fó jiē gōng jìng zūn zhòng chéng
乃至见多百千亿那由他佛。皆恭敬尊重，承

shì gòng yǎng yī fú wò jù yǐn shí tāng yào yī qiè zī shēng
事供养，衣服、卧具、饮食、汤药，一切资生

xī yǐ fèng shī yì yǐ gòng yǎng yī qiè zhòng sēng yǐ cǐ shàn gēn jiē
悉以奉施，亦以供养一切众僧，以此善根皆

xī huí xiàng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí yú bǐ fó suǒ gōng jìng
悉回向阿耨多罗三藐三菩提。于彼佛所，恭敬

tīng fǎ wén yǐ shòu chí jù zú xiū xíng fù yú bǐ zhū fó fǎ zhōng
听法，闻已受持，具足修行。复于彼诸佛法中

chū jiā xiū dào yòugèng xiū zhì shēn xīn xìn jiě jīng wú liàng bǎi qiān yì
出家修道，又更修治深心信解，经无量百千亿

nà yóu tā jié lìng zhū shàngēnzhuǎn fù míngjìng fó zǐ pì rú jīn
那由他劫，令诸善根转复明净。佛子！譬如金

shī liàn zhì zhēn jīn zuòzhuāngyán jù yú suǒyǒu jīn jiē bù néng jí pú
师炼治真金作庄严具，余所有金皆不能及；菩

sà mó hē sà yì fù rú shì zhù yú cǐ dì suǒyǒushàngēn xià dì shàn
萨摩诃萨亦复如是，住于此地所有善根，下地善

gēnsuǒ bù néng jí rú mó ní bǎoqīng jìng guāng lún néngfàngguāngmíng
根所不能及。如摩尼宝清净光轮能放光明，

fēi zhū yú bǎo zhī suǒnéng jí fēng yǔ děngyuán xī bù nénghuài pú
非诸余宝之所能及，风雨等缘悉不能坏；菩

sà mó hē sà yì fù rú shì zhù yú cǐ dì xià dì pú sà suǒ bù néng
萨摩诃萨亦复如是，住于此地，下地菩萨所不能

jí zhòng mó fán nǎo xī bù nénghuài cǐ pú sà yú sì shè zhōng
及，众魔烦恼悉不能坏。此菩萨于四摄中，

tóng shì piānduō shí bō luó mì zhōng jīng jìn piānduō yú fēi bù xiū
同事偏多；十波罗蜜中，精进偏多；余非不修，

dàn suí lì suí fèn
但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì sì yàn huì dì
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第四焰慧地。

pú sà zhù cǐ dì duōzuò xū yè mó tiānwáng yǐ shànfāngbiànnéngchú
菩萨住此地，多作须夜摩天王，以善方便能除

zhòngshēngshēnjiànděnghuò lìng zhùzhèngjiàn bù shī ài yǔ lì
众生身见等惑，令住正见。布施、爱语、利

xíng tóng shì rú shì yī qiè zhū suǒzuò yè jiē bù lí niàn fó bù
行、同事，如是一切诸所作业，皆不离念佛，不

lí niàn fǎ bù lí niànsēng nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng
离念法，不离念僧，乃至不离念具足一切种、

yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòngshēngzhōng
一切智智。复作是念：‘我当于一切众生中

wéishǒu wéishèng wéi shū shèng wéimiào wéi wēimiào wéishàng
为首、为胜、为殊胜、为妙、为微妙、为上、

wéi wú shàng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě shì pú sà ruò fā
为无上，乃至为一切智智依止者。’是菩萨若发

qín jīng jìn yú yī niànqǐng dé rù yì shù sānmèi dé jiàn yì shù fó
勤精进，于一念顷，得入亿数三昧，得见亿数佛，

dé zhī yì shù fó shén lì néngdòng yì shù shì jiè nǎi zhì néng shì xiàn
得知亿数佛神力，能动亿数世界，乃至能示现

yì shùshēn yī yī shēn yì shù pú sà yǐ wéijuànshǔ ruò yǐ pú sà shū
亿数身，一一身亿数菩萨以为眷属；若以菩萨殊

shèngyuàn lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì
胜愿力自在示现，过于此数，百劫、千劫乃至

bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shǔ zhī
百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yán
言：

pú sà yǐ jìng dì sān dì cì guānzhòngshēng shì fǎ jiè
菩萨已净第三地　次观众生世法界

kōng jiè shí jiè jí sān jiè xīn jiě xī liǎo néng qù rù
空界识界及三界　心解悉了能趣入

shǐ dēng yàn dì zēng shì lì shēng rú lái jiā yǒng bú tuì
始登焰地增势力　生如来家永不退

yú fó fǎ sēng xìn bú huài guān fǎ wú cháng wú yǒu qǐ
于佛法僧信不坏　观法无常无有起

guān shì chéng huài yè yǒu shēng shēng sǐ niè pán chà děng yè
观世成坏业有生　生死涅槃刹等业

guān qián hòu jì yì guān jìn rú shì xiū xíng shēng fó jiā
观前后际亦观尽　如是修行生佛家

dé shì fǎ yǐ zēng cí mǐn zhuǎn gèng qín xiū sì niàn chù
得是法已增慈愍　转更勤修四念处

shēn shòu xīn fǎ nèi wài guān shì jiān tān ài jiē chú qiǎn
身受心法内外观　世间贪爱皆除遣

pú sà xiū zhì sì qín xíng è fǎ chú miè shàn zēng zhǎng
菩萨修治四勤行　恶法除灭善增长

shén zú gēn lì xī shàn xiū qī jué bā dào yì rú shì
神足根力悉善修　七觉八道亦如是

wèi dù zhòng shēng xiū bǐ xíng běn yuàn suǒ hù cí bēi shǒu
为度众生修彼行　本愿所护慈悲首

qiú yī qiè zhì jí fó tǔ yì niàn rú lái shí zhǒng lì
求一切智及佛土　亦念如来十种力

sì wú suǒ wèi bú gòng fǎ
四无所畏不共法

shū tè xiànghǎoshēnměi yīn
殊特相好深美音；

yì qiú miào dào jiě tuō chù
亦求妙道解脱处

jí dà fāng biàn xiū xíng bǐ
及大方便修行彼

shēn jiàn wéi shǒu liù shí èr
身见为首六十二

wǒ jí wǒ suǒ wú liàng zhǒng
我及我所无量种

yùn jiè chù děng zhū qǔ zhuó
蕴界处等诸取著

cǐ sì dì zhōng yī qiè lí
此四地中一切离

rú lái suǒ hē fán nǎo xíng
如来所诃烦恼行

yǐ wú yì lì jiē chú duàn
以无义利皆除断

zhì zhě xiū xíng qīng jìng yè
智者修行清净业

wèi dù zhòng shēng wú bú zuò
为度众生无不作

pú sà qín xiū bú xiè dài
菩萨勤修不懈怠

jí dé shí xīn jiē jù zú
即得十心皆具足

zhuān qiú fó dào wú yàn juàn
专求佛道无厌倦

zhì qī shòu zhí dù zhòng shēng
志期受职度众生

gōng jìng zūn dé xiū xíng fǎ
恭敬尊德修行法

zhī ēn yì huì wú yùn bào
知恩易诲无愠暴

shě màn lí chǎn xīn tiáo róu
舍慢离谄心调柔

zhuǎngèng jīng qín bú tuì zhuǎn
转更精勤不退转

pú sà zhù cǐ yàn huì dì
菩萨住此焰慧地

qí xīn qīng jìng yǒng bù shī
其心清净永不失

wù jiě jué dìng shàn zēng zhǎng
悟解决定善增长

yí wǎng gòu zhuó xī jiē lí
疑网垢浊悉皆离

cǐ dì pú sà rén zhōng shèng
此地菩萨人中胜

gòng nà yóu tā wú liàng fó
供那由他无量佛

tīng wén zhèng fǎ yì chū jiā
听闻正法亦出家

bù kě jǔ huài rú zhēn jīn
不可沮坏如真金

pú sà zhù cǐ jù gōng dé
菩萨住此具功德

yǐ zhì fāng biàn xiū xíng dào
以智方便修行道

bù wéi zhòng mó xīn tuì zhuǎn
不为众魔心退转

pì rú miào bǎo wú néng huài
譬如妙宝无能坏

zhù cǐ duō zuò yàn tiān wáng
住此多作焰天王

yú fǎ zì zài zhòng suǒ zūn
于法自在众所尊

pǔ huà qún shēng chú è jiàn
普化群生除恶见

zhuān qiú fó zhì xiū shàn yè
专求佛智修善业

pú sà qín jiā jīng jìn lì
菩萨勤加精进力

huò sān mèi děng jiē yì shù
获三昧等皆亿数

ruò yǐ yuàn zhì lì suǒ wéi
若以愿智力所为
guò yú cǐ shù wú néng zhī
过于此数无能知

rú shì pú sà dì sì dì
如是菩萨第四地
suǒ xíng qīng jìng wēi miào dào
所行清净微妙道

gōng dé yì zhì gòng xiāng yìng
功德义智共相应
wǒ wèi fó zǐ yǐ xuān shuō
我为佛子已宣说

pú sà[27] wén cǐ shèng dì xíng
菩萨[27]闻此胜地行
yú fǎ jiě wù xīn huān xǐ
于法解悟心欢喜

kōng zhōng yù huā zàn tàn yán
空中雨华赞叹言
shàn zāi dà shì jīn gāng zàng
善哉大士金刚藏

zì zài tiān wáng yǔ tiān zhòng
自在天王与天众
wén fǎ yǒng yuè zhù xū kōng
闻法踊跃住虚空

pǔ fàngzhǒngzhǒngmiàoguāngyún
普放种种妙光云
gòngyǎng rú lái xǐ chōngbiàn
供养如来喜充遍

tiān zhū cǎi[28] nǚ zòu tiān yuè
天诸婇[28]女奏天乐
yì yǐ yán cí gē zàn fó
亦以言辞歌赞佛

xī yǐ pú sà wēi shén gù
悉以菩萨威神故
yú bǐ shēngzhōng fā shì yán
于彼声中发是言

fó yuàn jiǔ yuǎn jīn nǎi mǎn
佛愿久远今乃满
fó dào jiǔ yuǎn jīn nǎi dé
佛道久远今乃得

shì jiā wén fó zhì tiān gōng
释迦文佛至天宫
lì tiān rén zhě jiǔ nǎi jiàn
利天人者久乃见

dà hǎi jiǔ yuǎn jīn shǐ dòng
大海久远今始动
fó guāng jiǔ yuǎn jīn nǎi fàng
佛光久远今乃放

zhòng shēng jiǔ yuǎn shǐ ān lè
众生久远始安乐
dà bēi yīn shēng jiǔ nǎi wén
大悲音声久乃闻

gōng dé bǐ àn jiē yǐ dào
功德彼岸皆已到
jiāo màn hēi àn jiē yǐ miè
憍慢黑暗皆已灭

zuì jí qīng jìng rú xū kōng
最极清净如虚空
bù rǎn shì fǎ yóu lián huā
不染世法犹莲华

dà móu ní zūn xiàn yú shì
大牟尼尊现于世
pì rú xū mí chū jù hǎi
譬如须弥出巨海

gòng yǎng néng jìn yī qiè kǔ
供养能尽一切苦
gòng yǎng bì dé zhū fó zhì
供养必得诸佛智

cǐ yīng gòng chù gòng wú děng
此应供处供无等
shì gù huān xīn gòng yǎng fó
是故欢心供养佛

---

[27] 丽本：第五地：菩薩；永乐北藏本及龙藏本：菩薩

[28] 丽本：采；永乐北藏本及龙藏本：婇

rú shì wú liàng zhū tiān nǚ fā cǐ yán cí chēng zàn yǐ
如是无量诸天女 发此言辞称赞已

yī qiè gōng jìng xǐ chōng mǎn zhān yǎng rú lái mò rán zhù
一切恭敬喜充满 瞻仰如来默然住

shì shí dà shì jiě tuō yuè fù qǐng wú wèi jīn gāng zàng
是时大士解脱月 复请无畏金刚藏

dì wǔ dì zhōng zhū xíng xiàng wéi yuàn fó zǐ wèi xuān shuō
第五地中诸行相 唯愿佛子为宣说

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà dì sì dì suǒxíngdàoshànyuánmǎn yǐ yù rù dì wǔ
菩萨摩诃萨第四地所行道善圆满已，欲入第五

nánshèng dì dāng yǐ shí zhǒngpíngděngqīngjìng xīn qù rù hé děngwéi
难胜地，当以十种平等清净心趣入。何等为

shí suǒwèi yú guò qù fó fǎ píngděngqīngjìng xīn wèi lái fó fǎ píng
十？所谓于过去佛法平等清净心、未来佛法平

děngqīngjìng xīn xiàn zài fó fǎ píngděngqīngjìng xīn jiè píngděngqīng
等清净心、现在佛法平等清净心、戒平等清

jìng xīn xīn píngděngqīngjìng xīn chújiàn yí huǐ píngděngqīngjìng xīn
净心、心平等清净心、除见疑悔平等清净心、

dào fēi dào zhì píngděngqīngjìng xīn xiū xíng zhì jiànpíngděngqīngjìng xīn
道非道智平等清净心、修行智见平等清净心、

yú yī qiè pú tí fēn fǎ shàngshàngguāncháp íngděngqīngjìng xīn jiàohuà
于一切菩提分法上上观察平等清净心、教化

yī qiè zhòngshēngpíngděngqīngjìng xīn pú sà mó hē sà yǐ cǐ shí
一切众生平等清净心。菩萨摩诃萨以此十

zhǒngpíngděngqīngjìng xīn dé rù pú sà dì wǔ dì
种平等清净心，得入菩萨第五地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì wǔ dì yǐ yǐ shàn
“佛子！菩萨摩诃萨住此第五地已，以善

xiū pú tí fēn fǎ gù shànjìngshēn xīn gù fù zhuǎn qiú shàngshèngdào
修菩提分法故，善净深心故，复转求上胜道

gù suí shùnzhēn rú gù yuàn lì suǒ chí gù yú yī qiè zhòngshēng
故，随顺真如故，愿力所持故，于一切众生

cí mǐn bù shě gù jī jí fú zhì zhùdào gù jīng qín xiū xí bù xī gù
慈愍不舍故，积集福智助道故，精勤修习不息故，

chūshēngshànqiǎofāngbiàn gù guāncházhàomíngshàngshàng dì gù
出生善巧方便故，观察照明上上地故，

shòu rú lái hù niàn gù niàn zhì lì suǒ chí gù dé bú tuì zhuǎn xīn
受如来护念故，念智力所持故，得不退转心。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà rú shí zhī cǐ shì kǔ shèng dì
“佛子！此菩萨摩诃萨如实知此是苦圣谛、

cǐ shì kǔ jí shèng dì cǐ shì kǔ miè shèng dì cǐ shì kǔ miè dào
此是苦集圣谛、此是苦灭圣谛、此是苦灭道

shèng dì shàn zhī sú dì shàn zhī dì yī yì dì shàn zhī xiàng dì
圣谛，善知俗谛，善知第一义谛，善知相谛，

shàn zhī chā bié dì shàn zhī chéng lì dì shàn zhī shì dì shàn zhī
善知差别谛，善知成立谛，善知事谛，善知

shēng dì shàn zhī jìn wú shēng dì shàn zhī rù dào zhì dì shàn zhī
生谛，善知尽无生谛，善知入道智谛，善知

yī qiè pú sà dì cì dì chéng jiù dì nǎi zhì shàn zhī rú lái zhì chéng
一切菩萨地次第成就谛，乃至善知如来智成

jiù dì cǐ pú sà suí zhòng shēng xīn yào lìng huān xǐ gù zhī sú dì
就谛。此菩萨随众生心乐令欢喜故，知俗谛；

tōng dá yī shí xiàng gù zhī dì yī yì dì jué fǎ zì xiàng gòng xiàng
通达一实相故，知第一义谛；觉法自相、共相

gù zhī xiàng dì liǎo zhū fǎ fēn wèi chā bié gù zhī chā bié dì shàn
故，知相谛；了诸法分位差别故，知差别谛；善

fēn bié yùn jiè chù gù zhī chéng lì dì jué shēn xīn kǔ nǎo gù
分别蕴、界、处故，知成立谛；觉身心苦恼故，

zhī shì dì jué zhū qù shēng xiāng xù gù zhī shēng dì yī qiè rè nǎo
知事谛；觉诸趣生相续故，知生谛；一切热恼

bì jìng miè gù zhī jìn wú shēng zhì dì chū shēng wú èr gù zhī rù
毕竟灭故，知尽无生智谛；出生无二故，知入

dào zhì dì zhèng jué yī qiè xíng xiàng gù shàn zhī yī qiè pú sà dì cì
道智谛；正觉一切行相故，善知一切菩萨地次

dì xiāng xù chéng jiù nǎi zhì rú lái zhì chéng jiù dì yǐ xìn jiě zhì
第相续成就，乃至如来智成就谛。以信解智

lì zhī fēi yǐ jiū jìng zhì lì zhī
力知，非以究竟智力知。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dé rú shì zhū dì zhì yǐ rú
“佛子！此菩萨摩诃萨得如是诸谛智已，如

shí zhī yī qiè yǒu wéi fǎ xū wàng zhà wěi kuáng huò yú fū pú sà
实知一切有为法虚妄、诈伪、诳惑愚夫。菩萨

ěr shí yú zhū zhòng shēng zhuǎn zēng dà bēi shēng dà cí guāng míng
尔时，于诸众生转增大悲，生大慈光明。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dé rú shì zhì lì bù shě yī qiè zhòng
佛子！此菩萨摩诃萨得如是智力，不舍一切众
shēng cháng qiú fó zhì rú shí guān yī qiè yǒu wéi xíng qián jì hòu
生，常求佛智，如实观一切有为行前际、后
jì zhī cóng qián jì wú míng yǒu ài gù shēng shēng sǐ liú zhuǎn
际。知从前际无明、有、爱，故生生死流转，
yú zhū yùn zhái bù néng dòng chū zēng zhǎng kǔ jù wú wǒ wú shòu
于诸蕴宅不能动出，增长苦聚；无我、无寿
zhě wú yǎng yù zhě wú gèng shuò qǔ hòu qù shēn zhě lí wǒ wǒ
者、无养育者、无更数取后趣身者，离我、我
suǒ rú qián jì hòu jì yì rú shì jiē wú suǒ yǒu xū wàng
所。如前际，后际亦如是，皆无所有。虚妄、
tān zhuó duàn jìn chū lí ruò yǒu ruò wú jiē rú shí zhī fó zǐ
贪著，断尽出离；若有若无，皆如实知。佛子！
cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn cǐ zhū fán fū yú chī wú zhì
此菩萨摩诃萨复作是念：‘此诸凡夫愚痴无智，
shèn wéi kě mǐn yǒu wú shù shēn yǐ miè jīn miè dāng miè rú shì
甚为可愍。有无数身已灭、今灭、当灭，如是
jìn miè bù néng yú shēn ér shēng yàn xiǎng zhuǎn gèng zēng zhǎng jī guān
尽灭，不能于身而生厌想，转更增长机关
kǔ shì suí shēng sǐ liú bù néng huán fǎn yú zhū yùn zhái bù qiú chū lí
苦事，随生死流不能还返，于诸蕴宅不求出离，
bù zhī yōu wèi sì dà dú shé bù néng bá chū zhū màn jiàn jiàn bù néng
不知忧畏四大毒蛇，不能拔出诸慢见箭，不能
xī miè tān huì chī huǒ bù néng pò huài wú míng hēi àn bù néng
息灭贪、恚、痴火，不能破坏无明黑暗，不能
gān jié ài yù dà hǎi bù qiú shí lì dà shèng dǎo shī rù mó yì chóu
干竭爱欲大海，不求十力大圣导师；入魔意稠
lín yú shēng sǐ hǎi zhōng wéi jué guān bō tāo zhī suǒ piāo nì
林，于生死海中，为觉观波涛之所漂溺。’
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn cǐ zhū zhòng shēng
佛子！此菩萨摩诃萨复作是念：‘此诸众生
shòu rú shì kǔ gū qióng kùn pò wú jiù wú yī wú zhōu wú shě
受如是苦，孤穷困迫，无救无依，无洲无舍，
wú dǎo wú mù wú míng fù yì hēi àn chán guǒ wǒ jīn wèi bǐ yī
无导无目，无明覆翳，黑暗缠裹。我今为彼一
qiè zhòng shēng xiū xíng fú zhì zhù dào zhī fǎ dú yī fā xīn bù qiú
切众生，修行福智助道之法，独一发心，不求

bàn lǚ yǐ shì gōng dé lìng zhū zhòngshēng bì jìng qīng jìng nǎi zhì huò
伴侣；以是功德，令诸众生毕竟清净，乃至获
dé rú lái shí lì wú ài zhì huì ’ fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà
得如来十力、无碍智慧。’佛子！此菩萨摩诃萨
yǐ rú shì zhì huì guānchá suǒ xiū shàngēn jiē wèi jiù hù yī qiè zhòng
以如是智慧观察所修善根，皆为救护一切众
shēng lì yì yī qiè zhòngshēng ān lè yī qiè zhòngshēng āi mǐn
生，利益一切众生，安乐一切众生，哀愍
yī qiè zhòngshēng chéng jiù yī qiè zhòngshēng jiě tuō yī qiè zhòng
一切众生，成就一切众生，解脱一切众
shēng shè shòu yī qiè zhòngshēng lìng yī qiè zhòngshēng lí zhū kǔ nǎo
生，摄受一切众生；令一切众生离诸苦恼，
lìng yī qiè zhòngshēng pǔ dé qīng jìng lìng yī qiè zhòngshēng xī jiē tiáo
令一切众生普得清净，令一切众生悉皆调
fú lìng yī qiè zhòngshēng rù bō niè pán
伏，令一切众生入般涅槃。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì wǔ nánshèng dì míng
“佛子！菩萨摩诃萨住此第五难胜地，名
wéiniànzhě bú wàng zhū fǎ gù míngwéi zhì zhě néngshàn jué liǎo gù
为念者，不忘诸法故；名为智者，能善决了故；
míngwéiyǒu qù zhě zhī jīng yì qù cì dì lián hé gù míngwéi cán kuì
名为有趣者，知经意趣，次第连合故；名为惭愧
zhě zì hù hù tā gù míngwéijiān gù zhě bù shě jiè xíng gù
者，自护、护他故；名为坚固者，不舍戒行故；
míngwéi jué zhě néngguān shì chù fēi chù gù míngwéi suí zhì zhě
名为觉者，能观是处、非处故；名为随智者，
bù suí yú tā gù míngwéi suí huì zhě shàn zhī yì fēi yì jù chā bié
不随于他故；名为随慧者，善知义、非义句差别
gù míngwéishéntōngzhě shàn xiū chándìng gù míngwéifāngbiànshàn
故；名为神通者，善修禅定故；名为方便善
qiǎozhě néng suí shì xíng gù míngwéi wú yàn zú zhě shàn jí fú dé
巧者，能随世行故；名为无厌足者，善集福德
gù míngwéi bù xiū xī zhě cháng qiú zhì huì gù míngwéi bù pí juàn
故；名为不休息者，常求智慧故；名为不疲倦
zhě jí dà cí bēi gù míngwéiwèi tā qín xiū zhě yù lìng yī qiè zhòng
者，集大慈悲故；名为为他勤修者，欲令一切众
shēng rù niè pán gù míngwéi qín qiú bú xiè zhě qiú rú lái lì wú
生入涅槃故；名为勤求不懈者，求如来力、无

wèi bú gòng fǎ gù míngwéi fā yì néngxíngzhě chéng jiù zhuāngyán
畏、不共法故；名为发意能行者，成就庄严
fó tǔ gù míngwéi qín xiū zhǒngzhǒngshàn yè zhě néng jù zú xiànghǎo
佛土故；名为勤修种种善业者，能具足相好
gù míngwéi cháng qín xiū xí zhě qiú zhuāngyán fó shēn yǔ yì
故；名为常勤修习者，求庄严佛身、语、意
gù míngwéi dà zūnzhònggōngjìng fǎ zhě yú yī qiè pú sà fǎ shī chù
故；名为大尊重恭敬法者，于一切菩萨法师处
rú jiào ér xíng gù míngwéi xīn wú zhàng ài zhě yǐ dà fāngbiàncháng
如教而行故；名为心无障碍者，以大方便常
xíng shì jiān gù míngwéi rì yè yuǎn lí yú xīn zhě chángyàojiàohuà yī
行世间故；名为日夜远离余心者，常乐教化一
qiè zhòngshēng gù
切众生故。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì qín xiū xíng shí yǐ bù shī
“佛子！菩萨摩诃萨如是勤修行时，以布施
jiàohuàzhòngshēng yǐ ài yǔ lì xíng tóng shì jiàohuàzhòngshēng
教化众生，以爱语、利行、同事教化众生，
shì xiàn sè shēnjiàohuàzhòngshēng yǎnshuōzhū fǎ jiàohuàzhòngshēng
示现色身教化众生，演说诸法教化众生，
kāi shì pú sà xíngjiàohuàzhòngshēng xiǎn shì rú lái dà wēi lì jiàohuà
开示菩萨行教化众生，显示如来大威力教化
zhòngshēng shì shēng sǐ guòhuànjiàohuàzhòngshēng chēngzàn rú lái
众生，示生死过患教化众生，称赞如来
zhì huì lì yì jiàohuàzhòngshēng xiàn dà shéntōng lì jiàohuàzhòngshēng
智慧利益教化众生，现大神通力教化众生，
yǐ zhǒngzhǒngfāngbiànxíngjiàohuàzhòngshēng fó zǐ cǐ pú sà mó
以种种方便行教化众生。佛子！此菩萨摩
hē sà néng rú shì qín fāngbiànjiàohuàzhòngshēng xīn héngxiāng xù qù
诃萨能如是勤方便教化众生，心恒相续，趣
fó zhì huì suǒ zuò shàngēn wú yǒu tuì zhuǎn cháng qín xiū xué shū shèng
佛智慧；所作善根，无有退转，常勤修学殊胜
xíng fǎ
行法。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà wèi lì yì zhòngshēng gù shì
“佛子！此菩萨摩诃萨为利益众生故，世
jiān jì yì mǐ bù gāi xí suǒ wèiwén zì suànshù tú shū yìn xǐ
间技艺靡不该习。所谓文字、算数、图书、印玺；

dì shuǐ huǒ fēng zhǒngzhǒngzhū lùn xiánsuǒtōng dá yòushàn
地、水、火、风，种种诸论，咸所通达；又善
fāngyào liáo zhì zhūbìngdiānkuáng gānxiāo guǐ mèi gǔ dú xī
方药，疗治诸病颠狂、干消、鬼魅、蛊毒，悉
néngchúduàn wén bǐ zànyǒng gē wǔ jì yuè xì xiào tán
能除断；文笔、赞咏、歌舞、妓乐、戏笑、谈
shuō xī shàn qí shì guóchéng cūn yì gōngzhái yuányuàn
说，悉善其事；国城、村邑、宫宅、园苑、
quán liú bēi chí cǎoshù huāyào fán suǒ bù liè xián dé qí
泉流、陂池、草树、花药，凡所布列，咸得其
yí jīn yín mó ní zhēnzhū liú lí luó bèi bì yù shān
宜；金银、摩尼、真珠、琉璃、螺贝、璧玉、珊
hú děngzàng xī zhī qí chù chū yǐ shì rén rì yuèxīng xiù niǎo
瑚等藏，悉知其处，出以示人；日月星宿、鸟
míng dì zhèn yè mèng jí xiōng shēnxiàng xiū jiù xiánshànguānchá
鸣地震、夜梦吉凶，身相休咎，咸善观察，
yī wú cuòmiù chí jiè rù chán shéntōng wú liàng sì wú sè děng jí
一无错谬；持戒入禅，神通无量，四无色等及
yú yī qiè shì jiān zhī shì dàn yú zhòngshēng bú wéi sǔn nǎo wèi lì yì
余一切世间之事，但于众生不为损恼，为利益
gù xián xī kāi shì jiàn lìng ān zhù wú shàng fó fǎ
故咸悉开示，渐令安住无上佛法。

fó zǐ pú sà zhù shì nánshèng dì yǐ yuàn lì gù dé
“佛子！菩萨住是难胜地，以愿力故，得
jiànduō fó suǒ wèi jiànduō bǎi fó jiànduōqiān fó jiànduō bǎi qiān
见多佛。所谓见多百佛，见多千佛，见多百千
fó nǎi zhì jiànduō bǎi qiān yì nà yóu tā fó xī gōngjìng zūnzhòng
佛，乃至见多百千亿那由他佛。悉恭敬尊重，
chéng shì gòngyǎng yī fú yǐn shí wò jù tāngyào yī qiè zī
承事供养，衣服、饮食、卧具、汤药，一切资
shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòngsēng yǐ cǐ shàngēn
生悉以奉施，亦以供养一切众僧，以此善根
huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yú zhū fó suǒ gōngjìng tīng
回向阿耨多罗三藐三菩提。于诸佛所，恭敬听
fǎ wén yǐ shòu chí suí lì xiū xíng fù yú bǐ zhū fó fǎ zhōng ér
法，闻已受持，随力修行。复于彼诸佛法中而
dé chū jiā jì chū jiā yǐ yòugèngwén fǎ dé tuó luó ní wéiwén
得出家；既出家已，又更闻法，得陀罗尼，为闻

chí fǎ shī zhù cǐ dì zhōng jīng yú bǎi jié jīng yú qiān jié nǎi
持法师。住此地中，经于百劫，经于千劫，乃
zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn gèng míng jìng
至无量百千亿那由他劫，所有善根转更明净。
fó zǐ pì rú zhēn jīn yǐ chē qú mó yíng zhuǎn gèng míng jìng cǐ
佛子！譬如真金，以砗磲磨莹，转更明净；此
dì pú sà suǒ yǒu shàn gēn yì fù rú shì yǐ fāng biàn huì sī wéi guān chá
地菩萨所有善根亦复如是，以方便慧思惟观察，
zhuǎn gèng míng jìng fó zǐ pú sà zhù cǐ nán shèng dì yǐ fāng biàn
转更明净。佛子！菩萨住此难胜地，以方便
zhì chéng jiù gōng dé xià dì shàn gēn suǒ bù néng jí fó zǐ rú rì
智成就功德，下地善根所不能及。佛子！如日
yuè xīng xiù gōng diàn guāng míng fēng lì suǒ chí bù kě jǔ huài
月星宿、宫殿光明，风力所持，不可沮坏，
yì fēi yú fēng suǒ néng qīng dòng cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàn gēn yì fù
亦非余风所能倾动；此地菩萨所有善根亦复
rú shì yǐ fāng biàn zhì suí zhú guān chá bù kě jǔ huài yì fēi yī
如是，以方便智随逐观察，不可沮坏，亦非一
qiè shēng wén dú jué shì jiān shàn gēn suǒ néng qīng dòng cǐ pú sà
切声闻、独觉世间善根所能倾动。此菩萨，
shí bō luó mì zhōng chán bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí
十波罗蜜中，禅波罗蜜偏多；余非不修，但随
lì suí fèn
力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì wǔ nán shèng
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第五难胜
dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò dōu shuài tuó tiān wáng yú zhū zhòng shēng
地。菩萨住此地，多作兜率陀天王，于诸众生
suǒ zuò zì zài cuī fú yī qiè wài dào xié jiàn néng lìng zhòng shēng zhù shí
所作自在，摧伏一切外道邪见，能令众生住实
dì zhōng bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú shì yī qiè zhū
谛中。布施、爱语、利行、同事，如是一切诸
suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó bù lí niàn fǎ bù lí niàn sēng
所作业，皆不离念佛，不离念法，不离念僧，
nǎi zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn
乃至不离念具足一切种、一切智智。复作是念：
wǒ dāng yú zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng wéi shū shèng wéi
‘我当于众生中为首、为胜、为殊胜、为

miào wéi wēimiào wéishàng wéi wú shàng nǎi zhì wéi yī qiè zhì
妙、为微妙、为上、为无上，乃至为一切智
zhì yī zhǐ zhě cǐ pú sà ruò fā qín jīng jìn yú yī niànqǐng dé
智依止者。’此菩萨若发勤精进，于一念顷，得
qiān yì sānmèi jiànqiān yì fó zhī qiān yì fó shén lì néngdòngqiān
千亿三昧，见千亿佛，知千亿佛神力，能动千
yì fó shì jiè nǎi zhì shì xiànqiān yì shēn yī yī shēn shì qiān yì pú
亿佛世界，乃至示现千亿身，一一身示千亿菩
sà yǐ wéijuànshǔ ruò yǐ pú sà shūshèngyuàn lì zì zài shì xiàn guò
萨以为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在示现，过
yú cǐ shù bǎi jié qiān jié nǎi zhì bǎiqiān yì nà yóu tā jié bù néng
于此数，百劫、千劫乃至百千亿那由他劫不能
shǔ zhī
数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂
yuē
曰：

pú sà sì dì yǐ qīng jìng sī wéi sān shì fó píng děng
菩萨四地已清净　思惟三世佛平等
jiè xīn chú yí dào fēi dào rú shì guān chá rù wǔ dì
戒心除疑道非道　如是观察入五地
niàn chù wéi gōng gēn lì jiàn zhèng qín wéi mǎ shén zú chē
念处为弓根利箭　正勤为马神足车
wǔ lì jiān kǎi pò yuàn dí yǒng jiàn bú tuì rù wǔ dì
五力坚铠破怨敌　勇健不退入五地
cán kuì wéi yī jué fēn mán jìng jiè wéi xiāng chán tú xiāng
惭愧为衣觉分鬘　净戒为香禅涂香
zhì huì fāngbiànmiàozhuāngyán rù zǒng chí lín sān mèi yuàn
智慧方便妙庄严　入总持林三昧苑
rú yì wéi zú zhèng niàn jǐng cí bēi wéi yǎn zhì huì yá
如意为足正念颈　慈悲为眼智慧牙
rén zhōng shī zǐ wú wǒ hǒu pò fán nǎo yuàn rù wǔ dì
人中师子无我吼　破烦恼怨入五地
pú sà zhù cǐ dì wǔ dì zhuǎn xiū shèngshàngqīngjìngdào
菩萨住此第五地　转修胜上清净道
zhì qiú fó fǎ bú tuì zhuǎn sī niàn cí bēi wú yàn juàn
志求佛法不退转　思念慈悲无厌倦

jī jí fú zhì shèng gōng dé
积集福智胜功德

jīng qín fāng biàn guān shàng dì
精勤方便观上地

fó lì suǒ jiā jù niàn huì
佛力所加具念慧

liǎo zhī sì dì jiē rú shí
了知四谛皆如实

shàn zhī shì dì shèng yì dì
善知世谛胜义谛

xiàng dì chā bié chéng lì dì
相谛差别成立谛

shì dì shēng jìn jí dào dì
事谛生尽及道谛

nǎi zhì rú lái wú ài dì
乃至如来无碍谛

rú shì guān dì suī wēi miào
如是观谛虽微妙

wèi dé wú ài shèng jiě tuō
未得无碍胜解脱

yǐ cǐ néng shēng dà gōng dé
以此能生大功德

shì gù chāo guò shì zhì huì
是故超过世智慧

jì guān dì yǐ zhī yǒu wéi
既观谛已知有为

tǐ xìng xū wěi wú jiān shí
体性虚伪无坚实

dé fó cí mǐn guāng míng fēn
得佛慈愍光明分

wèi lì zhòng shēng qiú fó zhì
为利众生求佛智

guān zhū yǒu wéi xiān hòu jì
观诸有为先后际

wú míng hēi àn ài chán fù
无明黑暗爱缠缚

liú zhuǎn chí huí kǔ jù zhōng
流转迟回苦聚中

wú wǒ wú rén wú shòu mìng
无我无人无寿命

ài qǔ wéi yīn shòu lái kǔ
爱取为因受来苦

yù qiú biān jì bù kě dé
欲求边际不可得

mí wàng piāo liú wú fǎn qī
迷妄漂流无返期

cǐ děng kě mǐn wǒ yīng dù
此等可愍我应度

yùn zhái jiè shé zhū jiàn jiàn
蕴宅界蛇诸见箭

xīn huǒ měng chì chī àn zhòng
心火猛炽痴暗重

ài hé piāo zhuǎn bù xiá guān
爱河漂转不暇观

kǔ hǎi lún xū[29] quē míng dǎo
苦海沦胥[29]阙明导

rú shì zhī yǐ qín jīng jìn
如是知已勤精进

suǒ zuò jiē wèi dù zhòng shēng
所作皆为度众生

míng wéi yǒu niàn yǒu huì zhě
名为有念有慧者

nǎi zhì jué jiě fāng biàn zhě
乃至觉解方便者

xí xíng fú zhì wú yàn zú
习行福智无厌足

gōng jìng duō wén bù pí juàn
恭敬多闻不疲倦

guó tǔ xiàng hǎo jiē zhuāng yán
国土相好皆庄严

rú shì yī qiè wèi zhòng shēng
如是一切为众生

[29] 丽本：湑；永乐北藏本及龙藏本：胥

wèi yù jiào huà zhū shì jiān
为欲教化诸世间
shàn zhī shū shù yìn děng fǎ
善知书数印等法

yì fù shàn jiě zhū fāng yào
亦复善解诸方药
liáo zhì zhòng bìng xī lìng yù
疗治众病悉令愈

wén cí[30] gē wǔ jiē qiǎo miào
文辞歌舞皆巧妙
gōng zhái yuán chí xī ān wěn
宫宅园池悉安隐

bǎo zàng fēi yī xián shì rén
宝藏非一咸示人
lì yì wú liàng zhòng shēng gù
利益无量众生故

rì yuè xīng xiù dì zhèn dòng
日月星宿地震动
nǎi zhì shēn xiàng yì guān chá
乃至身相亦观察

sì chán wú sè jí shén tōng
四禅无色及神通
wèi yì shì jiān jiē xiǎn shì
为益世间皆显示

zhì zhě zhù cǐ nán shèng dì
智者住此难胜地
gòng nà yóu fó yì tīng fǎ
供那由佛亦听法

rú yǐ miào bǎo mó zhēn jīn
如以妙宝磨真金
suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn míng jìng
所有善根转明净

pì rú xīng xiù zài xū kōng
譬如星宿在虚空
fēng lì suǒ chí wú sǔn dòng
风力所持无损动

yì rú lián huā bù zhuó shuǐ
亦如莲华不著水
rú shì dà shì xíng yú shì
如是大士行于世

zhù cǐ duō zuò dōu shuài wáng
住此多作兜率王
néng cuī yì dào zhū xié jiàn
能摧异道诸邪见

suǒ xiū zhū shàn wéi fó zhì
所修诸善为佛智
yuàn dé shí lì jiù zhòng shēng
愿得十力救众生

bǐ fù xiū xíng dà jīng jìn
彼复修行大精进
jí shí gòng yǎng qiān yì fó
即时供养千亿佛

dé dìng dòng chà yì fù rán
得定动刹亦复然
yuàn lì suǒ zuò guò yú shì
愿力所作过于是

rú shì dì wǔ nán shèng dì
如是第五难胜地
rén zhōng zuì shàng zhēn shí dào
人中最上真实道

wǒ yǐ zhǒng zhǒng fāng biàn lì
我以种种方便力
wèi zhū fó zǐ xuān shuō jìng
为诸佛子宣说竟

大方广佛华严经卷第三十六

[30] 丽本：詞；永乐北藏本及龙藏本：辭

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yànchóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

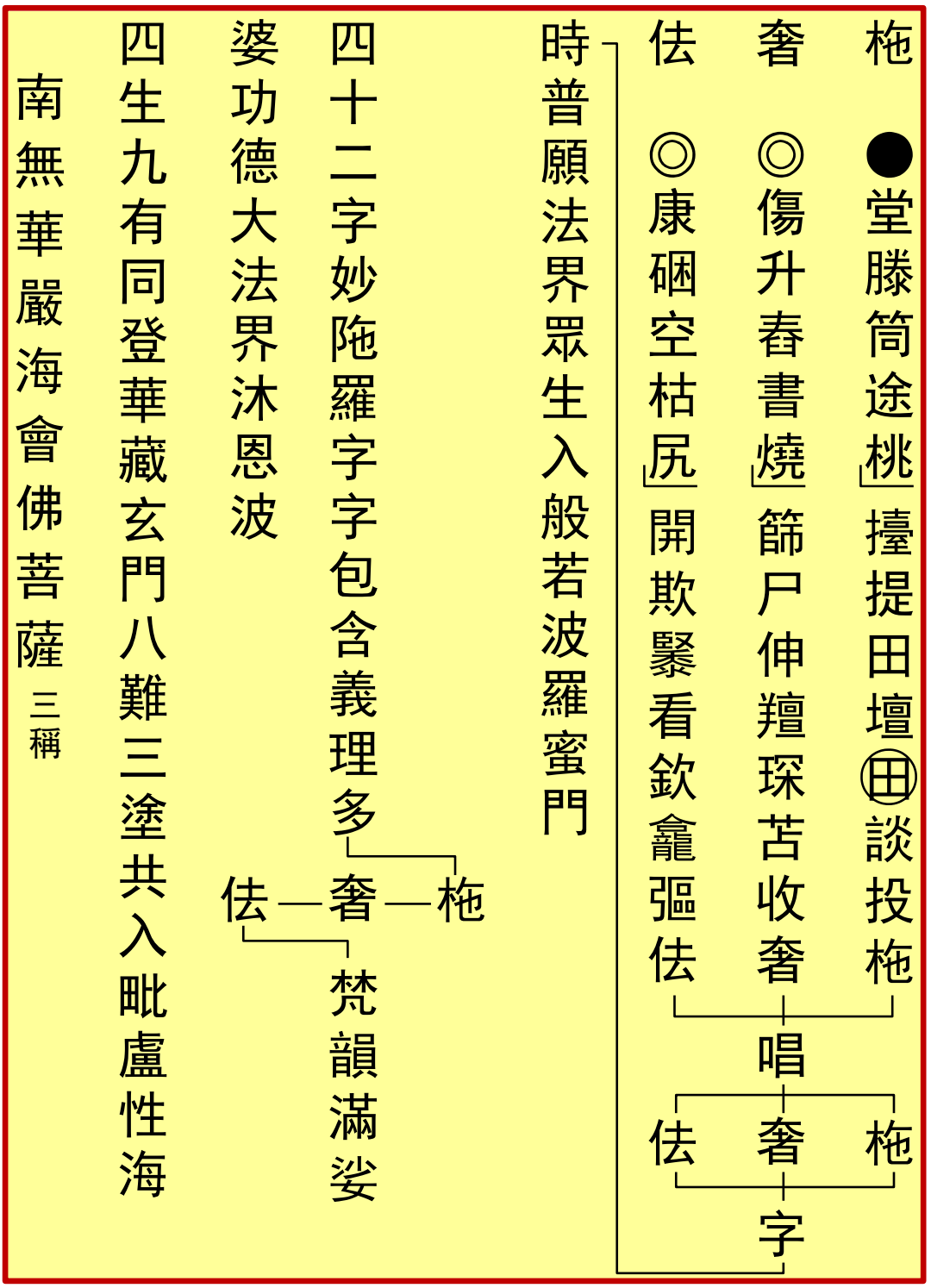

tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao

22. 梳 堂 滕 筒 途 桃 擡 提 田 壇 田 談 投 梳

chàng tao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 梳 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜

mén

门.

shao shang sheng shong shu shao shai shi shin shan shin shan
23. 奢 傷 升 舂 書 燒 篩 尸 伸 羶 琛 苫

shoushao changshao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
收 奢 唱 奢 字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门.

kao kang keng kong ku kao kai ki kin kan kin kan kou kao
24. 佉 康 硜 空 枯 尻 開 欺 鬆 看 欽 龕 强 佉

changkao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 佉 字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō tao shao
四十二字 妙 陀罗. 字字包含义理多. 梼. 奢.

kao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
佉. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九有. 同 登 华藏 玄 门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以此 功 德 普 及于 一 切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆共 成 佛道

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com